REACTIENOTA ZIENSWIJZEN
BESTEMMINGSPLAN BUITENGEBIED AGRARISCHE GRONDEN

Reactienota Zienswijzen
Bestemmingsplan Buitengebied agrarische gronden

Code 148403.02 / 03-05-2017

INHOUDSOPGAVE **blz**

1. INLEIDING 1

2. ZIENSWIJZEN 2

3. AMBTSHALVE WIJZIGINGEN 45

3. 1. Toelichting 45
3. 2. Regels 45
3. 3. Verbeelding 45
3. 4. Ingekomen ambtshalve reacties 56

Bijlagen

- Overzicht verleende vergunningen
- Advies Hekkelman advocaten

1. INLEIDING

Het gemeentebestuur van Westerveld maakt het bestemmingsplan Buitengebied, agrarisch gebied.

Vanaf 1 december 2016 tot en met 11 januari 2017 is een ieder in de gelegenheid gesteld een zienswijze op het plan kenbaar te maken. Tijdens de termijn van tervisielegging zijn zienswijzen ingediend.

Alle zienswijzen zijn beoordeeld, waarbij is nagegaan óf en hoe het plan bijgesteld moet worden. Deze notitie is het eindresultaat. Met deze notitie neemt de gemeenteraad een besluit over de vaststelling van het bestemmingsplan.

Leeswijzer:
In hoofdstuk 2 wordt ingegaan op de zienswijzen. De naar voren gebrachte punten zijn in deze notitie samengevat. Bij de gemeente zijn de volledige zienswijzen (brieven) in te zien, zodat waar nodig ook op de integrale tekst in de zienswijzen kan worden teruggevallen. Per persoon, instantie of organisatie zijn de reacties afzonderlijk beantwoord. Per zienswijze is aangegeven of en op welke wijze het bestemmingsplan wordt aangepast.
In hoofdstuk 3 zijn de ambtshalve aanpassingen van het ontwerpbestemmingsplan beschreven.

2. ZIENSWIJZEN

Hierna wordt onder **Zienswijze** een samenvatting van de ingebrachte zienswijze gegeven. Daar waar een zienswijze op meerdere onderwerpen betrekking heeft, zijn die per onderwerp afzonderlijk samengevat. Vervolgens wordt onder **Reactie** het gemeentelijk standpunt gemotiveerd. Onder **Voorstel** wordt vervolgens aangegeven of en zo ja op welke wijze het bestemmingsplan wordt aangepast.

Van de mogelijkheid tot het schriftelijk of mondeling kenbaar maken van zienswijzen betreffende het ontwerpplan bij de raad is gebruik gemaakt door:

1. Stichting Bollenboos, Dwarsdrift 24 te Diever;
2. Reclamant 2, Honingvlaken 4 te Dwingeloo;
3. Gasunie Transport Services B.V. te Groningen;
4. Reclamant 4, Achter de Bargen 1 te Dwingeloo;
5. Reclamant 5, Westeinde 9 te Dwingeloo;
6. Reclamant 6, Westeinde 177 te Wapserveen;
7. Reclamant 7, Ruinerwoldseweg 2 te Uffelte;
8. Reclamant 8, Westeinde 16, 18 en 18a te Dwingeloo;
9. Reclamant 9, Westeinde 5 te Dwingeloo;
10. Reclamant 10, Eemster 38 te Dwingeloo;
11. Milieudefensie, p/a Markeweg 11 te Havelte;
12. Provincie Drenthe te Assen;
13. Reclamant 15, Vorrelvenen 11 te Dwingeloo.

Alle zienswijzen zijn, bij het hanteren van de verzendtheorie, ontvankelijk en als zodanig in behandeling genomen.

1. <u>Stichting Bollenboos</u>

Zienswijze
Stichting Bollenboos wijst op het bollenoverleg dat door de gemeente Westerveld ruim een jaar geleden is gestart met onder andere bewoners van de gemeente en de telers van bloembollen die binnen de gemeente wonen. Uitgangspunt voor de gemeente in dit overleg is dat de problematiek met betrekking tot onder andere spuitvrije zones, niet geregeld kan worden via gemeentelijke ruimtelijke ordening ofwel dit bestemmingsplan. Stichting Bollenboos concludeert in deze zienswijze dat daar wel mogelijkheden voor zijn. Stichting Bollenboos stelt dat ruimtelijke ordening die voorziet in spuitvrije zones rondom met bestrijdingsmiddelen behandelde percelen reëel is en in overeenkomst met de jurisprudentie. Stichting Bollenboos vraagt de gemeenteraad om hiervoor bepalingen en regels in het bestemmingsplan op te nemen, waaronder het instellen van spuitvrije zones uitgaande van de hiervoor geldende norm van 50 meter. Dit verzoek onderbouwen zij met de volgende stellingen:

1. Wet- en regelgeving buiten het domein van de ruimtelijke ordening ziet niet primair toe op de bescherming van gevoelige objecten tegen drift en dient daarom in het kader van een goede ruimtelijke ordening geregeld te worden.

2. Bij het beoordelen van huidige situaties kan volgens jurisprudentie niet uitgegaan worden van historisch gegroeide situaties, maar dienen bestaande situaties op zich beoordeeld te worden.
3. Onder gevoelige objecten worden objecten of plaatsen verstaan waar langdurig mensen verblijven.
4. Ook daar waar teelt- en kweekactiviteiten reeds planologisch zijn toegestaan is een spuitzone nodig.
5. De omvang van die zone bedraagt normaliter 50 meter tussen gevoelige objecten en open teelt.
6. Er dient gemeten te worden vanaf de perceelsgrens en niet vanaf de gevel.
7. Spuitzones dienen planologisch te worden geborgd.
8. Een goed woon- en leefklimaat vormt het primair toetsingskader voor de spuitafstand.
9. In de nieuwe Omgevingswet, die naar verwachting in 2019 intreedt, is gezondheid een thema dat ook zijn weerslag in de ruimtelijke ordening krijgt.
10. Er is volgens een nader genoemde advocaat eveneens jurisprudentie over het verbod van specifieke teelten op bepaalde plekken.

Daarnaast vraagt Stichting Bollenboos in het bestemmingsplan aandacht voor:
1. Bescherming van kwetsbare cultuurhistorisch waardevolle landschappen, zoals het essenlandschap, tegen negatieve effecten van intensieve teelten.
2. Het nemen van maatregelen in dit plan tegen negatieve effecten van teeltondersteunende voorzieningen.

Stichting Bollenboos houdt zich aanbevolen om mee te denken over de regels die kunnen worden opgenomen in het definitieve plan.

Reactie gemeente
De gemeente heeft in navolging van een presentatie van advocaat P. Bodden omtrent de bollenteelt, advocatenkantoor Hekkelman te Nijmegen gevraagd om een advies op te stellen in reactie op de ingebrachte zienswijzen en over de noodzaak van het opnemen van regelingen omtrent bollenteelt in het bestemmingsplan. In het advies wordt geconcludeerd om de zienswijzen op basis van het advies te weerleggen en het bestemmingsplan niet aan te passen. De gemeente kan zich vinden in dit advies en verwijst voor de beantwoording van de zienswijzen 1 tot en met 10 naar dit advies, dat als bijlage bij deze reactienota is gevoegd.

De aandacht die reclamant vraagt voor de punten 1 en 2 geeft de gemeente aanleiding tot de volgende reactie.
De gemeente is van mening dat het bestemmingsplan uitzonderlijk veel aandacht heeft voor de waarden die reclamant stelt. De intensieve teelten doen daar geen afbreuk aan. Bollenteelt en vergelijkbare teelten worden gezien als reguliere agrarische teelten, die evenals de teelt van aardappels of maïs als regulier gebruik van agrarische gronden wordt gezien, passend in het cultuurlandschap.

De gemeente heeft de effecten van teeltondersteunende voorzieningen betrokken in dit plan. Teeltondersteunende voorzieningen zijn bijvoorbeeld tunnelkassen en blaastunnels. Daarvoor zijn specifieke regels in het plan opgenomen. Die

regels zijn zodanig ingericht dat voldoende rekening wordt gehouden met de effecten. De zienswijze geeft geen aanleiding om hier alsnog nadere regels aan toe te voegen.

Voorstel
De zienswijze geeft geen aanleiding tot aanpassing van het ontwerpbestemmingsplan.

2. Reclamant 2, Honingvlaken 4 te Dwingeloo

Zienswijze
Reclamant wijst erop vanaf 2014 meerdere keren contact te hebben gehad met de gemeente Westerveld betreffende het wijzigen van de bestemming van zijn perceel. Momenteel is deze bestemd als 'Agrarisch – 1'. Reclamant stelt dat door de gemeente is toegezegd dat bij een planwijziging, dit gewijzigd zou worden naar 'Wonen – Voormalige boerderijpanden'. Tevens stelt reclamant dat hij hierbij de mogelijkheid zou krijgen om een tweede woning, onder het nummer 4a, te realiseren op zijn perceel. Nu blijkt dat dit nummer is toegekend aan een elektrahuis. Inschrijving in een elektrahuis voor bewoning is niet mogelijk. Reclamant wil dat bovenstaande zaken hersteld worden zodat de bestemming wordt gewijzigd en dat bewoning op 4a mogelijk is.

Reactie gemeente
Reclamant is sinds een paar jaar eigenaar van dit perceel. De agrarische bedrijfsfunctie van het perceel was voor de aankoop feitelijk al komen te vervallen. Op dit perceel werd voorheen een grondgebonden agrarisch bedrijf uitgeoefend met 'kamperen bij de boer' als nevenfunctie. De huidige eigenaar gebruikt het perceel voor bewoning. Hij heeft geen plannen om de agrarische bedrijfsbestemming te hervatten.
In het bestemmingsplan is een wijzigingsbevoegdheid opgenomen die erin voorziet dat bij beëindiging van een agrarisch bedrijf tijdens de planperiode, de bestemming kan worden gewijzigd in een woonbestemming. In voorkomend geval mag er geen sprake zijn van nadelige gevolgen voor bestaande functies in de omgeving. Verder geldt als voorwaarde dat voormalige bedrijfsgebouwen die landschappelijk ontsierend zijn, worden gesaneerd ten behoeve van de verbetering van de ruimtelijke kwaliteit.
Bij de vorige reparatie van het bestemmingsplan Buitengebied, die onder andere betrekking heeft op de woonbestemmingen, is kennelijk met de gemeente besproken en nadien over het hoofd gezien dat de agrarische functie van dit perceel toen al was vervallen en feitelijk was gewijzigd in een woonfunctie. De eigenaar heeft daarom geen verzoek tot wijziging van de bestemming ingediend en refereert nu aan de eerder al voorgenomen aanpassing van de bestemming.
Hij heeft voor de beoordeling van de gewenste bestemmingsplansituatie nadere informatie ingediend omtrent het gebruik en de staat van de bestaande bebouwing. Hieruit is gebleken dat er geen landschap ontsierende bebouwing aanwezig is en dat er geen nadelige gevolgen zullen zijn voor de bestaande functies in de omgeving. De voormalige ligboxenstal is in gebruik als opslagruimte voor caravans. De overige bestaande bebouwing is in gebruik voor woondoeleinden. Het hoofdgebouw (de woonboerderij) heeft een kenmerkende verschijningsvorm.
De begrenzing van het bestemmingsvlak voor wonen is in overleg nader bepaald. en aan de zienswijze toegevoegd. Omdat een verdergaande belangenafweging in dit geval niet nodig is, kan de gevraagde bestemmingswijziging in deze planprocedure worden meegenomen.
De bestemming "Wonen- Voormalige boerderijpanden" is de meest passende bestemming voor dit perceel. De opslag van caravans in de bestaande schuur is een

kleinschalige nevenactiviteit die prima bij deze woonbestemming past. Het betreffende bijgebouw wordt voorzien van de aanduiding 'caravanstalling'. Het gedeelte van het perceel dat buiten het bestemmingsvlak 'wonen' valt, behoudt de agrarische bestemming (zonder bebouwing).

Voorstel

De zienswijze gegrond te verklaren, in die zin dat:

- de bestemming van het perceel Honingvlaken 4 wordt gewijzigd in de bestemming "Wonen-Voormalige boerderijpanden" met een bestemmingsvlak als in onderstaande afbeelding is aangegeven;
- het hoofdgebouw (woonboerderij) wordt voorzien van een bouwvlak;
- de voormalige ligboxenstal de functieaanduiding 'opslagruimte caravans' wordt toegekend;
- de aanduiding 'agrarische bedrijfskavel' op de verbeelding wordt geschrapt.

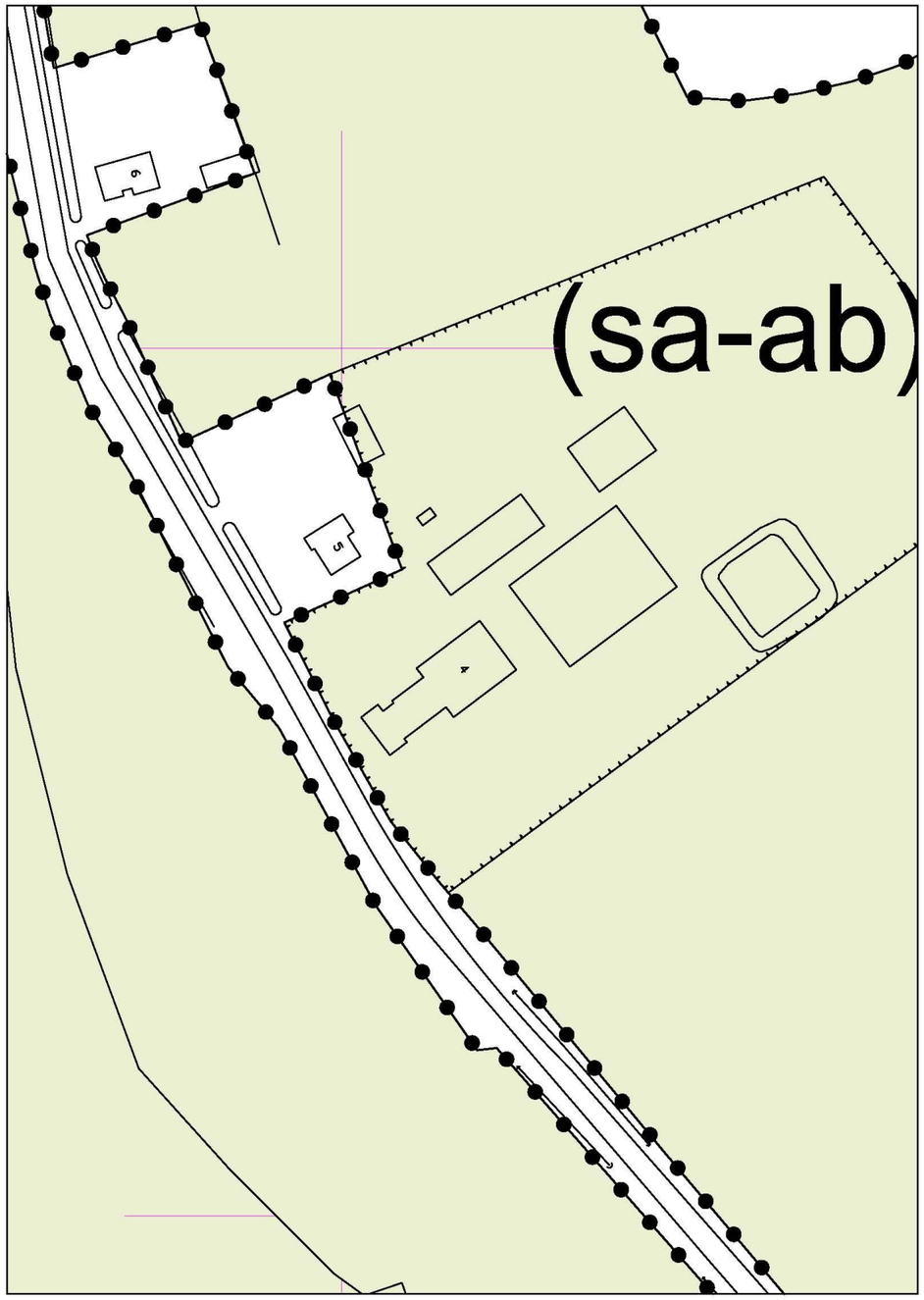

Ontwerp

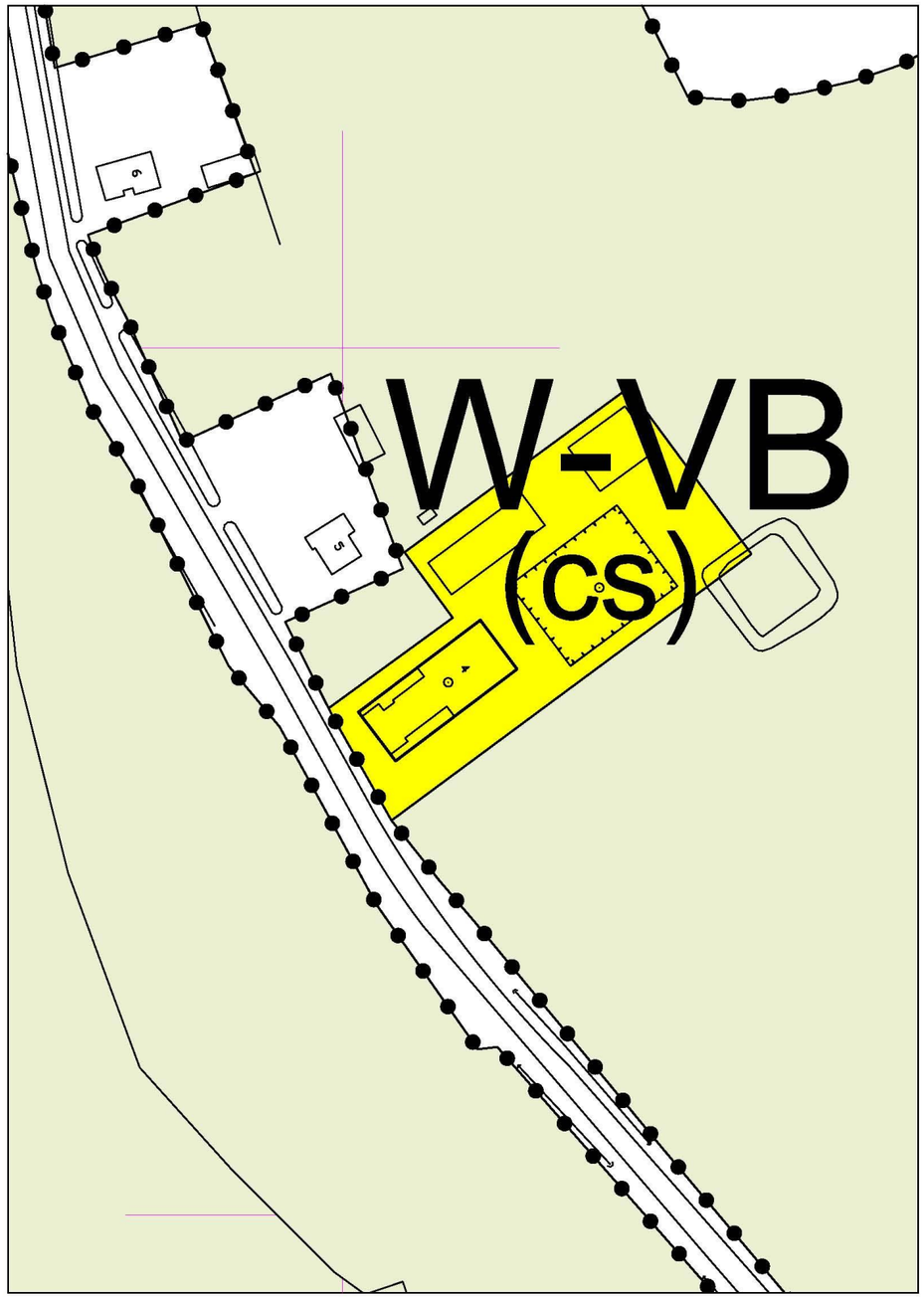

Vastgesteld

2. Reclamant 2, Honingvlaken 4 te Dwingeloo

3. Gasunie Transport Services B.V.

Zienswijze
Verbeelding
De Gasunie wijst erop dat de belemmeringenstrook Leiding – Gas op de verbeelding te breed is en terug gebracht kan worden tot een zone van 4 meter ter weerszijden van de leidingen.

Planregels
Gasunie verzoekt om artikel 8 lid 3 *'afwijken van de bouwregels'* aan te passen c.q. uit te breiden:

- Het woord 'onevenredig' te schrappen;
- Met het volgende toetsingskader:
    - Dat de veiligheid van de gasleiding niet mag worden geschaad;
    - Dat vooraf door het bevoegd gezag schriftelijk advies wordt ingewonnen bij de leidingbeheerder;
    - Dat er geen kwetsbare objecten worden toegelaten.

Gasunie wijst erop dat artikel 8.3 een beoordelingsvrijheid biedt die niet door artikel 14 lid 3 van Bevb wordt geboden. Hierin is bepaald dat de veiligheid van de in de belemmeringstrook gelegen buisleiding niet mag worden geschaad en geen kwetsbaar object wordt toegelaten.

Gasunie verzoekt in artikel 8.5 het woord 'onevenredige' te schrappen.

Gasunie stelt dat de in artikel 8.6.1 opgenomen werken, geen bouwwerken zijnde of werkzaamheden onvoldoende zijn om een veilig en bedrijfszeker gastransport te waarborgen en gevaar voor personen en goederen in de directe omgeving van de leidingen te beperken. Daarom verzoekt Gasunie om het artikel aan te vullen met de volgende werkzaamheden:

- Het aanbrengen/rooien van diepwortelende beplantingen en bomen;
- Het aanleggen van wegen of paden en het aanbrengen van andere oppervlakteverhardingen;
- Het indrijven van voorwerpen in de bodem, zoals lichtmasten, wegwijzers en ander straatmeubilair;
- Het uitvoeren van grondbewerkingen, waartoe worden gerekend afgraven, woelen, mengen, diepploegen, egaliseren, ontginnen, ophogen en aanleggen van drainage, het aanleggen; het aanleggen, vergraven, verruimen of dempen van sloten, vijvers en andere wateren.

Gasunie verzoekt om artikel 8.6.2 uit te breiden met graafwerkzaamheden als bedoeld in de Wet informatie-uitwisseling ondergrondse netten.

Gasunie verzoekt in artikel 8.6.3 het woord 'onevenredige' te schrappen en op te nemen dat er schriftelijk advies wordt ingewonnen bij de leidingbeheerder.

Tot slot verzoekt de Gasunie om de beoogde wijzigingen voor te leggen voordat wordt overgegaan tot vaststelling van dit plan.

Reactie gemeente
De gemeente heeft geen bezwaren tegen de aanpassingen zoals door de Gasunie voorgesteld. Het is van belang dat de bestemming goed wordt afgesteld op het Bevb en dat de belangen van de leidingbeheerder op een goede wijze in het plan zijn geborgd. De RUD heeft in haar advies met betrekking tot de externe veiligheid hierover het een en ander geadviseerd. Deze advisering ligt in het verlengde van de zienswijze van de Gasunie.

Voorstel
De verbeelding en de regels aanpassen op de wijze zoals onder **Zienswijze** is weergegeven.

4. Reclamant 4, Achter de Bargen 1 te Dwingeloo

Zienswijze
Reclamant verzoekt om een uitbreiding van het bouwblok, van ongeveer 1,5 ha naar 2 ha. Reclamant wil in de toekomst graag uitbreiden en zou in de huidige situatie buiten het bouwblok komen. De nieuwe schuur zou in de volle lengte langs de twee bestaande schuren komen. Het betreft een uitbreiding van circa 40 meter. Aan de zichtkant wordt begroeiing gerealiseerd.
Daarnaast verzoekt reclamant om de huidige schuur, die deels buiten het huidige bouwblok valt, ook in het bouwblok te laten vallen. Op bijgevoegde tekeningen bij de zienswijze is dit toegelicht.

Reactie gemeente
Anders dan reclamant aangeeft is de betreffende aanduiding op de verbeelding geen bouwblok, maar een agrarische bedrijfskavel. Het bestemmingsplan biedt in beginsel de mogelijkheid om de agrarische bedrijfskavel te vergroten tot 2 ha. De agrarische bedrijfskavel geeft het gebied aan, waarbinnen het door middel van planregels nader te bepalen bouwblok valt. Het bouwblok mag eveneens ten hoogste 2 ha groot zijn, mits de bebouwing landschappelijk goed wordt ingepast en de nodige erfbeplanting ook binnen het bouwblok wordt gerealiseerd. De gezamenlijke oppervlakte van de gebouwen mag binnen de bestemming Agrarisch-1 niet groter zijn dan 10.000 m² en binnen de bestemming Agrarisch-2 niet groter dan 7.500 m².
De agrarische bedrijfskavel van reclamant valt binnen de bestemming Agrarisch-1.
De door reclamant gewenste uitbreiding van de agrarische bedrijfskavel tot een oppervlakte van 2 ha voldoet aan het beleidskader van het bestemmingsplan. Eventuele uitbreiding van de agrarische bedrijfskavel in de door reclamant aangegeven richting, heeft op zich geen nadelige gevolgen voor functies in de omgeving. Bij gebruikmaking van de toegevoegde planologische gebruiksruimte moet op vergunningenniveau een nadere belangenafweging plaatsvinden, zoals aangegeven in de afwijkingsbevoegdheid die opgenomen is in artikel 3.4 onder b.
Hiermee is voldoende gewaarborgd dat zich geen ongewenste ontwikkelingen kunnen voordoen. Ten aanzien van bestaande legaal tot stand gekomen bebouwing geldt dat deze binnen de agrarische bedrijfskavel behoren te vallen dan wel op andere wijze positief worden bestemd.

Voorstel
De zienswijze gegrond te verklaren, in die zin dat de aanduiding van de agrarische bedrijfskavel voor het perceel Achter de Bargen 1, Dwingeloo wordt verruimd tot 2 ha, waarbij de bestaande bebouwing geheel binnen de begrenzing van de agrarische bedrijfskavel komt te vallen.

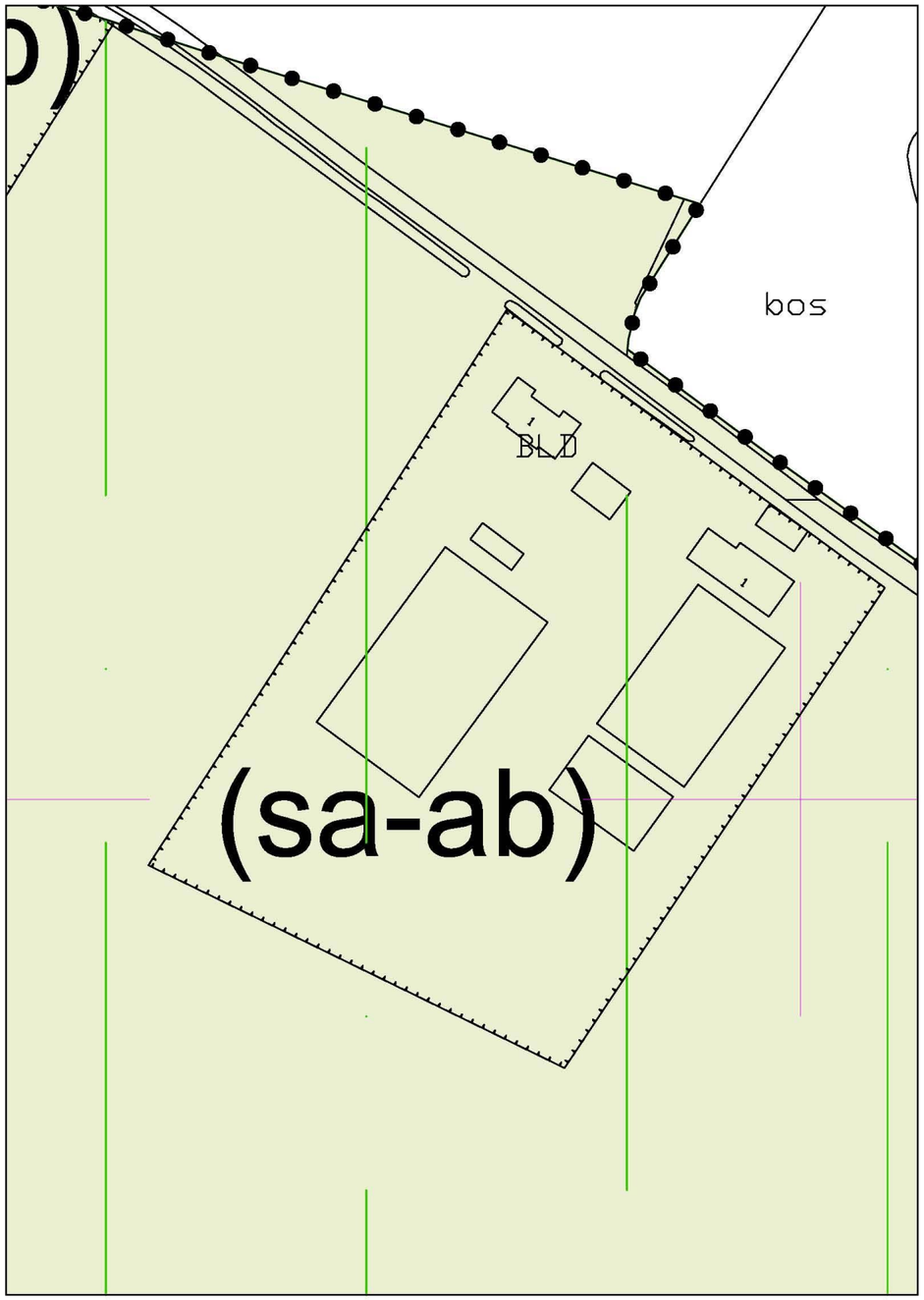

Ontwerp

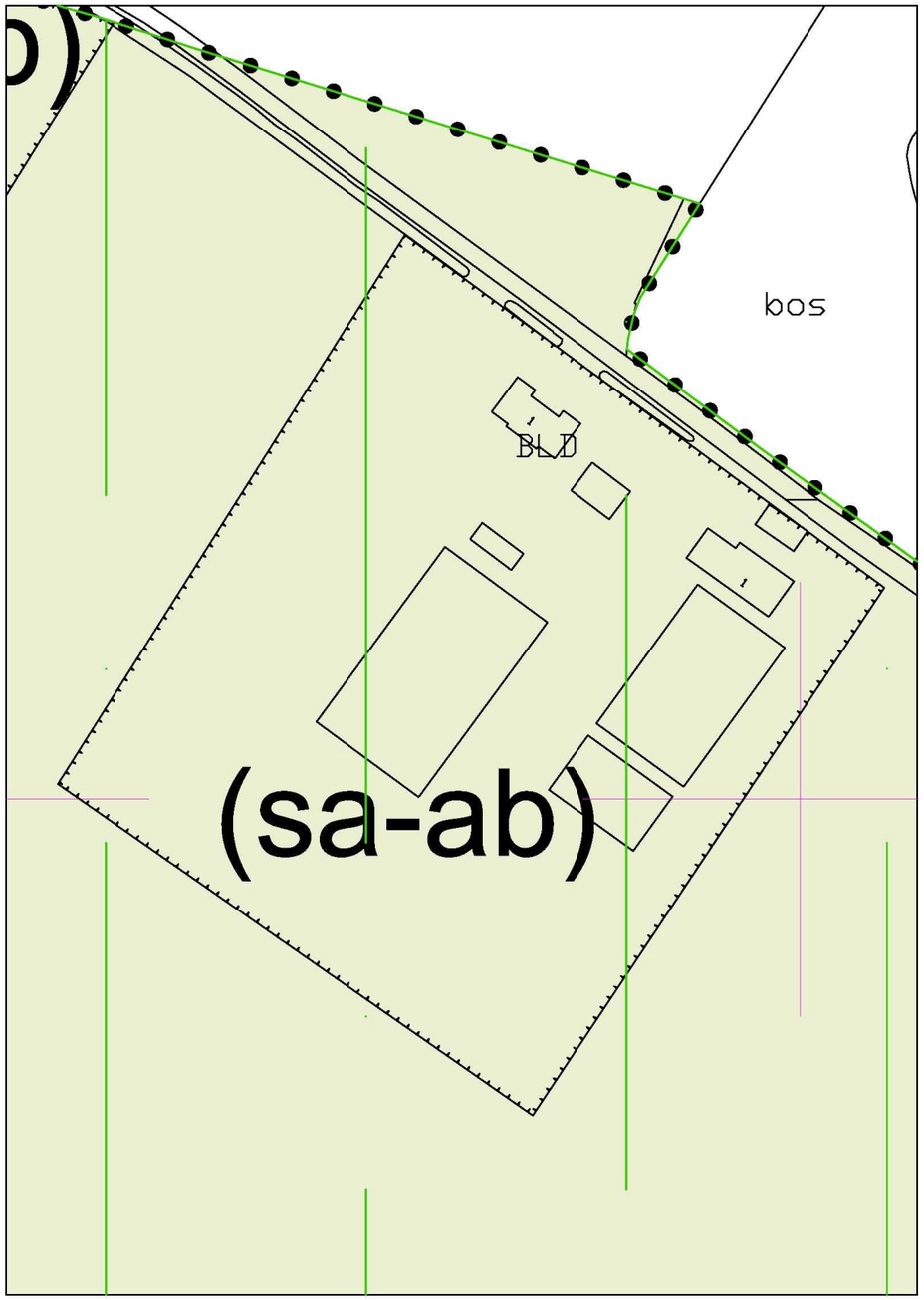

Vastgesteld

4. Reclamant 4, Achter de Bargen 1 te Dwingeloo

5. Reclamant 5, Westeinde 9 te Dwingeloo

Zienswijze
Reclamant is voornemens om zijn melkrundveebedrijf uit te breiden, om zo het financieel economisch resultaat te verbeteren. Deze plannen passen niet binnen het voorgestelde bouwvlak in het ontwerpbestemmingsplan.
De voorgenomen uitbreiding bestaat uit het demonteren en opnieuw opbouwen en uitbreiden van de werktuigenberging en het uitbreiden van de bestaande ligboxenstal. Reclamant verzoekt om het bouwvlak anders te situeren, zodat deze ontwikkelingen hierbinnen passen. Reclamant stelt voor om voor de woning geen bouwvlak op te nemen aangezien in de regels wordt gesteld dat bedrijfsgebouwen, overkappingen en de aan- en uitbouwen en bijgebouwen bij de bedrijfswoning ten minste 3,00 meter achter de voorgevel van de bedrijfswoning moeten worden gebouwd. Reclamant wil de ruimte van het bouwvlak die vrijkomt aan de voorzijde, aan de achterzijde toevoegen waardoor een optimaal bouwvlak ontstaat en voorgenomen ontwikkelingen kunnen worden gerealiseerd.

Reactie gemeente
Anders dan reclamant aangeeft is de betreffende aanduiding op de verbeelding geen bouwblok, maar een agrarische bedrijfskavel. De begrenzing en oppervlakte van de op de verbeelding aangegeven agrarische bedrijfskavel is afgestemd op de bestaande bedrijfssituatie en het bieden van enige ontwikkelingsruimte.
Voor bestaande grotere bedrijven is de op de verbeelding aangegeven agrarische bedrijfskavel in enkele gevallen wat groter dan 2 ha. Deze bedrijfskavels kunnen volgens de planregels niet verder worden vergroot. Het bouwblok mag ook in zo'n geval niet groter worden dan 2 ha. Het bestemmingsplan biedt voor de in oppervlakte kleinere bedrijfskavels in beginsel de mogelijkheid deze tijdens de planperiode te vergroten tot 2 ha. Hetzelfde geldt dan voor het bouwblok dat binnen de begrenzing van de agrarische bedrijfskavel valt.
De agrarische bedrijfskavel geeft het gebied aan, waarbinnen het door middel van planregels nader te bepalen (virtuele) bouwblok valt. Het virtuele bouwblok is in beginsel ten hoogste 1,5 ha, maar mag bij gebleken noodzaak worden vergroot tot 2 ha, mits de bebouwing daarmee landschappelijk goed wordt ingepast en de nodige erfbeplanting ook binnen het bouwblok wordt gerealiseerd.
De gezamenlijke oppervlakte van de gebouwen mag binnen de bestemming Agrarisch-1 niet groter zijn dan 10.000 m² en binnen de bestemming Agrarisch-2 niet groter dan 7.500 m².
De agrarische bedrijfskavel van reclamant valt binnen de bestemming Agrarisch-2.
De door reclamant gewenste uitbreiding van de agrarische bedrijfskavel tot een oppervlakte van 2 ha voldoet aan het beleidskader van het bestemmingsplan. Eventuele uitbreiding van de agrarische bedrijfskavel in de door reclamant aangegeven richting (naar achteren), heeft op zich geen nadelige gevolgen voor functies in de omgeving. Bij gebruikmaking van de toegevoegde planologische gebruiksruimte moet op vergunningenniveau een nadere belangenafweging plaatsvinden, zoals bijvoorbeeld aangegeven in de afwijkingsbevoegdheid die opgenomen is in artikel 4.4

onder a. Hiermee is voldoende gewaarborgd dat zich geen ongewenste ontwikkelingen kunnen voordoen.
Het is in het algemeen niet wenselijk een deel van het erf van de boerderij buiten de begrenzing van de agrarische bedrijfskavel te brengen. Het deel dat niet mag worden bebouwd wordt volgens de planregels niet tot de oppervlakte van het bouwblok gerekend.
De gezamenlijke oppervlakte van de gebouwen mag op dit perceel niet groter zijn dan 7.500 m2. De agrarische bedrijfskavel biedt voldoende ruimte voor een agrarisch bouwblok waarbinnen deze maximale oppervlakte aan gebouwen kan worden gerealiseerd.

Voorstel
De zienswijze gegrond te verklaren, in die zin dat de aanduiding op de verbeelding van de agrarische bedrijfskavel voor het perceel Westeinde 9, Dwingeloo wordt verruimd tot ca 2 ha, waarbij de bestaande bebouwing geheel binnen de begrenzing van de agrarische bedrijfskavel valt en het bestemmingsplan geen belemmering vormt voor de voorgenomen uitbreiding van het grondgebonden agrarisch bedrijf.

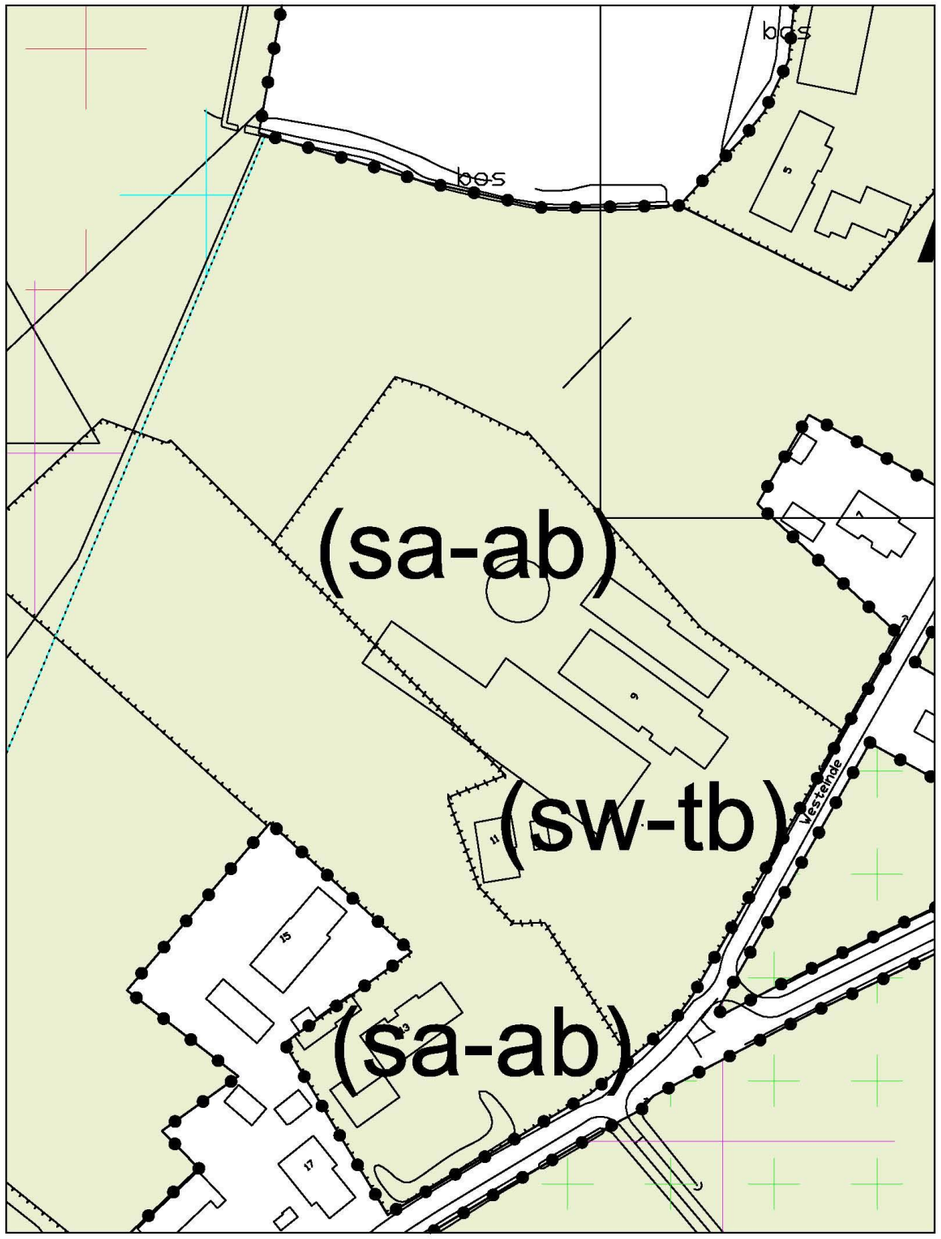

Ontwerp

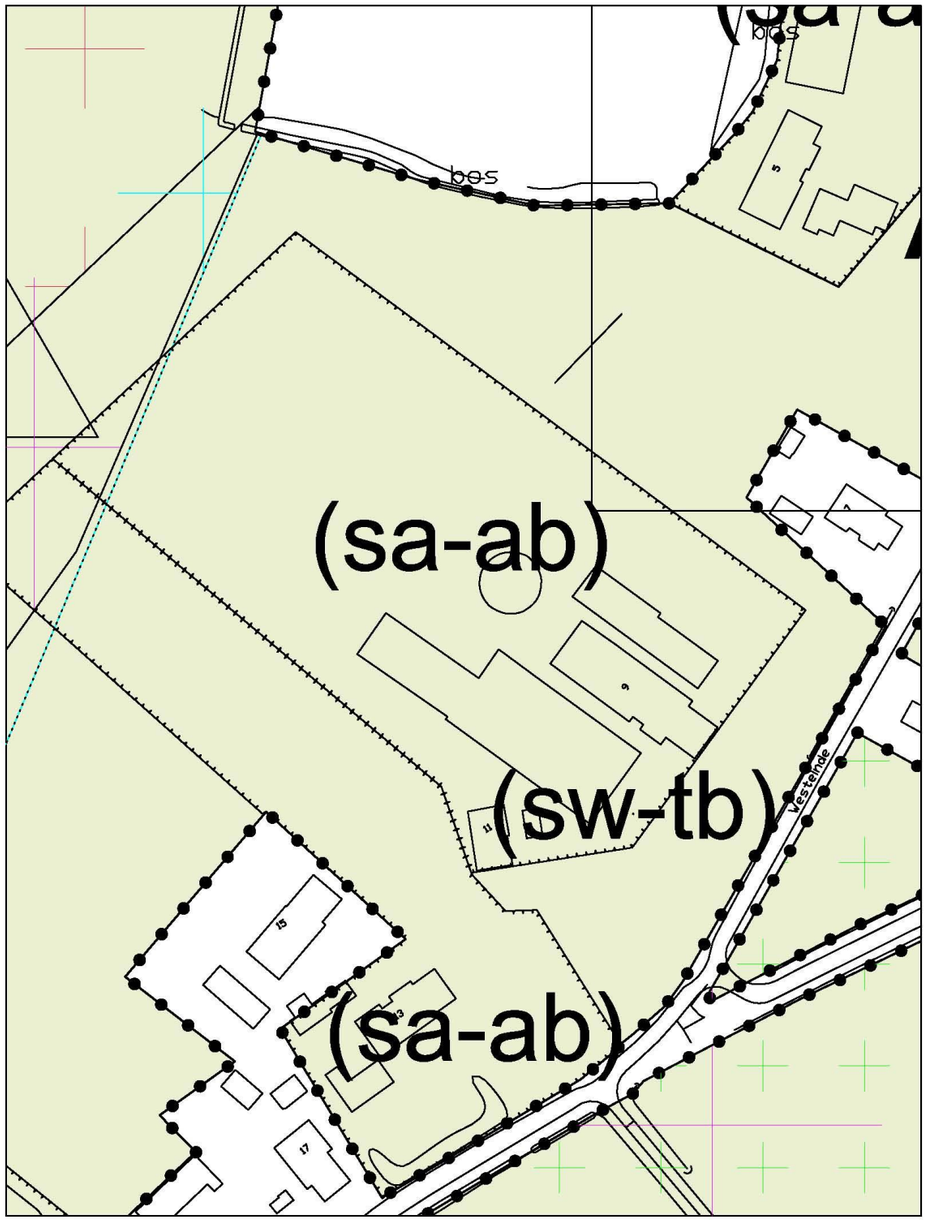

Vastgesteld

5. Reclamant 5, Westeinde 9 te Dwingeloo

6. Reclamant 6, Westeinde 177 te Wapserveen

Zienswijze
Reclamant verzoekt om het bouwvlak ter plaatse van Westeinde 177 te vergroten, zodat het legaal aanwezige foliebassin hierbinnen valt. Op dit moment valt deze daar deels buiten, waardoor het bassin in feite is weg bestemd. In 2010 is het bassin vergund en daarom legaal aanwezig.
Daarnaast verzoekt reclamant de definitie 'intensief – veehouderijbedrijf' te wijzigen, zodat geen relatie wordt gelegd met weidegang. Omdat de bestaande ligboxenstal op het perceel al aanwezig was op 1 april 2008 is het voor wat betreft de milieuregelgeving toegestaan om de koeien in deze stal permanent op te stallen.
Het nieuwe bestemmingsplan schept volgens reclamant verwarring over deze wijze van huisvesting, door de verwarrende definities van '*grondgebonden agrarische bedrijfsvoering'* en *'intensief veehouderijbedrijf'*. Reclamant verzoekt om in de definitie van *intensief veehouderijbedrijf* de tekst *'met (nagenoeg) geen weidegang'* te verwijderen.

Reactie gemeente
Anders dan reclamant aangeeft is de betreffende aanduiding op de verbeelding geen bouwblok of bouwvlak, maar een agrarische bedrijfskavel. De begrenzing en oppervlakte van de op de verbeelding aangegeven agrarische bedrijfskavel is afgestemd op de bestaande bedrijfssituatie en het bieden van enige ontwikkelingsruimte. Als planologisch uitgangspunt geldt dat mestopslagen binnen de agrarische bedrijfskavel en binnen het daarbinnen volgens de planregels te bepalen bouwblok gerealiseerd moeten zijn. Gelet op de situering van het foliebassin is het geen bezwaar de begrenzing van de agrarische bedrijfskavel hierop aan te passen.
Volgens de planregels in het ontwerpbestemmingsplan kan overigens onder voorwaarden worden toegestaan dat een mestopslag buiten het bouwblok, maar binnen op aansluitend aan de agrarische bedrijfskavel wordt gesitueerd. In die zin is het bestaande foliebassin, dat legaal tot stand is gekomen, in het ontwerpbestemmingsplan niet onder het overgangsrecht gebracht.
De begripsomschrijving van een intensief veehouderijbedrijf (artikel 1, lid 1.59) kan inderdaad de indruk geven dat weidegang hierbij in planologisch opzicht een beoordelingscriterium is. Dat is niet het geval. Bij intensieve veehouderij is het hoofdkenmerk dat het om niet-grondgebonden agrarische bedrijfsvoering (artikel 1, lid 1.79) gaat. In de begripsomschrijving is door middel van de opsomming van de meest voorkomende intensieve bedrijfsvormen voldoende specificatie gegeven.

Voorstel
De zienswijze gegrond te verklaren, in die zin dat de agrarische bedrijfskavel op de verbeelding wordt verruimd en de zinsnede "met (nagenoeg) geen weidegang" in artikel 1, lid 1.59 wordt geschrapt.

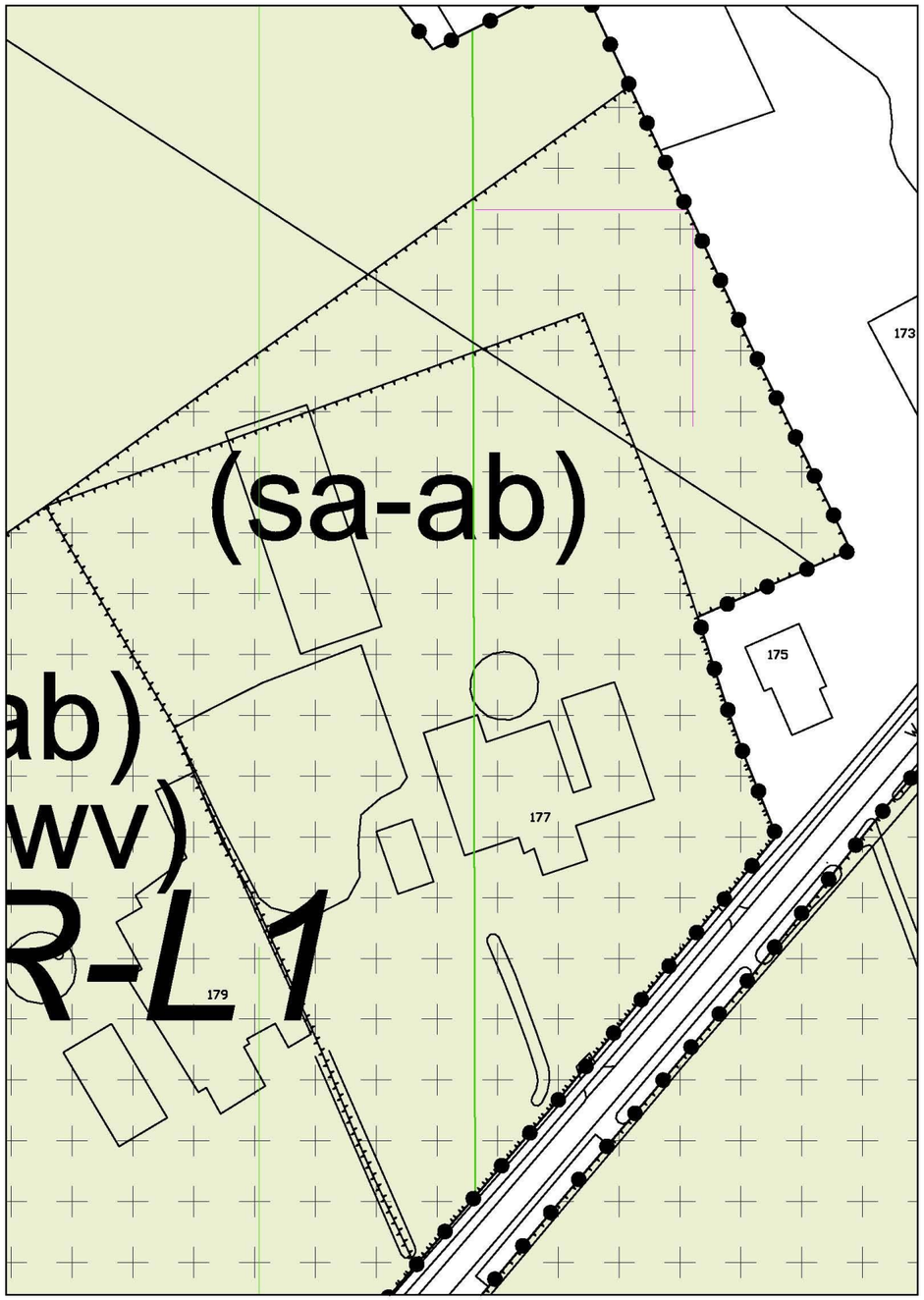

Ontwerp

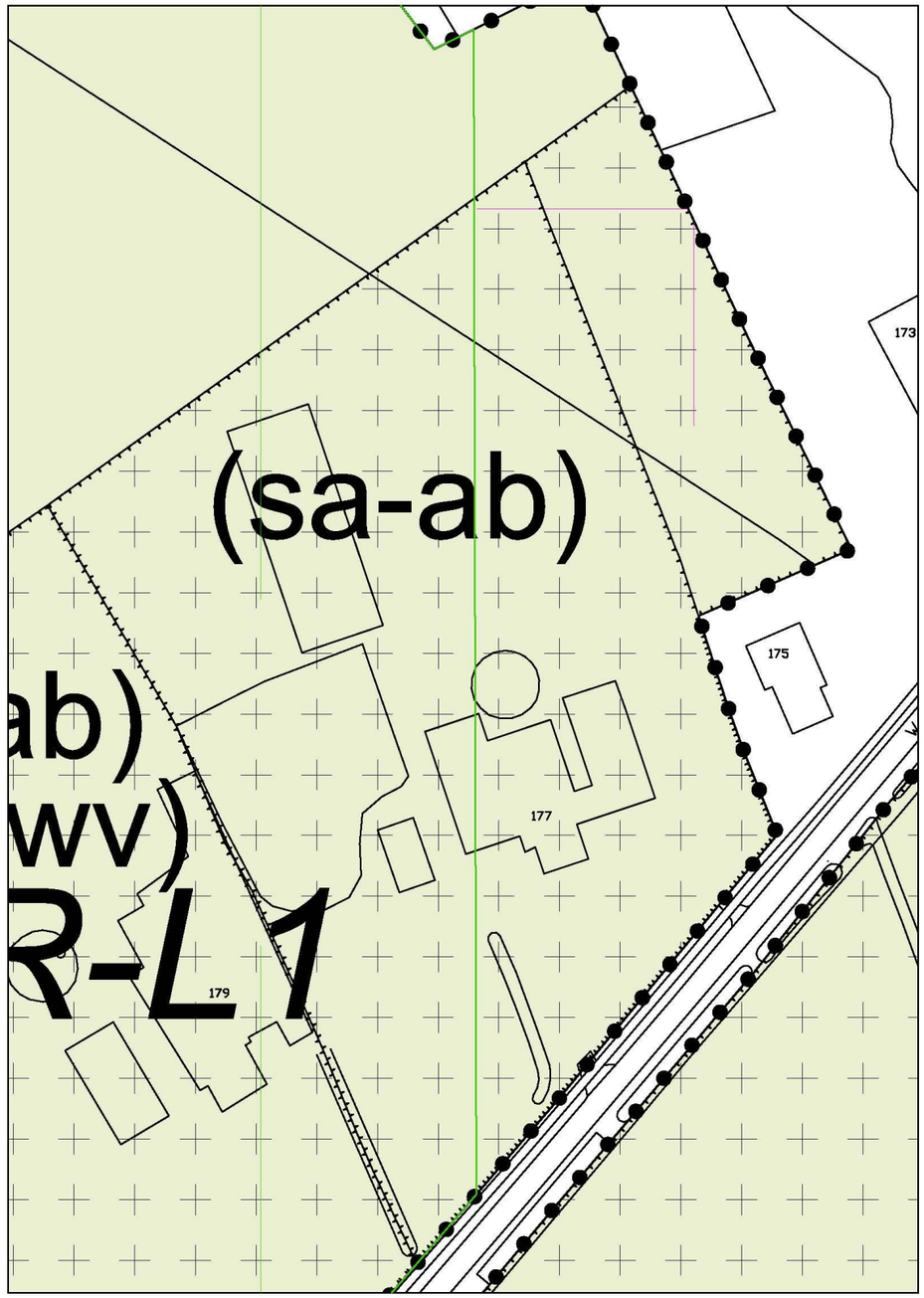

Vastgesteld

6. Reclamant 6, Westeinde 177 te Wapserveen

7. Reclamant 7, Ruinerwoldseweg 2 te Uffelte

Zienswijze
De zienswijze van reclamant heeft betrekking op drie punten.

1. Reclamant verzoekt om de verleende Natuurbeschermingswetvergunning van 18 juli 2013 voor het houden van 200 melkkoeien en 112 stuks jongvee in het bestemmingsplan op te nemen voor wat betreft zijn eigen locatie aan de Ruinerwoldseweg 2 te Uffelte.
2. Primair verzoekt reclamant om zijn bouwvlak in het nieuwe plan te vergroten. Reclamant wenst een mestsilo dicht bij zijn bedrijfsgebouwen te plaatsen, wat op dit moment niet mogelijk is door de grootte van het bouwvlak. Mocht er niet akkoord worden gegaan met dit verzoek, verzoekt reclamant secundair om de vorm van het bouwvlak aan te passen. Het gebied voor de woning van reclamant betreft ook bouwvlak, terwijl hier niet gebouwd zal worden. Hetzelfde geldt voor het gedeelte ten zuiden van de woning. Reclamant verzoekt daarom secundair om deze delen te verplaatsen; de oppervlakte van de voorzijde, naar de noordzijde en het gedeelte ten zuiden iets naar het noorden verschuiven. Dit is toegelicht door middel van foto's in de zienswijze.
3. Reclamant verzoekt om windmolens met een ashoogte van maximaal 30 meter toe te staan zodat de mogelijkheid wordt geboden om duurzame energie op te wekken zonder dat dit nadelige gevolgen voor het landschap heeft. Reclamant stelt voor artikel 3.2.2 onderdeel d als volgt te wijzigen: 'er zullen geen windmolens hoger dan een ashoogte van 30 meter en naar de aard daarmee gelijk te stellen bouwwerken, geen gebouwen zijnde, worden gebouwd'.

Reactie gemeente

1. De gebruiksruimte die is opgenomen in een verleende vergunning Natuurbeschermingswet mag volgens een recente uitspraak van de Afdeling bestuursrechtspraak (ECLI:NL:RVS:2016:1515) worden betrokken in de vaststelling van de bestaande planologische rechten ten tijde van de vaststelling van het bestemmingsplan. In verband hiermee wordt voorgesteld een concrete lijst van de verleende vergunningen Natuurbeschermingswet als 'gebruiksruimte bij recht' in de planregels op te nemen. Als voorwaarde geldt dat voor de verlening van de vergunning een passende beoordeling is gemaakt en dat een nieuwe passende beoordeling in het kader van het bestemmingsplan redelijkerwijs geen nieuwe gegevens en inzichten kan leveren omtrent de significante effecten van het vergunde gebruik. Het bestemmingsplan biedt uitsluitend één op één gebruik van de onherroepelijk verleende vergunning. De vergunning van reclamant is in de vergunningenlijst opgenomen.
2. Anders dan reclamant aangeeft is de betreffende aanduiding op de verbeelding geen bouwblok of bouwvlak, maar een agrarische bedrijfskavel. De begrenzing en oppervlakte van de op de verbeelding aangegeven agrarische bedrijfskavel is afgestemd op de bestaande bedrijfssituatie en het bieden van enige ontwikkelingsruimte. Als planologisch uitgangspunt geldt dat mestopslagen binnen de

agrarische bedrijfskavel en binnen het daarbinnen volgens de planregels te bepalen begrenzing van het bouwblok gerealiseerd moeten zijn.
De agrarische bedrijfskavel ligt in de bestemming Agrarisch-1 en heeft blijkens de verbeelding een oppervlakte van is ca 1,5 ha. Verruiming van de agrarische bedrijfskavel tot ca 2 ha is in ruimtelijk opzicht aanvaardbaar. Hiermee wordt tegemoet gekomen aan het primaire verzoek.
Dit biedt de mogelijkheid om het virtuele bouwblok van 1,5 ha binnen het vlak van de agrarische bedrijfskavel te schuiven. Uitgangspunt van het bestemmingsplan is dat een mestsilo binnen het bouwblok wordt gerealiseerd. Het secundaire verzoek blijft als gevolg hiervan buiten beschouwing.

3. In het bestemmingsplan buitengebied 2012 is geen planregeling opgenomen voor de toelating van windmolens. Er was geen maatschappelijke behoefte aan ruimtelijk beleid ten aanzien van de toelating van windmolens in het buitengebied, terwijl windmolens grote impact hebben op het landschap. Dit betekent niet dat de gemeente geen mogelijkheden wil bieden voor het realiseren van een windmolen bij een agrarisch bedrijf.
Voor incidentele situaties kan op verzoek toepassing worden gegeven aan een afzonderlijke planologische procedure.
In het kader van dit reparatiebestemmingsplan wordt niet voorzien in nieuw ruimtelijk beleid ten aanzien van windmolens. Het college is van plan om nog dit jaar met de raad in overleg te gaan over
nieuwe ruimtelijke ontwikkelingen in het buitengebied. Het ontwikkelen van gemeentelijk ruimtelijk beleid ten aanzien van nieuwe vormen van (groene) energieproductie zoals windmolens en zonneakkers, zal één van de te bespreken thema’s zijn.

Voorstel
De zienswijzen gegrond verklaren, in die zin dat:
- aan onderdeel 1 tegemoet wordt gekomen door de verleende vergunning Natuurbeschermingswet aan de gebruiksruimte van het bestemmingsplan toe te voegen.
- aan onderdeel 2 tegemoet wordt gekomen door de agrarische bedrijfskavel te verruimen tot ca 2 ha, waarbij rekening wordt gehouden met de situering van de bestaande bebouwing en waarbij ruimte wordt geboden voor uitbreiding met nieuwe bebouwing.

De zienswijze onder punt 3 ongegrond te verklaren.

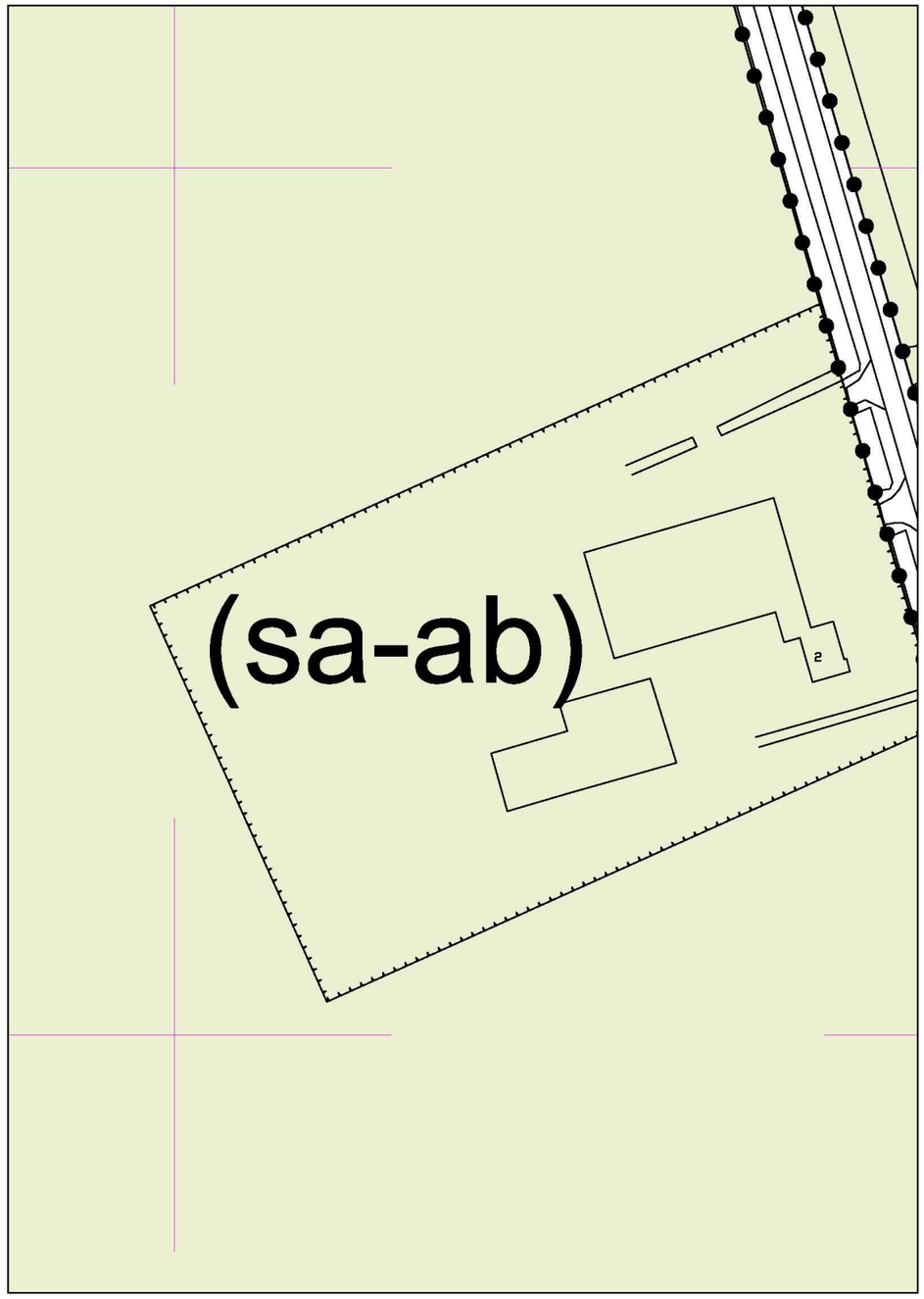

Ontwerp

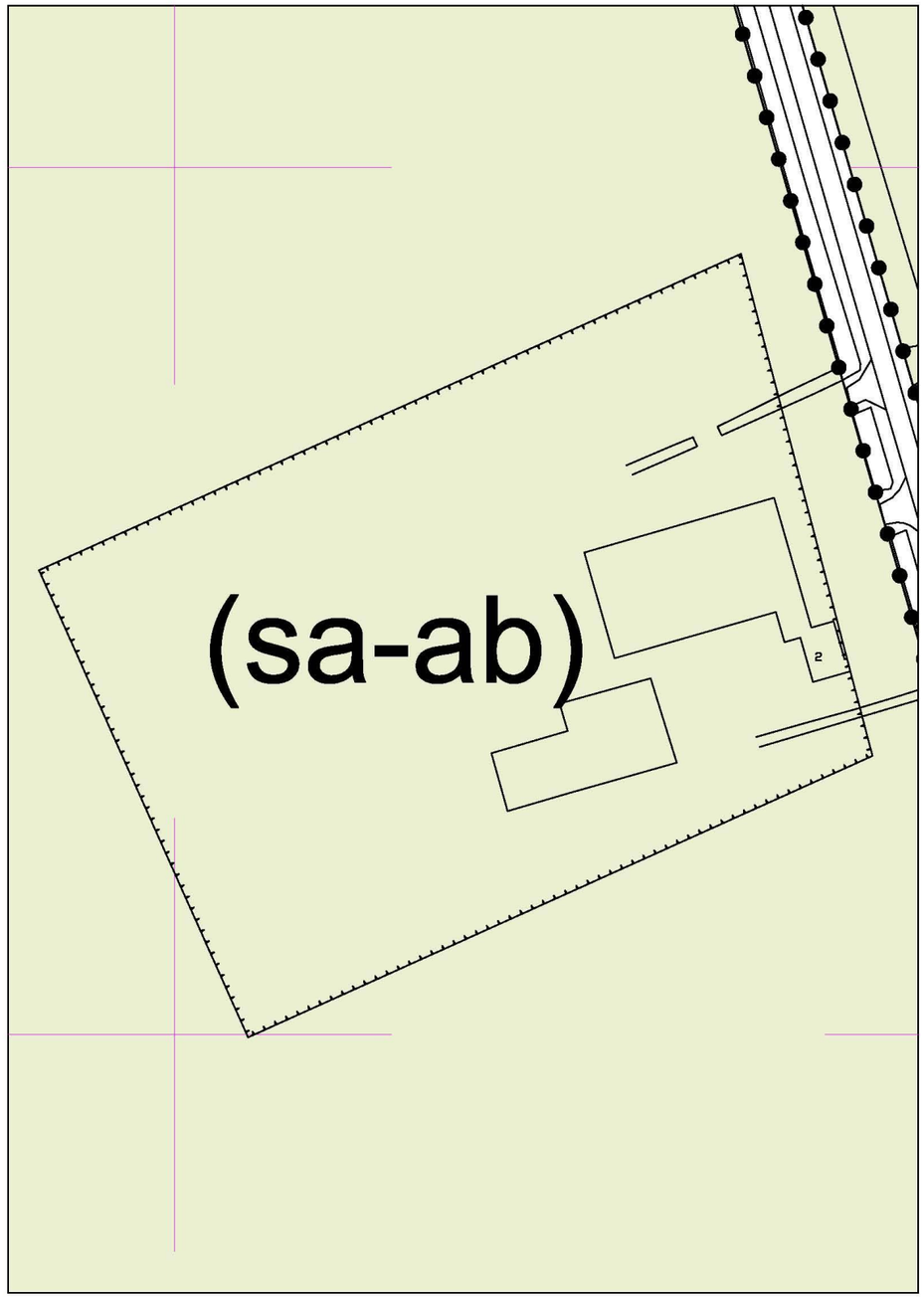

Vastgesteld

7. Reclamant 7, Ruinerwoldseweg 2 te Uffelte

8. Reclamant 8, Westeinde 16, 18 en 18a te Dwingeloo

Zienswijze
Ten aanzien van de locatie Westeinde 16, 18 en 18a verzoekt reclamant het volgende:

1. Het meenemen van de verleende vergunning voor het aanpassen van de bestemming als verwoord in het door B&W genomen besluit op 29 september 2015, voor de woningsplitsing aan Westeinde 18. Hierin wordt de toekenning van Westeinde 16, 18 en 18a bevestigd en tevens het gebruik van de ligboxenstal voor 86 stuks vee.
2. Het bouwvlak aan te passen zodat de gehele stal binnen het bouwvlak komt te liggen. Mocht dit nu niet lukken, dan het verzoek om dit bij een volgende bestemmingsplan door te voeren. Voorkeur van reclamant gaat naar nu.

Ten aanzien van landgoed Klaverdrie verzoekt reclamant om de twee aanwezige mestbassins op de verbeelding aan te geven.
Tot slot verzoekt reclamant om de doodlopende weg achter Oldenhut, die nu nog als 'Westeinde' is bestempeld, de juiste naam te geven. Dit dient 'Oldenhut' te zijn.

Reactie gemeente

1. Het wijzigingsplan voor het perceel Westeinde 16, 18 en 18a , vastgesteld op 29 september 2015, moet inderdaad in het bestemmingsplan buitengebied worden overgenomen.
2. De gevraagde correctie van het bestemmingsvlak W-V kan worden overgenomen.
3. Volgens de plansystematiek worden mestbassins niet voorzien van een specifiek bestemmingsvlak of bouwvlak. Mestbassins die buiten een agrarisch bouwvlak liggen zijn met toepassing van een afwijkingsbevoegdheid met betrekking tot het grondgebruik vergund.
   Op de GBKN ondergrond van de verbeelding kunnen mestbassins wel staan aangegeven, maar deze ondergrond heeft geen planologisch-juridische betekenis.
4. De naamgeving van wegen of paden valt buiten het bestek van de ruimtelijke ordening.

Voorstel
De zienswijzen gegrond verklaren, in die zin dat:
1. Het wijzigingsplan in het bestemmingsplan wordt overgenomen;
2. Het bouwvlak W-V conform de zienswijze wordt aangepast;

De overige zienswijzen genoemd onder 3 en 4 ongegrond worden verklaard.
De opmerking over de straatnaam wordt doorgeleid naar de gemeentelijke afdeling die met de straatnaamgeving is belast.

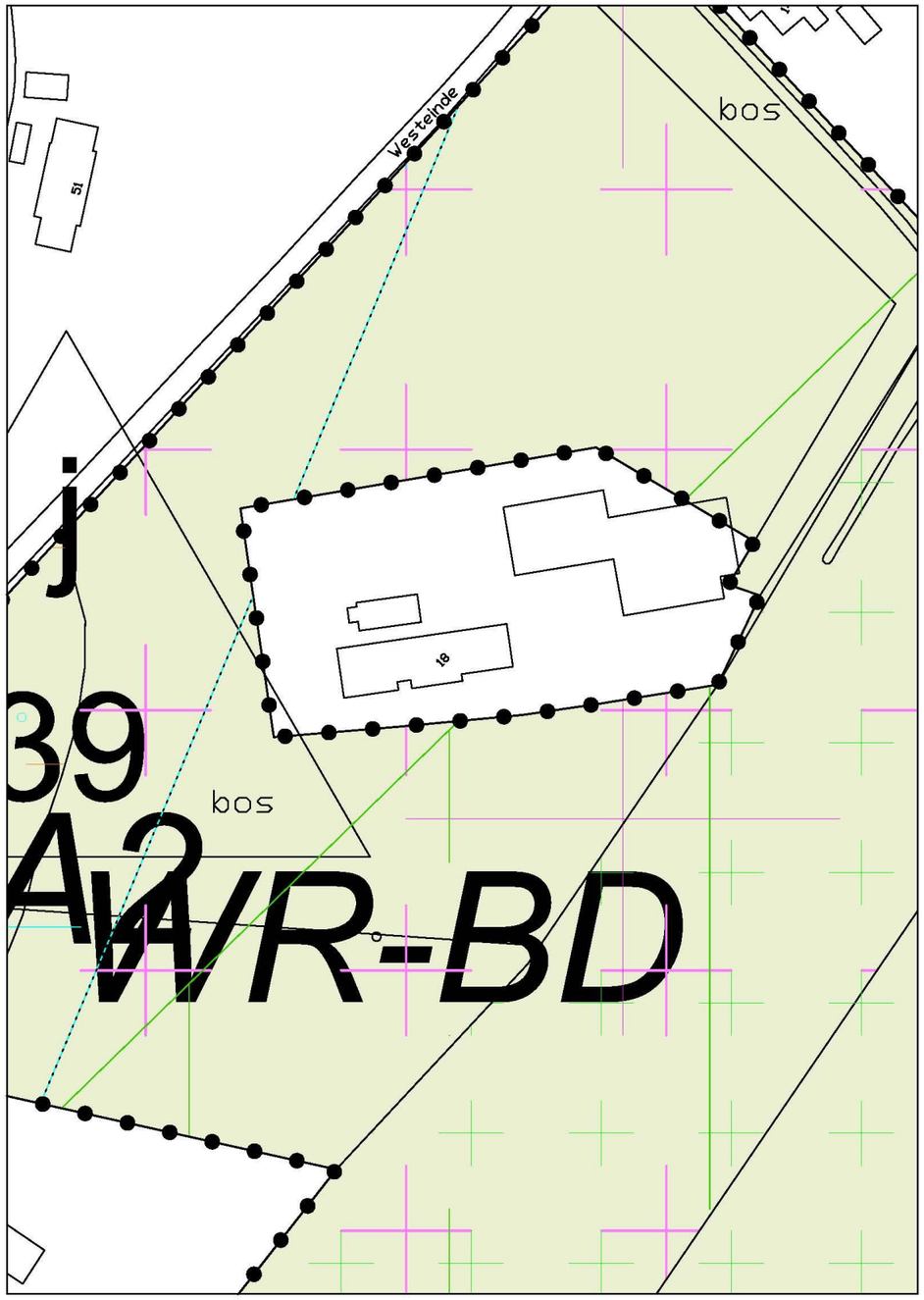

Ontwerp

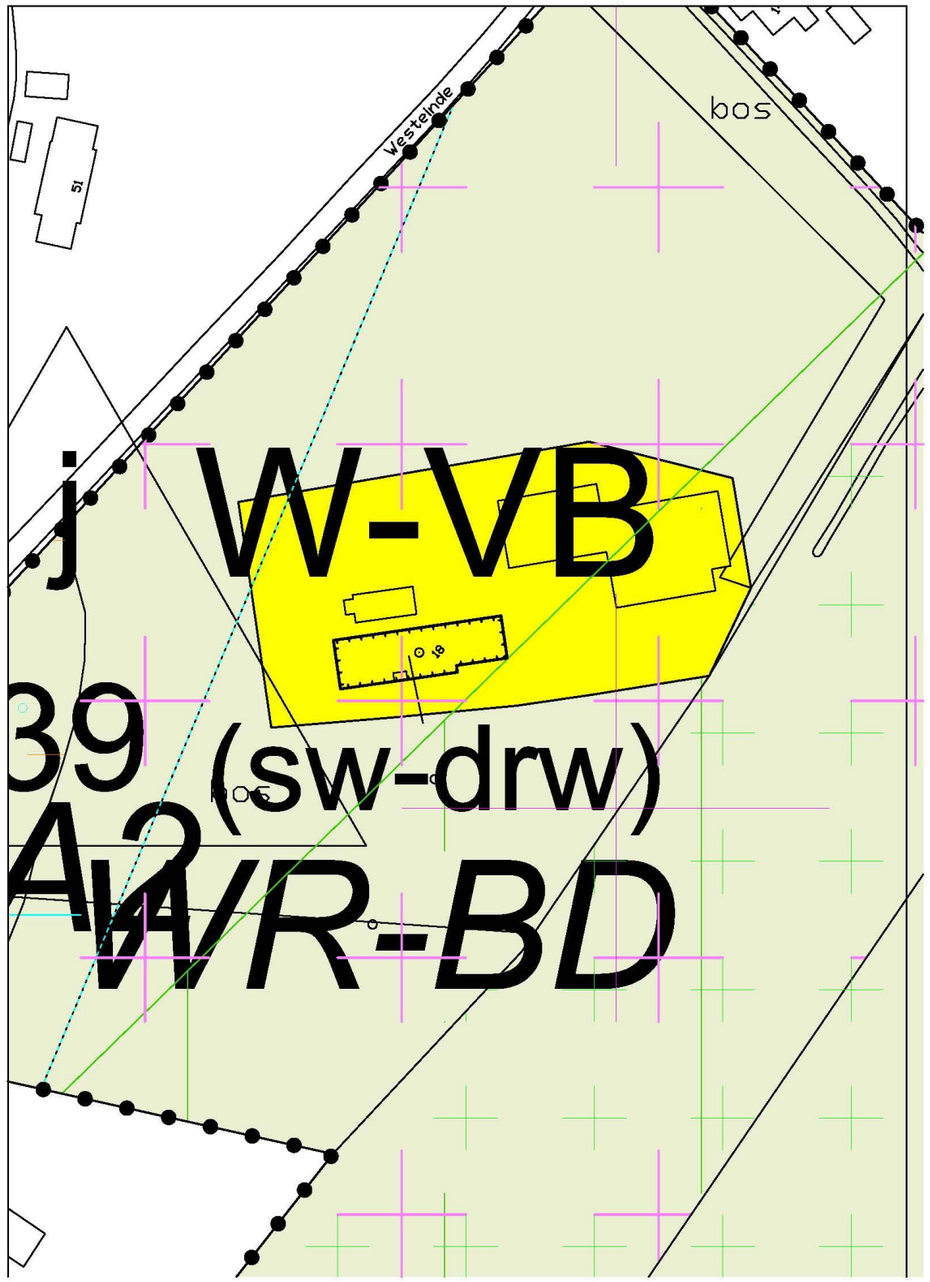

Vastgesteld

8. Reclamant 8, Westeinde 16, 18 en 18a te Dwingeloo

9. Reclamant 9, Westeinde 5 te Dwingeloo

Zienswijze
Reclamant wijst erop in september 2013 (kenmerk 13/17968) een regeling met de gemeente te hebben getroffen om het bouwblok met 1568 m^2 te verkleinen om de bouw van een school mogelijk te maken. Na berekening van het nieuwe bestemmingsplan stelt reclamant echter volgens het huidige ontwerp 3458 m^2 aan bouwvlak kwijt te raken. Reclamant is het hier niet mee eens.

Reactie gemeente
Anders dan reclamant aangeeft is de betreffende aanduiding op de verbeelding geen bouwblok of bouwvlak, maar een agrarische bedrijfskavel. De begrenzing en oppervlakte van de op de verbeelding aangegeven agrarische bedrijfskavel is afgestemd op de bestaande bedrijfssituatie en het bieden van enige ontwikkelingsruimte.
In het ontwerpbestemmingsplan is ten onrechte geen rekening gehouden met de planbegrenzing volgens het Bestemmingsplan "Dwingeloo, partiële herziening brede school", vastgesteld op 18 november 2014. Reclamant heeft in het kader van de betreffende planologische procedure bij overeenkomst van 4 september 2013 ingestemd met het verwijderen van een deel van zijn agrarisch bouwperceel. De begrenzing van het onherroepelijk vastgestelde bestemmingsplan voor de brede school moet alsnog worden overgenomen.
De afstand tussen de school en het resterende agrarisch bouwperceel bedraagt volgens het bestemmingsplan ruim 100 meter. Op deze wijze is in het bestemmingsplan geregeld dat de school buiten de zogenaamde geurcirkel van het agrarisch bedrijf blijft. Opmerkelijk is dat de vastgestelde planbegrenzing niet overeenkomt met de overeenkomst waar reclamant naar verwijst, maar dit neemt niet weg dat uitgegaan moet worden van de situatie volgens het rechtsgeldige bestemmingsplan. Dat betekent dat de plangrens van het bestemmingsplan wordt afgestemd op de herziening die is gemaakt voor de school.

Voorstel
De zienswijze gegrond verklaren, in die zin dat de begrenzing van de agrarische bedrijfskavel wordt afgestemd op de begrenzing volgens het bestemmingsplan Dwingeloo, partiële herziening brede school.
Dit betekent dat de agrarische bedrijfskavel kleiner van omvang wordt dan reclamant blijkens zijn zienswijze voor ogen heeft. De begrenzing van het bestemmingsplan blijft ongewijzigd, waardoor de betreffende agrarische gronden van reclamant volledig binnen het bestemmingsplan buitengebied komen te vallen.

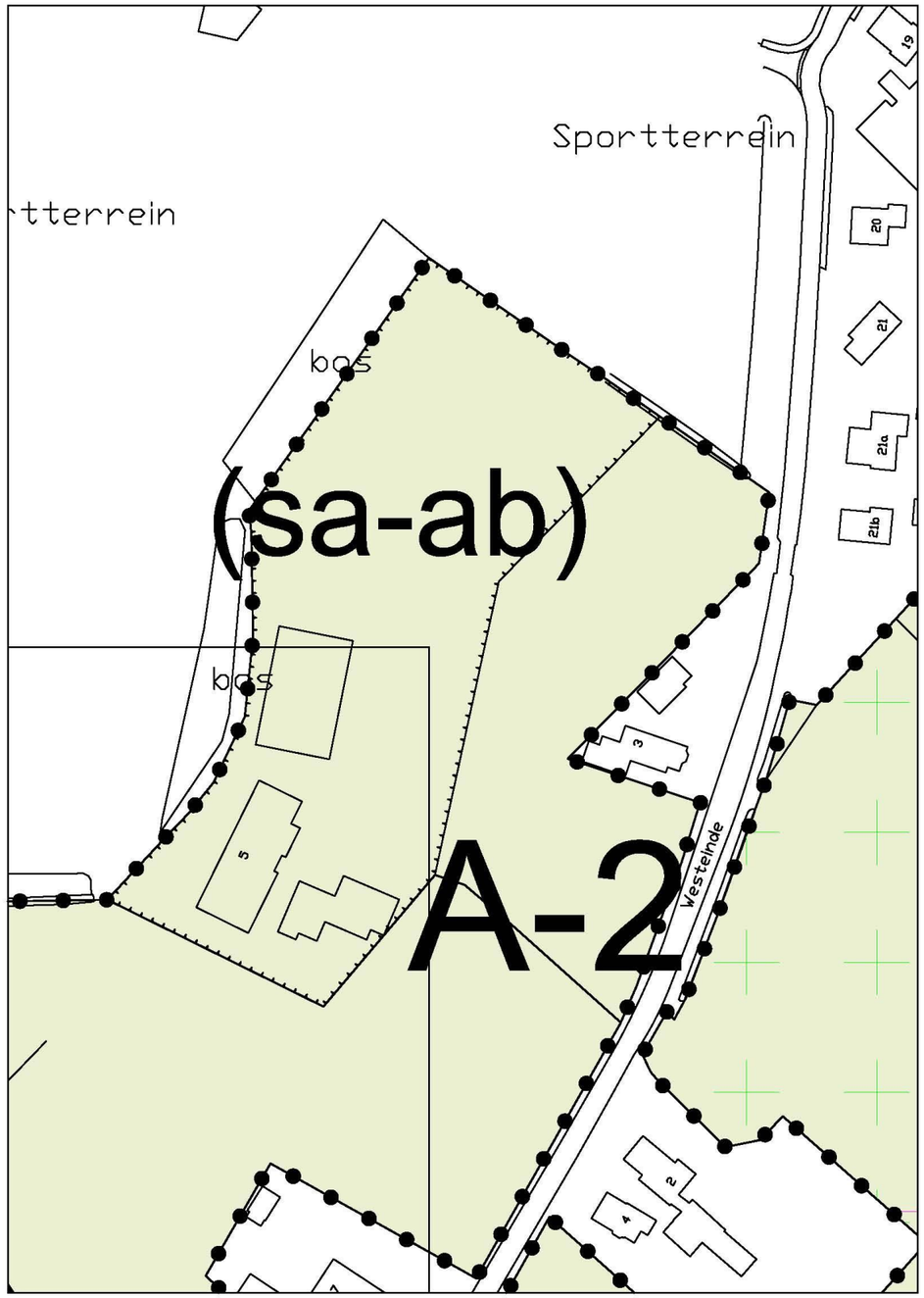

Ontwerp

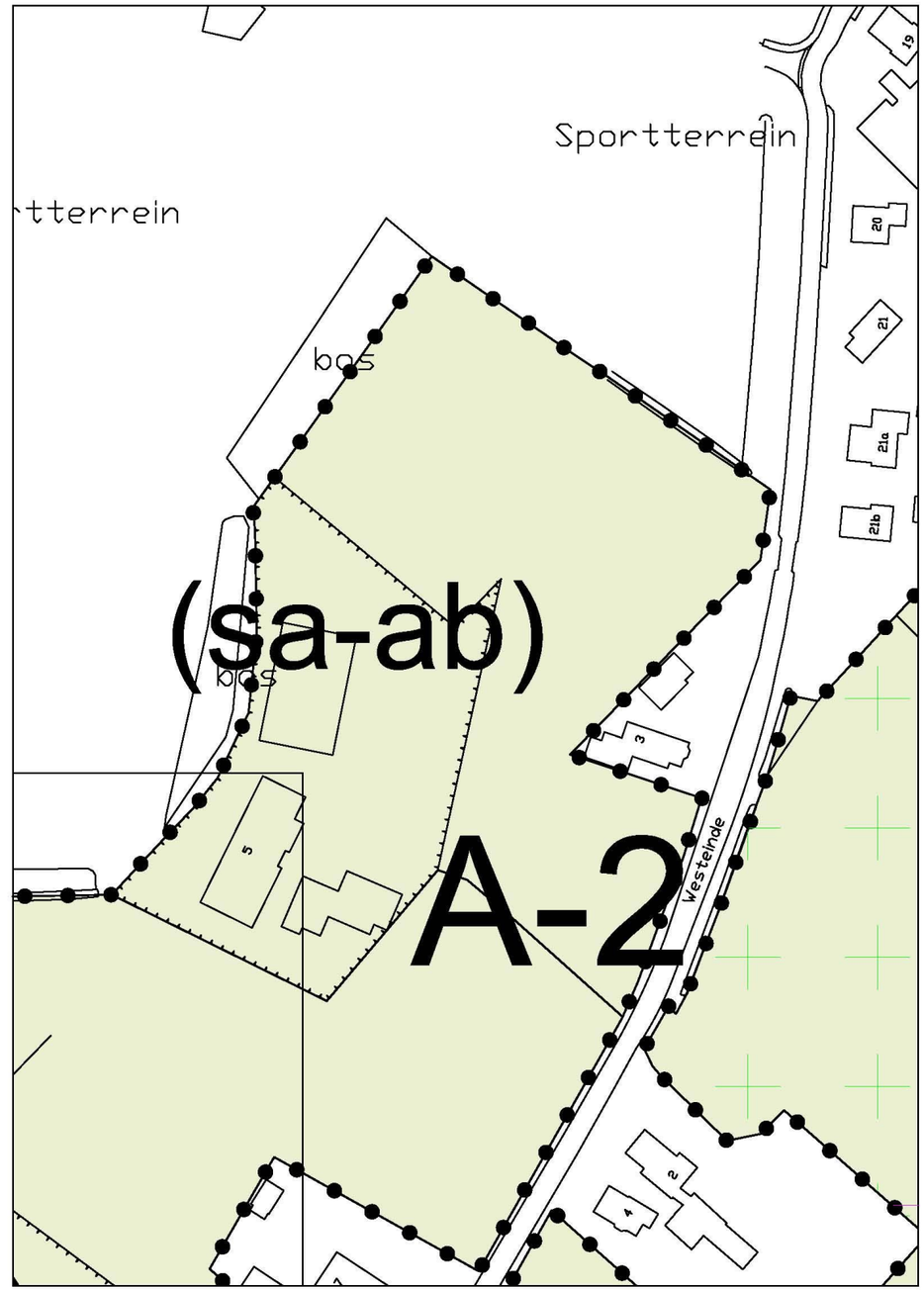

Vastgesteld

9. Reclamant 9, Westeinde 5 te Dwingeloo

10. Reclamant 10, Eemster 38 te Dwingeloo

Zienswijze
Deze zienswijze heeft betrekking op de ligboxenstal op locatie Eemster 38 te Dwingeloo. De stal heeft een omvang van 900 m^2 en is voorzien van asbestplating. Voor 2024 moeten asbestdaken vervangen zijn door asbestvrije beplating. Deze vervanging vormt voor reclamant direct de aanleiding om de toekomstbestendigheid van de gehele bovenbouw te bezien. Reclamant is voornemens om de schuur breder en hoger te maken. Op basis van regelgeving van het geldende bestemmingsplan moet hiervoor een omgevingsvergunning aangevraagd worden, vergezeld met een inpassingsplan. Reclamant is van mening dat de uitbreiding inpasbaar is omdat de schuur op dezelfde plek blijft staan. Reclamant verzoekt daarom om een beperkte uitbreiding van 15 tot 20 % van het bestaande oppervlak aan bedrijfsgebouwen bij recht toe te staan, mits het bedrijfsgebouw op dezelfde plaats blijft staan. Reclamant wijst er daarnaast op dat dit in de toekomst bij tal van agrarische bedrijven zal spelen en verwacht, gezien het grote algemene belang, dat ingestemd wordt met het verzoek.

Reactie gemeente
De in de planregels opgenomen bepalingen ten aanzien van de landschappelijke inpassing van agrarische bedrijfsgebouwen zijn opgenomen ter bescherming van de ruimtelijke kwaliteit van het buitengebied.
Het gaat er tenslotte om dat alle agrarische bedrijfsonderdelen in landschappelijk opzicht zo goed mogelijk wordt ingepast. Dit geldt in beginsel voor zowel de bestaande als nieuwe bebouwing, mestopslagen e.d.
Voorgenomen uitbreiding van de bedrijfsbebouwing is een ‘natuurlijke’ aanleiding om de landschappelijke inpassing van het agrarisch bedrijf in de planontwikkeling mee te nemen.De betreffende bepaling in het bestemmingsplan is zo geformuleerd dat alleen als er aanmerkelijke gevolgen voor het landschapsbeeld te verwachten zijn, bij de aanvraag om omgevingsvergunning een landschappelijk inpassingsplan moet worden ingediend. Dit betekent niet dat in alle gevallen sprake zal zijn van het moeten opstellen van een kostbaar inpassingsplan. Wanneer de landschappelijke inpassing in de bestaande situatie (grotendeels) al gerealiseerd is, kan worden volstaan met deze vaststelling in een eenvoudig inpassingsplan.

Voorstel
De zienswijze ongegrond te verklaren.

11. Milieudefensie

Zienswijze
De zienswijze heeft betrekking op verschillende onderwerpen en delen van het bestemmingsplan en er worden meerdere vragen gesteld.

Artikel 1 Begrippen
- Indiener stelt dat glastuinbouw niet voorkomt in het plan en vraagt of glastuinbouwactiviteiten in 1.13 en 1.50 verwijderd kunnen worden;
- Met betrekking tot 1.22 bestaande ammoniakemissie vraagt indiener om welke uitspraak/uitspraken van de Raad van State het gaat in de definitie;
- Indiener wil dat bij lid 1.45 *'of een gaslocatie (boren, winnen)'* wordt toegevoegd.
- Indiener verzoekt om de begrippen caravan en stacaravan, als gebruikt in lid 1.60, te definiëren;
- Met betrekking tot lid 1.60 verzoekt indiener om:
    - Chalets expliciet uit te sluiten in deze definitie en
    - Onderscheid te maken bij toestaan stacaravans door niet overal waar kampeermiddelen zijn toegestaan daaronder ook stacaravans te laten vallen.
    - Alleen op goed afgeschermde locaties stacaravans . deze blijven het jaar rond op de staplek staan, hetgeen in het winterseizoen op slecht afgeschermde locaties foeilelijke aanzichten oplevert.
- Indiener verzoekt met betrekking tot lid 1.66 de mate van kleinschaligheid en duurzaamheid aan te geven, dan wel biomassa niet onder dit begrip te laten vallen.
- Indiener stelt de vraag wat onder lid 1.87 wordt bedoeld met 'producten'.
- Indiener wil , met betrekking tot lid 1.99, weten wat er wordt geteeld in een bedekte teelt, waar de tunnelkassen staan en welke bedrijven tunnelkassen gebruiken.
- Indiener wil weten of op basis van lid 2.8 de bedrijfsvloeroppervlakte bij een bedrijfsgebouw met 2 verdiepingen, 2 keer de oppervlakte van het gebouw is.

Indiener verzoekt, omdat het begrip '*bollenteelt'* wordt genoemd in meerdere paragrafen, de volgende begrippen in artikel 1 Begrippen op te nemen:
- Bollenteelt;
- Spuitvrije zone (met eventueel per teelt verschillende grootten)
- Gevoelig object;
- Teeltondersteunende voorzieningen;
- Bedekte teelt;
- Open teelt;
- Blaastunnel.

Reactie gemeente
Grootschalige glastuinbouwbedrijven komen inderdaad binnen de gemeente niet voor. Het verwijderen uit de begrippen is geen bezwaar. Glas bij kwekerijbedrijven en ondersteunend glas blijft mogelijk.

Ten aanzien van de bestaande ammoniakemissie heeft de gemeente uitspraken als Weststellingwerf, Oisterwijk en Delfzijl gevolgd. In die uitspraken heeft de Raad van State heldere richtlijnen gegeven voor wat betreft de definitie van bestaande ammoniakemissie.
De Wet geluidhinder kent een strikte driedeling. Het apart noemen heeft geen meerwaarde, omdat, als de Wet geluidhinder van toepassing is, een gaslocatie onder industrieterrein valt.
Op het moment dat voor zaken geen begrip is opgenomen, geldt volgens de Raad van State het objectief spraakgebruik zoals dat in de woordenboeken terecht is gekomen. Voor een caravan of een stacaravan is er voldoende duidelijkheid wat daaronder wordt verstaan. Daarvoor is een nader begrip niet noodzakelijk. Chalets zijn op basis van de definitie uitgesloten op het moment dat er geen sprake is van een kampeermiddel. Dat wordt in hoofdzaak bepaald door de bouwregels. Voor chalets hoeft om die reden geen onderscheid te worden gemaakt. Stacaravans zijn uitgesloten in de bouw- en gebruiksregels, waar dat nodig is, omdat een stacaravan wel een kampeermiddel is, maar vanwege de ruimtelijke invloed een specifieke toelaatbaarheid vergt.
In de toelichting zal een nadere omschrijving van de reikwijdte van het begrip voor kleinschalige duurzame energiewinning worden opgenomen. Het begrip met de regels en de daarop van toepassing zijnde toelichting is voldoende om de kleinschaligheid daarvan te benadrukken.
De producten die in 1.87 worden bedoeld zijn bijvoorbeeld melk en vlees. Begrippen spreken zich niet uit over het waar en in welke omvang. Dat wordt in de bouw- en gebruiksregels vastgelegd. Tunnelkassen zijn soms vergunningsvrij. In dat geval heeft de gemeente geen invloed op de plek en op welk bedrijf en ten behoeve van welke teelt. Daar waar er een vergunningplicht is, kan de gemeente daarin een nadere afweging maken.
Een gebouw met twee verdiepingen betekent niet dat er sprake is van tweemaal de oppervlakte. Dat is geregeld via de wijze van meten.
Er is geen aanleiding om voor bollenteelt een aparte definitie op te nemen. Bollenteelt wordt, evenals aardappelteelt en maïsteelt, gezien als een reguliere agrarische teelt.

Artikel 3 Agrarisch-1
Indiener geeft aan dat daar waar de regels van Agrarisch-1 ook gelden voor Agrarisch-2 en/of Agrarisch-Paardenhouderij, de zienswijzen ook van toepassing zijn op deze laatste twee bestemmingen.
3.2.1.c. – Indiener wil weten of op een dergelijk bouwblok ook bouwwerken, geen gebouwen zijnde ten behoeve van het agrarische bedrijf mogen worden gebouwd.
3.2.1.d., 4.2.1.d en 6.2.1.b. – Indiener wil weten welke bepalingen hier worden bedoeld.
3.2.1.k. Polderweg 1 – Indiener verzoekt om het zo te formuleren dat deze grootte niet geldt bij andere agrarische bedrijven.
3.4.b.2 – Indiener geeft aan dat het bouwblok kan worden vergroot tot 2 ha, terwijl de bedrijfskavel kleiner is. Indiener wil die verbetert ofwel verduidelijkt hebben. Indiener vraagt zich vervolgens af of wordt bedoeld dat elk agrarisch bedrijf

haar bouwblokken kan vergroten als het maar is ten behoeve van grondgebonden bedrijfsmatige activiteiten.
3.4.d. – Indiener wil weten of hier wel/niet aangetoond moet worden dat de uitbreiding nodig en economisch duurzaam is en in het verlengde daarvan, wanneer dit wel en wanneer dit niet moet worden aangetoond.
3.4.g – Milieudefensie stelt dat met behulp van deze regel wel buiten de bedrijfskavel mag worden gebouwd, maar vervolgens mogen deze bouwwerken niet worden gebruikt.
3.6.c – Indiener stelt naar aanleiding van deze regel drie vragen:

1. Wordt hiermee bedoeld: buiten het bouwblok, maar binnen de bedrijfskavel?
2. Of kan via deze regel opslag plaatsvinden buiten de bedrijfskavel?
3. Of wordt in het plan het begrip 'bouwblok' gebruikt terwijl 'bedrijfskavel' bedoeld wordt?

Reactie gemeente
3.2.1.c: ja, op basis van 3.2.2.
3.2.1.d. e.a.: de gebruiksbepalingen die zien op het gebruik van gebouwen en overkappingen voor het huisvesten van vee.
3.2.1.k: de formulering is zodanig dat deze uitzondering alleen van toepassing is voor Polderweg 1.
3.4.b.2.: een bouwblok kan alleen worden vergroot naar maximaal 2 ha als het kleiner is dan 2 ha. Anders is er geen sprake van een vergroting. De formulering en bedoeling is daarmee voldoende duidelijk. Het antwoord op de vraag luidt bevestigend.
3.4.d.: De oppervlakte van maximaal 10.000 m² is in beginsel bij recht toegelaten binnen de toegekende bouwblokken. 3.4.d. ziet enkel op de ruimtelijke kwaliteit op het moment dat er forse bebouwing wordt opgericht. De afwijking maakt het mogelijk om bij bedrijfsgebouwen van grotere omvang mee te kijken naar de landschappelijke en ruimtelijke inpassing. Omdat de oppervlakte in beginsel bij recht is toegelaten, zijn aspecten als noodzakelijkheid en duurzaamheid geen ruimtelijk relevant gegeven.
3.4.g.: voor het toelaten van gebruik moet ook de onder punt 5 genoemde afwijking van het gebruik worden verleend.
3.6.c.: Het antwoord luidt hier dat opslag ook buiten de bedrijfskavel is toegelaten. Dat staat expliciet onder punt 2.

Grootte bouwblok en grootte bedrijf
Milieudefensie geeft aan erop tegen te zijn dat gebouwen over een 2 ha groot bouwblok verdeeld kunnen worden omdat:

- een bedrijfsbebouwing van maximaal 10.000 m^2 volgens Milieudefensie prima op een bouwblok van maximaal 1,5 ha past;
- een bouwblok van 2 ha niet voldoet aan de begripsomschrijving van *Bouwblok;*
- een bouwblok van 2 ha dat samenvalt met een bedrijfskavel geen opbouw laat zien.

Reactie gemeente

De oppervlakte is om die reden niet bij recht gegeven. In de meeste gevallen zal een agrariër met een kleiner bouwblok voldoende uit de voeten kunnen. Het kan echter zijn dat in sommige gevallen iets meer ruimte nodig is om bijvoorbeeld tot een betere ruimtelijke kwaliteit te komen of dat een specifieke situatie zodanig is ingericht of gelegen is nabij gevoelige functies, dat een oppervlakte van 2 ha meer ruimte voor maatwerk biedt. Een dergelijke verruiming hoeft geen afbreuk te doen aan het principe van concentratie. Het samenvallen van een bouwblok met een bedrijfskavel zegt niets over de opbouw, maar over de procedure die benodigd is om tot vergroting te komen.

Geen opslag buiten bedrijfskavel
Milieudefensie verzoekt om opslag buiten de bedrijfskavel alleen toe te staan in zeer uitzonderlijke gevallen, als het echt niet anders kan en de noodzaak ervan is aangetoond. Ten opzichte van het plan2012 is deze regeling versoepeld. Milieudefensie verzoekt om dit terug te draaien omdat de kwaliteit van het landschap er zo niet op vooruit gaat en de verrommeling zal toenemen.
3.5.c strijdigheid waarmee?
Milieudefensie wil verduidelijkt hebben waarom de strijdigheid niet geldt wanneer er sprake is van tijdelijkheid en/of wanneer de opslag er nu al plaats vindt.
3.5.s containerteelt: 1,5 ha toegestaan
Mogen inderdaad alleen bomenkwekerijbedrijven gebruik maken van containerteelt? Een sierteeltbedrijf en een fruitteeltbedrijf mogen dus geen containers gebruiken? Mag een boomteeltbedrijf of andere agrarische bedrijven waarvoor containerteelt gebruikelijk is, deze voorziening overal bij recht toepassen tot een oppervlak van 1,5 hectare?
Moet (vergroten) containerteelt(-oppervlak) apart worden aangevraagd?
Mag een kwekerij ook uitbreiden naar 2 hectare?
Komt het oppervlak containerteelt in plaats van een bouwblok of bedrijfskavel ?
Of heeft een kwekerijbedrijf daarnaast nog een bouwblok en een bedrijfskavel ?
Kan het totale oppervlak van het bedrijf in dat geval dus bestaan uit 3,5 ha?
3.5.s. Containerteelt: effect teeltondersteunende voorzieningen
Is de grond / bodem waarop de containers staan afgedekt?
Is er een beregeningsinstallatie?
Is er een waterput?
Zijn er tunnelkassen tegen vorst of om de teelt te vervroegen toegestaan?
Zijn de gevolgen van bovengenoemde teeltondersteunende voorzieningen betrokken bij de effecten van het plan?

Reactie gemeente
De opslag buiten een bouwblok kan alleen met toepassing van 3.4.g. in combinatie met 3.6.c. In 3.6.c. zijn voorwaarden opgenomen die er op toezien dat alleen in uitzonderingsgevallen meegewerkt zal worden aan de afwijkingsmogelijkheid. De bestaande regeling komt daarmee tegemoet aan de wensen van reclamant.
Tijdelijke opslag heeft geen blijvende ruimtelijke impact. De gemeente wil daarmee voorkomen dat gebruikelijke, kortdurende opslag, bijvoorbeeld gedurende

de oogstperiode, strijdig met het bestemmingsplan moet worden geacht. Dergelijke vormen van opslag passen in een agrarisch gebied en doen daar naar de mening van de gemeente geen afbreuk aan.
De gemeente wil rekening houden met bestaande situaties en de rechten die daaraan ontleend kunnen worden. Om te voorkomen dat er bestaande situaties onder het overgangsrecht worden gebracht, is er tekstueel voor gezorgd dat bestaande situatie niet in strijd zijn met het bestemmingsplan.
Containerteelt is op grond van de regels alleen toegelaten bij een boomteeltbedrijf. De containerteelt mag niet overal worden gerealiseerd. Er moet voldaan worden aan de voorwaarden genoemd in 3.5.s. Als containerteelt in overeenstemming is met het bestemmingsplan, hoeft het niet aangevraagd te worden.
Een boomteeltbedrijf kan niet worden vergroot tot 2 ha. De oppervlakte voor containerteelt komt niet in de plaats van een bouwblok, dus in totaal kan een boomteeltbedrijf samen met containerteelt een omvang van 3 ha realiseren.
De wijze waarop de containerteelt wordt uitgeoefend is in het plan niet vastgelegd. Ten behoeve van containerteelt mag gebruik worden gemaakt van dezelfde bouwmogelijkheden die ook gelden voor andere vormen van teelt.

3.5.u. en 4.5.v. Meer emissie mag niet/ evenveel wel?
Milieudefensie wil dat dit bestemmingsplan meehelpt de totale ammoniakemissie vanuit Westerveld kleiner te maken via de regeling. Het strijdig gebruik als genoemd in 3.5.u. en 4.5.v. doet dit onvoldoende.
Intern salderen omzeilt en frustreert doel PAS
Milieudefensie stelt dat het effect dat de PAS beoogd, namelijk het verminderen van de depositie op de natuur, gefrustreerd wordt door het 'intern salderen' dat de toelichting van het plan is opgenomen. Hierin wordt slechts gesproken over het 'niet laten toenemen' en niet over het 'afromen' van de depositie.
Afromen
Milieudefensie vraagt de gemeente om regels op te stellen waardoor bij uitbreiding van de veestapel dankzij intern salderen, de gemeente minstens dezelfde vermindering van de emissie/depositie als bij de PAS bewerkstelligt door het aantal dieren 'af te romen'. Milieudefensie stelt voor om bij elke interne saldering van de verkregen dier- / ammoniakruimte een deel te laten vervallen, bijvoorbeeld in Agrarisch-1 10% en Agrarisch 2 20%.
Daarnaast wil Milieudefensie dat de regels 3.5.u. en 4.5.v. herformuleert worden tot: "Het gebruik van gebouwen en overkappingen ten behoeve van de huisvesting van vee is verboden indien en voor zover de bestaande ammoniakemissie na interne saldering niet afneemt met 10% in Agrarisch-1 en met 20% in Agrarisch-2 van de verkregen extra dierruimte".

Reactie gemeente
Er is in planologische zin geen verplichting voor de gemeente om te komen tot een vermindering van emissie. De wil van reclamant is vanuit het door hen gerepresenteerde belang begrijpelijk, maar zegt niets over de juridische onjuistheid van de emissieregeling. Wel is het zo dat bij een gelijkblijvende emissie via interne saldering sprake kan zijn van toename van stikstofdepositie. Een en ander is onderwerp van de uitspraak Oisterwijk geweest. Op grond daarvan is deze toename

als gevolg van interne saldering in de planMER en de Passende Beoordeling nader onderzocht en beoordeeld. In de regels vervolgens zal als resultaat van dat nadere onderzoek een relatie met de depositie worden gemaakt. Daarmee is interne saldering niet alleen toegelaten als de emissie op bedrijfsniveau niet toeneemt, maar ook de depositie op de gebieden mag daarbij niet toenemen. Daarmee komt de gemeente deels aan de wens van reclamant tegemoet. De gemeente ziet in planologische zin geen aanleiding om tot reductie van emissie te komen. Dat streven naar reductie vindt via andere sporen plaats. In de Passende Beoordeling is nog een overzicht toegevoegd van sectorale sporen die op dit moment in de landbouw worden gevolgd (bijvoorbeeld fosfaat, mest en grondgebondenheid) als gevolg waarvan er naar reductie op meerdere vlakken wordt gestreefd.
Er moet duidelijk onderscheid worden gemaakt tussen het planniveau en het vergunningenniveau. Op planniveau moet er voor worden gezorgd dat een plan geen nadelige effecten heeft. Het standstill beginsel, waarbij nu ook de depositie is betrokken, is daarvoor inmiddels geaccepteerd. Intern salderen is mogelijk binnen het bestaande emissie- en depositieplafond. Op planniveau moet vanuit een goede ruimtelijke ordening mede rekening worden gehouden met bestaande rechten. Op planniveau spelen vanuit de Wet ruimtelijke ordening derhalve meerdere algemene uitgangspunten die zich niet zonder meer met een vermindering van emissie verdragen.
Dat de PAS daar wel op is ingericht, is een gevolg van de situatie die in Nederland is ontstaan en de hele inrichting van de PAS om op een of andere manier ontwikkelingsruimte te genereren. Beide instrumenten, De PAS en het bestemmingsplan, kunnen prima naast elkaar bestaan. Er is geen aanleiding om daar nauwere aansluiting tussen te zoeken. Het PAS is een veel dynamischer document dan het bestemmingsplan is. Bovendien staat de PAS juridisch nog ter discussie. De gemeente wil daarom het planniveau en het vergunningenniveau gescheiden houden. Om die reden ziet de gemeente geen aanleiding om op planniveau tot een reductie van emissie te komen.

Emissie is niet gelijk aan depositie
Milieudefensie stelt dat niet alleen de emissie, maar ook de depositie in ogenschouw moet worden genomen wanneer een bedrijf door middel van intern salderen de ruimte krijgt om haar stallen en veestapel uit te breiden.
Stikstof-emissie
Milieudefensie stelt dat door alleen te rekenen met ammoniakemissies, de impact van toename van de veebezetting op de stikstofbelasting van de Natura-2000 systematisch wordt onderschat. Milieudefensie acht het beter om te spreken over en te rekenen met stikstof-emissie en – depositie in plaats van alleen ammoniakemissie. Milieudefensie vraagt zich af hoe hier in de MER rekening mee is gehouden.

Reactie gemeente
De gemeente kan reclamant volgen in het onderscheid dat er bestaat tussen emissie en depositie. In de reactie hiervoor is hier al het een en ander over gezegd. Aanvullende daarop kan hier nog worden gezegd dat er in het ontwerpbestem-

mingsplan voor emissie is gekozen, omdat emissie een bron heeft waarop in planologische zin invloed uitgeoefend kan worden. Bij depositie is het simpelweg niet eenvoudig om aan te tonen wat de bron is vanwaar de depositie afkomstig is. Voor de toepasbaarheid en handhaafbaarheid van een bestemmingsplan is depositie een erg lastig fenomeen. In de MER bij het ontwerpplan is er vanuit gegaan dat wanneer de emissie niet toeneemt, er ook geen sprake kan zijn van toename van depositie. Uit de uitspraak Oisterwijk mag worden begrepen dat dat niet in alle gevallen, bijvoorbeeld bij interne saldering, zo hoeft te zijn. Aan de MER is, mede als gevolg van de uitspraak Oisterwijk, nu nog een nader onderzoek toegevoegd, dat in beeld brengt dat bij intern salderen toename van emissie buiten de inrichting, bijvoorbeeld door toename van het aantal stuks vee dat de wei in wordt gestuurd, verwaarloosbaar is, maar niet overal uitgesloten kan worden. Op planniveau kunnen de gevolgen daarvan alleen via de depositie beperkt worden. De gemeente gaat er vanuit dat met emissie in voldoende mate en handhaafbaar gestuurd kan worden om te voorkomen dat er toename van depositie plaatsvindt. Om dit helemaal sluitend te krijgen, zal worden toegevoegd dat er geen sprake mag zijn van toename van emissie, zowel als depositie. Daarmee wordt aan de wens van reclamant tegemoet gekomen.
Voorts wordt bij recht de interne saldering niet mogelijk gemaakt. Dat betekent dat het bestemmingsplan bij recht volledig uitgaat van de feitelijke en legaal aanwezige situatie. Interne saldering wordt pas toegelaten na afwijking van het bestemmingsplan. Het voordeel daarvan is dat de gemeente mee kan kijken in hoeverre er sprake is van toename van depositie en in gevallen nog in kan grijpen als blijkt dat de interne saldering tot onaanvaardbare toename van depositie leidt. Dat betekent ook dat interne saldering geweigerd kan worden. Daarmee heeft de gemeente volledige controle op planniveau over de situatie van emissie en depositie en komt daarmee in verregaande mate tegemoet aan de wensen van reclamant.

Toetsen andere effecten
Milieudefensie stelt dat in dit plan is geregeld dat bij uitbreiding van een bedrijf, via intern salderen binnen het eigen emissie-plafond, er alleen aan ammoniak emissie getoetst moet worden. Milieudefensie vraagt zich af wanneer andere effecten worden getoetst. Daarnaast stelt milieudefensie dat bij gelijkblijvende ammoniak emissie, niet de eis van een Wnb-check en een rechtsoordeel van de provincie wordt gesteld. Milieudefensie vraagt zich af wat voor gevolgen dit heeft voor het plan en voor de procedure rond de Ammoniakregeling.

Reactie gemeente
Andere effecten zijn vanuit een goede ruimtelijke ordening bepaald bij het toekennen van de bouwblokken en de ontwikkelingsruimte die aan agrarische bedrijven is toegekend. Mocht daarvoor een afwijking nodig zijn, dan zullen de effecten op basis van die afwijking worden beoordeeld.
Bij gelijkblijvende emissie (en in aanvulling daarop de depositie) is er op planniveau geen sprake van een verslechtering en dus is er op planniveau sprake van een aanvaardbare situatie. Op het moment dat er geen sprake is van een toe-

name met een mogelijke verslechtering als gevolg, is een rechtsoordeel niet nodig. In hoeverre er op vergunningenniveau een check nodig is, is op planniveau niet relevant en leidt dus ook niet tot gevolgen voor de regeling.

3.6.h. en 4.6.h. en 6.5.e. Ammoniakregeling bij toename emissie
Eerder werd de Ammoniakregeling de 'Stikstof-regel' genoemd, maar aangezien het uitsluitend ammoniak betreft wordt deze afwijkingsregel voor de duidelijkheid de Ammoniakregel genoemd.

Ammoniakregeling
Milieudefensie stemt in met de denkrichting in het plan betreffende de Ammoniakregeling en is van mening dat de regeling op een heldere en elegante werkwijze vroegtijdig duidelijkheid schept voor aanvrager en gemeente. Over een aantal aspecten van deze ammoniakregeling heeft Milieudefensie zorg geuit met het stellen van de volgende (aanvullende) vragen:

- Kan de provincie hun toezegging / toestemmingsbesluit / verklaring van geen bedenking / bestuurlijk rechtsoordeel / bestuurlijke rechtsvaststelling met zekerheid gestand doen totdat het besluit van de gemeente een omgevingsvergunning te verstrekken onomkeerbaar vaststaat?
- In de procedure voor het verlenen van de vergunning wordt op een gegeven moment de stikstofberekening van de aanvraag vastgelegd in het register van de PAS. Wanneer gebeurt dit precies? En wanneer staat precies vast dat deze is toegekend? Hoe lang blijft de toezegging van de provincie geldig?
- Wat als de PAS juridisch geen stand houdt?
- Kan een vergelijkbare procedure als de ammoniakregeling ook ingezet worden ten behoeve van die situaties waarbij weliswaar geen sprake is van meer ammoniakemissie, maar waar wel een Nbwet-vergunning nodig is van de provincie?

Reactie gemeente
Het rechtsoordeel is een voorwaarde voor het kunnen verlenen van de omgevingsvergunning. Een omgevingsvergunning zal dan ook nooit verleend kunnen worden zonder dat rechtsoordeel. Het besluit van de gemeente volgt om die reden altijd op het rechtsoordeel.
Het gaat hier opnieuw gezegd over een afwijking op planniveau. Als het goed is kan dat rechtsoordeel pas gegeven worden als op vergunningenniveau is bepaald dat de toename van de emissie aanvaardbaar is. Op dat vergunningenniveau wordt ook het register van de PAS bijgewerkt.
Als de PAS juridisch geen stand houdt, heeft dat geen betekenis voor het bestemmingsplan. Het bestemmingsplan heeft om die reden bewust geen relatie met de PAS gelegd. Als de PAS juridisch geen stand houdt, kan het zijn dat de provincie op vergunningenniveau geen ontwikkelingen kan toelaten. Op dat moment zal de provincie ook geen benodigde rechtsoordelen kunnen verstrekken. Daarmee blijft de afwijking in het bestemmingsplan buiten toepassing en blijft er in planologische zin sprake van het standstill principe.

De gemeente ziet geen aanleiding om een vergelijkbare procedure in te voeren voor situaties waarbij het niet om ammoniakemissie gaat. De Wet algemene bepalingen omgevingsrecht voorziet in een goede afstemming met de Wet natuurbescherming.

Ammoniakregeling te beperkt
Milieudefensie wijst erop dat de Nbwet en de Flora- en faunawet niet meer bestaan en zijn overgegaan in de Wet natuurbescherming. Dit betekent dat een Wnb-besluit ook nodig is als er sprake is van het overtreden van verbodsbepalingen ten aanzien van beschermde soorten. Milieudefensie vraagt zich af of:

- hiermee rekening is gehouden bij het formuleren van de ammoniakregeling, en;
- in deze regel nu niet een breder rechtsoordeel van de provincie moet worden gevraagd.

Reactie gemeente
De gemeente ziet niet in dat de bescherming van de beschermde soorten relatie heeft met de ammoniakregeling. Bij de ammoniak gaat het om een toename van de veestapel die leidt tot een toename van ammoniak met de mogelijke gevolgen voor de kwaliteit van de Natura 2000-gebieden. De bescherming van beschermde soorten heeft als invalshoek het beschermen van een populatie van een beschermde soort. Er is vanuit dat gegeven geen aanleiding te veronderstellen dat dat een aanpassing van de ammoniakregeling behoeft. Ook het rechtsoordeel hoeft niet breder te worden ingezet. De soortenbescherming vindt op een geheel ander niveau plaats en heeft geen directe relatie met de ontwikkelingen die op planniveau bijvoorbeeld wel gevolgen kunnen hebben voor de instandhouding van gebieden.

Houdbare regeling?
Milieudefensie stelt dat de aanvrager met de nieuwe Wnb-regeling nu niet zelf kan kiezen om wel of niet een Wnb-vergunning aan te vragen maar dat hij daartoe gedwongen wordt door de overheid. Milieudefensie vraagt zich af of de gemeente *nu kan en mag bepalen wanneer een activiteit en/of handeling in aanmerking* komt voor de uitgebreide voorbereidingsprocedure, waar voorheen de aanvrager dat bepaalde.

Reactie gemeente
De gemeente bepaalt met deze regeling niet in hoeverre er een vergunning aangevraagd moet worden. De Wet natuurbescherming bepaalt die noodzaak. De provincie beoordeelt vervolgens in hoeverre er een vergunning nodig is. In het bestemmingsplan wordt enkel een rechtsoordeel van de provincie gevraagd op het moment dat er een ontwikkeling plaatsvindt die in beginsel in strijd is met het bestemmingsplan. Dat rechtsoordeel kan ook verstrekt worden als geen vergunning nodig blijkt. Het bestemmingsplan schrijft op geen enkele wijze de vergunningplicht voor.

Onredelijke regeling

Milieudefensie stelt dat intern salderen onredelijk kan uitpakken doordat een bedrijf met oude stalsystemen die door het nu pas toepassen van voorzieningen haar veestapel kan verdubbelen, terwijl een bedrijf dat reeds lange tijd emissiearme stalsystemen gebruikt, dit niet kan.

Reactie gemeente
Dat kan inderdaad een gevolg zijn, maar dat is een gegeven. Bedrijven die toekomstgericht zijn, hebben in de meeste gevallen de oude stallen in een eerder stadium al gesaneerd ten gunste van emissiearme stallen. Die bedrijven moeten nu bij verdere ontwikkeling eveneens voldoen aan de Wnb en het bestemmingsplan. Het bestemmingsplan is in beginsel niet de aanleiding tot dit soort situaties. Deze situaties zijn een voortvloeisel uit de Wet natuurbescherming, die van invloed is op de inhoud van het bestemmingsplan. Vanuit een goede ruimtelijke ordening is er geen aanleiding om dergelijke verschillen te maken.

Geen ruimtelijke ordening
Milieudefensie stelt dat de maximaal toegestane oppervlakte aan bedrijfsgebouwen van 7.500 m^2 veel te groot is. Hiermee stelt het plan volgens Milieudefensie in principe geen grenzen aangezien er geen bedrijven zijn die tot deze oppervlakte komen. Milieudefensie stelt dat als alle agrarische bedrijvigheid overal is toegestaan, dit het tegenovergestelde van ruimtelijk ordenen is. Milieudefensie mist een goede afweging tussen de belangen van de landbouw en andere belangen, zoals die van een gezonde leefomgeving, landschap, beschermde natuur en recreatie en mist op basis daarvan gemaakte keuzes.

Ruimtelijk ordenen vanuit visie
Milieudefensie stelt dat de kwaliteit van het landschap volgens de door de gemeenteraad vastgestelde Kadernota, Nota van uitgangspunten, Structuurvisie en Beeldkwaliteitsplan het voornaamste sturingsinstrument in de ruimtelijke ordening is. Echter stelt milieudefensie dat bij dit plan het niet als sturend mechanisme werkt, maar achteraf wordt toegepast op de praktische landschappelijke inpassing. Milieudefensie verzoekt de raad om het plan aan te passen door in Agrarisch-2 een kleiner oppervlak aan bedrijfsgebouwen toe te staan door dit te verlagen naar 5.500 m^2. Dit past volgens Milieudefensie beter bij de schaal van het landschap en de visie van de gemeente.

Reactie gemeente
Het buitengebied van Westerveld kenmerkt zich, buiten de bestaande natuur- en bosgebieden, in hoofdzaak door een landbouwkundige gebruik. De waarden van de verschillende landschappen, zoals we die nu kennen, worden in hoofdzaak onderhouden en in stand gehouden door agrariërs. Het is vanuit dat beginsel wenselijk dat de agrariërs overal goed uit de voeten kunnen. Het opstellen van een bestemmingsplan is een momentopname. Op dit moment kan niet worden vastgelegd welk bedrijf wel en welk bedrijf zich in de toekomst niet verder gaat ontwikkelen of welke bedrijven gaan stoppen. Het bestemmingsplan is het geëigende kader om vanuit een goede ruimtelijke ordening dergelijke ontwikkelingen te faciliteren. De hele afweging die hieraan ten grondslag ligt, begint al in de Kadernota

en later in de Nota van Uitgangspunten die aan het bestemmingsplan vooraf is gegaan. Daarin is een nadrukkelijke ruimtelijke afweging gemaakt, rekening houdend met alle belangen die in het gebied voorkomen. De regels zijn daar vervolgens met veel aandacht voor ruimtelijke kwaliteit op ingericht. Vanuit een goede ruimtelijke ordening wordt daarmee ruimte geboden aan de ontwikkeling van de landbouw, maar altijd met grote zorg voor de andere belangen in het gebied. Daarbij is een oppervlaktebeperking tot 7500 m² binnen de toegekende bouwblokken bijzonder in Drenthe en de rest van Nederland. Daarbij moet nadrukkelijk worden aangegeven dat het om een maximale oppervlakte gaat. In de meeste gevallen zal die oppervlakte niet benut worden als daartoe geen noodzaak bestaat.

Toetsen van de effecten van het plan/ worst case
Milieudefensie stelt dat het plan zelf het bouwen van agrarische bedrijfsgebouwen toestaat, maar het houden van dieren niet. De mate waarin het laatste mag wordt pas duidelijk na vaststelling van het plan. Milieudefensie stelt dat de toetsing van het plan hierop moet verschoven naar de vaststelling ervan.

Reactie gemeente
Agrarische bedrijfsgebouwen hoeven niet per se ten behoeve van de huisvesting van vee te worden opgericht. Op het moment dat er wel een veestal wordt gebouwd, zal een agrariër altijd eerst de zekerheid willen hebben dat een toename van de veestapel ook mogelijk is. Die zekerheid kan de agrariër alleen krijgen op vergunningenniveau.
Vanuit een goede ruimtelijke ordening is het wenselijk om, gelet op de ontwikkelingen in de landbouw, enige flexibiliteit in het plan in te bouwen op grond waarvan ingespeeld kan worden op de ontwikkelingen die in ruimtelijk-planologische zin aanvaardbaar zijn. Ten aanzien van alle andere functies wordt het bestemmingsplan ook op die wijze ingericht. Binnen een planperiode van 10 jaar is het onmogelijk om nu al te stellen welk agrarisch bedrijf gaat stoppen of welk bedrijf zich verder ontwikkelt. De gemeente acht het onwenselijk om vanuit een goede ruimtelijke ordening een volledige bedrijfstak in zijn geheel op slot te zetten. Dat is vanuit de Wro ook in strijd met standaardjurisprudentie, die zegt dat bedrijvigheid die positief wordt bestemd, enige ontwikkelingsruimte moet worden gebonden. Vandaar dat een planologisch instrument is ingezet om toch enige flexibiliteit toe te kunnen passen op het moment dat een verdere ontwikkeling van een agrarisch bedrijf vanuit de Wet natuurbescherming aanvaardbaar is om te voorkomen dat er op dat moment strijd met het bestemmingsplan ontstaat die pas na een uitgebreide afwijkingsprocedure in overeenstemming met de Wet ruimtelijke ordening kan worden gebracht. De regeling in het bestemmingsplan sluit naadloos aan op het vergunningenniveau en vergt geen noodzakelijkheid om bij vaststelling een en ander al in beeld te hebben, nu bij recht alles op een standstill is vastgelegd.
In de regels is daarbij gewaarborgd dat bij de aanvraag om een bouwactiviteit via de bouwregels altijd de relatie met de gebruiksregels wordt gelegd, zodat er niet alsnog enkel via een bouwactiviteit onder de werking van de gebruiksregel uit gekomen kan worden.

Geen rechtszekerheid in het plan

Milieudefensie vraagt zich af of regeling 3.6.h. en 4.6.h., de Ammoniakregeling, zo geregeld mogen worden als gesteld, of dat er haken en ogen aan zitten. Daarnaast stelt Milieudefensie dat het plan geen zekerheid geeft aan iemand die zijn bedrijf wil uitbreiden, maar dat die borging pas in de Wnb-vergunning zit.

Gemeentelijke reactie
Volgens de gemeente zitten er geen haken en ogen aan de regeling. De zekerheid is met een binnenplanse afwijking nooit gegarandeerd, ook niet als de afwijking bijvoorbeeld de vergroting van een goothoogte of iets dergelijks betreft. Zekere toepassing is er bij een afwijking nooit. Daarom is het ook een bevoegdheid. De zekerheid zal sowieso eerst op vergunningenniveau verkregen moeten worden. Zo zitten beide wetten in elkaar en de afwijking is alleen bedoeld om daar een brug tussen te slaan, die recht doet aan de uitgangspunten van beide wetten. Bij meerdere aspecten speelt een vergelijkbare verhouding tussen plan- en vergunningenniveau. Toestemming op planniveau wil nog niet zeggen dat er ook toestemming op vergunningenniveau mogelijk is en vice versa. Het afwegingskader dat aan de afwijking is gekoppeld, biedt voldoende rechtszekerheid voor toepassing.

3.8.a.1. Bedrijfskavel 2 hectare
Milieudefensie stelt enkele vragen naar aanleiding van deze regeling:
- Waarom wordt de grootte van de bedrijfskavel niet eerder genoemd?
- Hoe groot is de bedrijfskavel bij recht?
- Is dat de feitelijke/bestaande grootte van de bedrijfskavel weergegeven in de verbeelding en/of op ruimtelijkeplannen.nl?
- Is vergroten van de bedrijfskavel bij bedrijven met een intensieve tak of met een nevenactiviteit alleen toegestaan t.b.v. het grondgebonden deel van de bedrijfsvoering?

Milieudefensie verzoekt om, als dat laatste niet zo is, dit alsnog in de regeling toe te voegen. Zij acht het vergroten tot 2 ha van de bedrijfskavel ten behoeve van een nevenactiviteit ongewenst. Daarnaast verzoekt Milieudefensie om in elk geval als ‘mits’ toe te voegen dat het niet-grondgebonden deel ondergeschikt moet blijven ondanks het vergroten van de bedrijfskavel.

Reactie gemeente
De oppervlakte hoeft niet eerder te worden genoemd. Het uitgangspunt is de omvang op de verbeelding, en die is afgestemd op de feitelijke situatie. Op ruimtelijke plannen staat de omvang bij vaststelling of de omvang na wijziging. Op basis van de wijzigingsvoorwaarden mag de vergroting ook ten behoeve van de intensieve neventak, bijvoorbeeld als die anders gesitueerd wordt. De neventak zelf mag echter niet groter worden. Die is vastgelegd in de bouwregels en de wijziging biedt geen ruimte om die oppervlakte verder te vergroten.
De intensieve neventak kan niet worden vergroot. Die omvang is in de regels vastgelegd. Om die reden is het uit te sluiten dat de wijziging nodig is vanwege vergroting van de neventak, omdat het in alle gevallen gaat om een bestaande neventak. De wijziging kan alleen zien op een verschuiving op het moment dat dat nodig is bij verplaatsing van de bestaande neventak. De gemeente ziet geen aanleiding om de wijziging daar verder op aan te scherpen.

Ad 3.8.a.1. bedrijfskavel 2ha
Milieudefensie vraagt zich af wat het verschil is tussen bovengenoemde regel en 3.4.b.2. Laatstgenoemde is volgens Milieudefensie voordeliger omdat in dat geval binnen de 2 ha overal bedrijfsgebouwen mogen staan. Als alleen de bedrijfskavel wordt vergroot tot 2ha, mogen gebouwen alleen binnen het bouwblok van 1,5 ha staan. Milieudefensie verzoekt om deze regelingen te controleren op de juistheid.

Reactie gemeente
Het verschil is dat er situaties zijn waarbij nu op de verbeelding de bedrijfskavel al een omvang heeft van 2 ha. Een bouwblok daarbinnen mag bij recht niet groter zijn dan 1,5 ha. De afwijking maakt het mogelijk om binnen de bedrijfskavel een omvang van het bouwblok tot 2 ha mogelijk te maken.
De wijzigingsbevoegdheid ziet op situaties waar de bedrijfskavel nu kleiner is dan 2 ha op de verbeelding. In dat geval kan ook de bedrijfskavel vergroot worden tot 2 ha. Omdat dat een aanpassing van de verbeelding met zich meebrengt, is dit onder de wijzigingsbevoegdheid gebracht.
Bij nadere beschouwing is niet gebleken van enige onjuistheid.

Willekeur met verruimingsregels
Milieudefensie stelt dat de regelingen rondom vergroten van het bouwblok en voorzieningen en opslag buiten de kavel volkomen willekeur zijn. Milieudefensie stelt voor om de toestemming/noodzaak van deze verruimingen te verbinden aan een verhoudingsfactor die iets zegt over de volheid van het bouwblok, dan wel de bedrijfskavel. Zo ontstaat een meer voorspelbare en neutrale toepassing van deze verruimingsregels.

Reactie gemeente
De gemeente deelt de mening van reclamant niet. De afwijkingen en wijzigingen zijn met de voorwaarden voldoende objectief bepaalbaar. De volheid van het bouwblok is daarbij niet het enige bepalende element voor het wel of niet toepassen van een verruimingsregel. Ook ruimtelijke kwaliteit of een milieusituatie kunnen aanleiding geven tot verruiming. Bovendien geldt er het Beeldkwaliteitsplan dat zorg draagt voor een gelijke kwaliteitsimpuls. Er is geen reden om tot aanpassing van de regels te komen.

3.8.b.1 wijziging situering agrarische bedrijfskavel
Milieudefensie stelt een aantal vragen naar aanleiding van deze regeling:
- Kan het perceel Polderweg 1 nog gebruik maken van deze regeling?
- Valt Polderweg 1 nog wel in de categorie ‘specifieke vorm van agrarisch – agrarische bedrijfskavel niet-grondgebonden bedrijf’?
- Zijn er nog bedrijven waarvoor deze categorie-aanduiding nog van betekenis is?

Reactie gemeente
Het perceel Polderweg 1 is voorzien van de aanduiding ‘specifieke vorm van agrarisch – agrarische bedrijfskavel niet-grondgebonden bedrijf’. In de aanhef van de regeling is aangegeven dat deze aanduiding qua situering gewijzigd kan worden.

Het perceel Polderweg 1 valt onder de met de aanduiding bedoelde categorie van agrarische bedrijvigheid. De aanduiding is van betekenis voor een intensieve veehouderijbedrijf. In de gemeente Westerveld komen die vrijwel niet meer voor, maar voor een enkel bedrijf is de aanduiding nog relevant.

3.8.d en 4.8.e Wijziging Ruimte-voor-Ruimte-regeling
Milieudefensie verzoekt expliciet om het toevoegen van de kwaliteitseis aan deze regeling, waardoor de gemeente niet kan worden verplicht om een extra woning toe te staan op een es, in een beekdal, in of nabij een beschermd dorpsgezicht en soortgelijke gebieden. En omdat anders door het simpele feit dat er 750 m^2 wordt afgebroken, men recht heeft op een extra woning, terwijl men al het recht krijgt om te gaan wonen wat voorheen een bedrijfswoning was waar alleen gewoond mocht worden ten behoeve van het bedrijf. Dat is al een waardevermeerdering volgens Milieudefensie.

Reactie gemeente
Deze regeling functioneert al meerdere jaren binnen de gemeente. Toepassing er van leidt in alle gevallen tot een verbetering van de ruimtelijke kwaliteit. Overtollige, veelal grootschalige bebouwing wordt gesaneerd waarvoor als compensatie een extra woning gebouwd mag worden om de sanering te stimuleren en ook uitvoerbaar te maken. De gemeente acht deze regeling van toegevoegde waarde bij een goede inrichting van het buitengebied. De voorwaarden bij de wijziging garanderen een situering van de woning op een plek waar al sprake is geweest van een bebouwde situatie. De nieuwe woning kan niet zomaar vrij in het veld op een nieuwe locatie worden gesitueerd, maar moet altijd op de plek waar de verbetering plaatsindt. De gemeente ziet om die reden geen aanleiding tot de voorgestelde beperkingen die reclamant voorstelt.

Artikel 4 Agrarisch-2
Milieudefensie is het eens met het argument van de gemeente om de maximale oppervlakte aan bedrijfsgebouwen te verlagen van 10.000 m^2 naar 7.500 m^2.
Daarnaast verzoekt Milieudefensie om:

- de regels 4.4.a en 4.8.a te schrappen en zo de grootte van het maximale bouwblok en maximale bedrijfskavel te beperken tot 1.,5 ha;
- te overwegen om de grootte van de bouwblokken en bedrijfskavels in Agrarisch-2 bij recht een kleiner oppervlak dan 1,5 ha te geven.

Reactie gemeente
In een eerdere reactie is al uitgelegd op welke wijze de systematiek van de bouwvlakken werkt. Juist in Agrarisch – 2 is deze systematiek van belang om tot zorgvuldig maatwerk te kunnen komen. De verruimingsregels bieden de mogelijkheid om met maatwerk in specifieke gevallen te komen tot een goede ruimtelijke en kwalitatieve inrichting. Daarbij wordt een omvang pas gerealiseerd als die ook echt noodzakelijk is. De gemeente is daar steeds bij betrokken. De gemeente ziet geen aanleiding om daarin een nadere beperking op te nemen, omdat dat juist het instrumentarium beperkt om tot de meest optimale ruimtelijke inrichting te kunnen komen. De omvang bij recht is afhankelijk van de feitelijke situatie. Er is geen aanleiding om daarin wijzigingen aan te brengen.

Artikel 5 Agrarisch-Opslag
Milieudefensie stelt een aantal vragen met betrekking tot Artikel 5 Agrarisch-opslag:

- Hoe verhoudt zich dit in Artikel 5 Agrarisch-Opslag met de regels in de andere agrarische bestemmingen waarin het buiten de bedrijfskavel opslaan van agrarische landbouwproducten is geregeld? Wat is het verschil? En waar ligt dus de grens met dit Artikel 5?

Daarnaast verzoekt milieudefensie om een beperking in de tijd en regels over opslag van agrarische landbouwproducten op te nemen.

Reactie gemeente
De toegelaten opslag in de agrarische bestemmingen is gerelateerd aan de bedrijfskavels. Opslag moet altijd binnen de bedrijfskavels, dan wel bij uitzondering direct aansluitend daarop. Artikel 5 ziet op bestaande, legale situaties die los van bedrijfskavels in het vrije veld aanwezig zijn. Met deze bestemming heeft de gemeente deze locaties positief willen bestemmen om te voorkomen dat het gebruik onder het overgangsrecht wordt gebracht zonder dat de gemeente hier actief saneringsbeleid op wil toepassen. De grens ligt bij de bestaande situatie. OP grond van de regels is het niet toegelaten dat er nieuwe situaties ontstaan anders dan de situaties die bij afwijking mogelijk zijn.

Artikel 6 Agrarisch-Paardenhouderij
Alle in Agrarisch-1 en Agrarisch-2 behandelde kritiekpunten gelden, voor zover van toepassing, ook voor deze bestemming.

Reactie gemeente
Verwezen wordt naar de reacties onder de agrarische bestemmingen.

Artikel 7 Bedrijf-Delfstof-/energiewinning en Artikel 8 Leiding-Gas
Milieudefensie acht de aanwezigheid van de leidingen en de locatie strijdig met het bestemmingsplan, in elk geval voor zover deze liggen op gronden met de Waarde – Landschap 2. De aanwezigheid van een gasboorlocatie en gasleidingen gaan volgens Milieudefensie niet samen met de ter plekke geldende dubbelbestemming. De gebouwen en bouwwerken zijn strijdig met de bouwregels en het gebruik is strijdig met de gebruiksregels. Milieudefensie verzoekt daarom om artikel 7 en 8 te schrappen.

Reactie gemeente
Beide bestemmingen zien op bestaande en vergunde situaties en leidingen die in het gebied aanwezig zijn. Het passend bestemmen van gronden en functies leidt ertoe dat die leidingen en de daarbij behorende voorzieningen positief moeten worden bestemd. De situaties zijn zodanig geregeld dat er naar de mening van de gemeente geen sprake is van strijdige situaties. Het schrappen van bestemmingen voor bestaande situaties is geen optie.

Teeltondersteunende voorzieningen
Milieudefensie verzoekt om de ruimtelijke ordeningsaspecten van het gebruik van teeltondersteunende voorzieningen te betrekken in dit plan en de effecten ervan te betrekken bij het beoordelen van dit hele plan.

Reactie gemeente
De gemeente heeft de effecten hiervan betrokken in dit plan. Teeltondersteunende voorzieningen zijn bijvoorbeeld tunnelkassen en blaastunnels. Daarvoor zijn specifieke regels in het plan opgenomen. Die regels zijn zodanig ingericht dat voldoende rekening wordt gehouden met de effecten. De zienswijze geeft geen aanleiding om hier alsnog nadere regels aan toe te voegen.

Intensieve teelten / bollenteelt

Alles meewegen
Milieudefensie acht het onjuist dat datgene wat geen deel uitmaakt van dit reparatiebestemmingsplan, niet in het plan betrokken mag worden. Milieudefensie stelt dat de volledige agrarische bestemmingen opnieuw vastgesteld moeten worden. Hierbij moeten alle onderdelen opnieuw worden gewogen en mogen zonder enige beperking nieuwe onderdelen in deze bestemming worden opgenomen. Nieuwe inzichten meenemen in het plan mag volgens Milieudefensie wel.
Geen bescherming vanuit ruimtelijke ordening
Onder deze kop worden slechts citaten uit de Reactienota inspraak en overleg aangehaald. Niet wordt aangegeven waarop de zienswijze betrekking heeft.
Wel bescherming vanuit ruimtelijke ordening
Milieudefensie verwijst naar de powerpointpresentatie ‘Bollenteelt, gewasbestrijdingsmiddelen, spuitzone en bestemmingsplan’ en verzoekt om deze kennisbron en de mogelijkheden die de bestaande jurisprudentie biedt te benutten ter bescherming van gevoelige objecten tegen de negatieve effecten van bestrijdingsmiddelen gebruikt op de agrarisch bestemde gronden.
Instellen spuitvrije zones
Bovengenoemde bescherming kan volgens Milieudefensie in dit bestemmingsplan onder andere geboden worden door het instellen van spuitvrije zones tussen open teelt en gevoelige objecten. Milieudefensie acht het noodzakelijk om spuitvrije zones en de daarvoor nodige beschermende voorzieningen planologisch te borgen. Ook moet volgens Milieudefensie worden uitgegaan van planmaximalisatie.
Spuitvrije zones bij bollenteelt
Milieudefensie stelt dat er weinig mogelijkheden zijn om de effecten van het spuiten in deze teelt te verminderen. Aangeplante hagen hoppen lastig mee en aanbreng van windschermen heeft landschappelijke bezwaren. Er zijn eerder argumenten om de spuitvrije zone van 50 meter te vergroten dan om deze te verkleinen. Milieudefensie wijst erop dat het verplichten van het gebruik van de beste drift-reducerende spuitkoppen evenals het toepassen van bestrijdingsmiddelen in gel-vorm enige uitkomst kan bieden.
Beschermen biologische landbouw

Milieudefensie stelt voor om de biologische productie van voedsel te beschermen tegen giftige middelen die door drift op biologische gewassen kunnen belanden, door in het plan hiervoor regels op te nemen om ook rond deze biologische bedrijven spuitvrije zones in te stellen. Deze bestrijdingsmiddelen mogen absoluut niet worden aangetroffen in eco-producten.

Beschermen reliëf in landschap

Milieudefensie stelt dat door de wijze van oogsten van bollen, relatief veel aanhangende grond van de percelen wordt afgevoerd. Deze spoelgrond wordt vervolgens vaak op lage, ongelijke plekken aangebracht om het landschap vlakker te maken. Dit terwijl de grond dun en gelijkmatig over het hele perceel teruggebracht zou moeten worden. Hierdoor verdwijnt het reliëf in het landschap. Milieudefensie verzoekt daarom om in dit bestemmingsplan de bollenteelt op essen en bepaalde gebieden met veel reliëf te verbieden.

3.5.f en 4.5.f Bollenspoelplaats 1

Milieudefensie stelt een aantal vragen naar aanleiding van deze regelingen:

- Er is toch altijd maar één bouwblok per bedrijf? Waarom wordt hier gesproken in meervoud?
- Hoe wordt hier omgegaan met een zekere veilige afstand tot woningen, bedrijfsruimten en erven?

3.6.d en 4.6.d Bollenspoelplaats 2

Milieudefensie verzoekt om de verruiming in de regeling die stelt dat bollenspoelplaatsen buiten het bouwblok, de wasplaatsen en buiten de bedrijfskavel mogen worden aangelegd in 3.6.d en 4.6.d achterwege te laten. Dit omdat er bij bollenspoelplaatsen volgens Milieudefensie maatregelen moeten worden genomen om uitspoeling naar de bodem te voorkomen vergelijkbaar met de voorzieningen die agrarische spoelplaatsen bieden in verband met het opvangen van afvalwater met bestrijdingsmiddelen. Milieudefensie acht het om die reden onwenselijk om bollenspoelplaatsen elders dan op speciale spoelplaatsen, dan wel op het bouwblok te spoelen.

Reactie gemeente

De gemeente heeft in navolging van een presentatie van advocaat P. Bodden omtrent de bollenteelt, advocatenkantoor Hekkelman te Nijmegen gevraagd om een advies op te stellen in reactie op de ingebrachte zienswijzen en over de noodzaak van het opnemen van regelingen omtrent bollenteelt in het bestemmingsplan. In het advies wordt geconcludeerd om de zienswijzen op basis van het advies te weerleggen en het bestemmingsplan niet aan te passen. De gemeente kan zich vinden in dit advies en verwijst voor de beantwoording van de zienswijze naar dit advies, dat als bijlage bij deze reactienota is gevoegd.

Toelichting

Onjuist gebruik begrippen POV

Op pagina 8 van de toelichting wordt de Omgevingsverordening onjuist geciteerd met betrekking tot de maximale grootte van het bouwblok van 1,5 ha. De Omgevingsverordening spreekt over een bouwvlak van maximaal 1,5 ha.

Tevens wordt volgens Milieudefensie de suggestie gewekt dat het begrip bouwblok van de gemeente overeen komt met het begrip bouwvlak van de provincie.

Dit is volgens Milieudefensie onjuist. Het begrip bouwvlak van de provincie komt met het begrip bedrijfskavel van de gemeente overeen. Milieudefensie verzoekt om alle teksten va het bestemmingsplan hierop te controleren en corrigeren en daarbij te controleren of de conclusie ten aanzien van het provinciaal beleid nog wel klopt.

Reactie gemeente
Het is niet noodzakelijk dat de gemeentelijke inrichting van het bestemmingsplan naadloos qua begrippen aansluit bij de Omgevingsverordening van de provincie. De gemeentelijke keuzes zijn gebaseerd op de meest wenselijke inrichting van het buitengebied die de gemeente voorstaat. Het enige wat daarbij speelt is dat de gemeentelijke regeling niet in strijd mag zijn met de provinciale verordening. De provincie heeft het plan daarop getoetst en is tot de conclusie gekomen dat het bestemmingsplan niet in strijd met de Omgevingsverordening is.

Nog een reden om bij intern salderen af te romen
Milieudefensie stelt op basis van een passage van bladzijde 19 van de toelichting op het bestemmingsplan een reden wordt gegeven om intern salderen af te romen. *'Van Rijksoverheidswege is een situatie in de melkveehouderij vastgelegd die in verregaande mate de omvang van de veestapel in relatie tot de hoeveelheid grond bepaalt. Op basis van deze gegevens kan worden geconstateerd dat de maximale veestapel bij een volledig grondgebonden bedrijfsvoering niet veel verder kan groeien dan in de bestaande situatie. Dit vormt de aanleiding om terughoudend om te gaan met nieuwe bouwmogelijkheden.*

Reactie gemeente
Zoals eerder gesteld zijn er inmiddels op andere gebieden (fosfaat, mest, dierenwelzijn) zoveel nadere regelingen binnen de landbouw van kracht, dat de gemeente het wenselijk heeft geacht daar in de Passende Beoordeling een overzicht van te geven. Op basis van al die ontwikkelingen in de landbouw is het voorstelbaar dat er onder meer een verkleining van de veestapel komt. Dat soort ontwikkelingen staan niet direct in relatie tot het bestemmingsplan, dus bij de inrichting van het plan is het niet verstandig daar aansluiting bij te zoeken. Het is immers evengoed voorstelbaar dat de landbouw zich op wat voor manier dan ook weer in de richting van groei beweegt. Het bestemmingsplan is enkel het instrument dat dit vanuit een goede ruimtelijke ordening faciliteert. Er is geen enkele planologische noodzaak om ook vanuit de ruimtelijke ordening een sanering na te streven.

Afstemmen op behoefte komende 10 jaar
Milieudefensie stelt dat een maximaal bebouwingsoppervlak van 7.500 m^2, terwijl de allergrootste bedrijven tegen de 4.000 m^2 groot zijn en de veestapel moet krimpen in verband met de fosfaat mest problematiek, overdreven veel ruimte is. Milieudefensie verzoekt om dit tot maximaal 5.500 m^2.

Reactie gemeente
Zie de reactie onder Artikel 4 Agrarisch – 2.

Provinciale Omgevingsverordening (POV)

Verschillen tussen POV en het plan

Milieudefensie wijst erop dat de bestemmingen Agrarisch-1 en Agrarisch-2 in het bestemmingsplan slechts heel globaal overeen komen met de liggingen van Landbouwgebied en Verwevingsgebied in de provinciale verordening. Milieudefensie vraagt zich af welke indeling voor gaat daar waar het POV en het plan niet overeen komen.

Verschillen in terminologie en definities

Milieudefensie verzoekt de gemeente en de provincie om er samen naar te streven om dezelfde begrippen en definities te gebruiken in hun ruimtelijke ordeningsregels. Op dit moment zijn er verschillen in terminologie tussen de Omgevingsvisie en Verordening van de provincie en dit bestemmingsplan van de gemeente.

Reactie gemeente

Zie de reactie onder **Toelichting Onjuist gebruik begrippen POV.** Ditzelfde geldt ook voor de toekenning van de gebiedsbestemmingen. Dit is afgestemd met de provincie en wordt in overeenstemming met de Omgevingsverordening geacht.

Vragen

Anticiperen op beheerplannen Natura 2000

Milieudefensie stelt de vraag in hoeverre dit plan de beheerplannen en afspraken van de Natura 2000-gebieden Dwingelderveld en Holtingerveld ondersteunt en of dit plan daar op een of andere manier een rol in heeft.

Reactie gemeente

De planologische bescherming van de natuurgebieden zelf, is geregeld in het bestemmingsplan buitengebied 2012 en het reparatieplan 2016. Deze plannen vormen samen de vigerende planologische regeling voor de Natura 2000-gebieden. Er is op grond van deze plannen geen omgevingsvergunning (aanlegvergunning) vereist voor inrichtingsmaatregelen, mits deze op grond van het vastgestelde beheerplan Natura 2000 moeten plaatsvinden ten behoeve van de goede instandhouding. Het gaat hierbij bijvoorbeeld om hydrologische maatregelen, bosomvorming, aanleggen, verwijderen of verleggen van paden en parkeervoorzieningen. Voor de drie Natura 2000-gebieden in Westerveld zijn beheerplannen vastgesteld. Het nu voorliggende bestemmingsplan heeft uitsluitend betrekking op de agrarische gronden in het buitengebied. In dit bestemmingsplan wordt rekening gehouden met de externe werking van de aangewezen Natura 2000-gebieden.

Niet uitvoerbaar

Milieudefensie stelt dat met de PAS als heel klein ventiel op de grote ballon aan ontwikkelingsruimte die het plan biedt met regels voor het verruimen van het bebouwingsoppervlak, de bouwblokgrootte en de bedrijfskavelgrootte en verdere verruiming daarvan via afwijking en wijziging, er maar weinig van deze ruimte tot uitvoering kan komen. Milieudefensie vraagt zich af of daarmee dit bestemmingsplan wel uitvoerbaar is.

Reactie gemeente
Zoals eerder gezegd is het bestemmingsplan niet het instrument om alleen maar de PAS te faciliteren. De meeste ruimte in het plan wordt benut om ontwikkelingen mogelijk te maken los van de problematiek van de PAS. Alleen de ruimte die het PAS biedt is niet bepalend voor de uitvoerbaarheid van het volledige bestemmingsplan. Vanuit een goede ruimtelijke ordening zijn die ontwikkelingen beschreven in de Kadernota en de Nota van Uitgangspunten. Voor de komende 10 jaar wil de gemeente voor die ontwikkelingen ruimte bieden en vooral ook sturen op ruimtelijke kwaliteit. Naar de mening van de gemeente is het plan voldoende uitvoerbaar.

Voorstel
De zienswijze geeft aanleiding tot de volgende aanpassingen in het bestemmingsplan:

- In 1.13 glastuinbouwbedrijven verwijderen en 1.50 verwijderen.
- Een toelichting opnemen voor het begrip 'kleinschalige duurzame energiewinning'.
- 1.22 wordt geschrapt en vervangen door 1.22a en 1.22b, luidende als volgt:
  <u>1.22.a. bestaande ammoniakemissie</u>
  - de ten tijde van de vaststelling van het bestemmingsplan feitelijk en legaal tot stand gekomen ammoniakemissie van een agrarisch bedrijf, daaronder mede begrepen de ammoniakemissie die het agrarisch bedrijf op grond van een ten tijde van de vaststelling van het bestemmingsplan onherroepelijk verleende vergunning als bedoeld in artikel 19d Natuurbeschermingswet 1998 mag voortbrengen, mits deze vergunning staat vermeld in bijlage .. van de planregels.

  <u>1.22.b. bestaande stikstofdepositie</u>
  - de ten tijde van de vaststelling van het bestemmingsplan feitelijk en legaal tot stand gekomen stikstofdepositie op een Natura 2000-gebied, voortgebracht door een agrarisch bedrijf, daaronder mede begrepen de stikstofdepositie die het agrarisch bedrijf op grond van een ten tijde van de vaststelling van het bestemmingsplan onherroepelijk verleende vergunning als bedoeld in artikel 19d Natuurbeschermingswet 1998 mag voortbrengen, mits deze vergunning staat vermeld in bijlage .. van de planregels.

- Na 1.59 wordt een begripsbepaling 1.59.a ingevoegd, luidende als volgt:
  <u>1.59.a. interne saldering binnen de bestaande ammoniakemissie</u>
  - het binnen de bestaande ammoniakemissie door middel van een uitbreiding van de veestapel opvullen van ammoniakemissie die beschikbaar komt bij het emissie verlagend aanpassen of wijzigen van het stalsysteem.

- 3.5.u. en 4.5.v. zodanig aanpassen dat de regels uitgaan van een volledige standstil en geen interne saldering bij recht mogelijk wordt gemaakt. De regels komen dan als volgt te luiden:

3.5.u. het gebruik van gebouwen en overkappingen ten behoeve van het houden van vee indien en voor zover de bestaande ammoniakemissie en/of de bestaande stikstofdepositie toeneemt, met dien verstande dat interne saldering binnen de bestaande ammoniakemissie niet is toegestaan.

4.5.v. idem

Afwijkingsbevoegdheid

In 3.6. en 4.6. een afwijkingsbevoegdheid opnemen waarbij interne saldering wordt toegelaten, mits vaststaat dat de bestaande stikstofdepositie niet toeneemt.

Invoegen:

3.6. tussen g en h

"Met een omgevingsvergunning kan worden afgeweken van het bepaalde in 3.5.u/4.5.v (gebruiksregel) in die zin dat interne saldering binnen de bestaande ammoniakemissie kan worden toegestaan, mits de bestaande stikstofdepositie als bedoeld in 1.22.b. niet toeneemt;"

4.6. tussen g en h

idem

Zelfde regels ook doorvoeren in artikel 6 (Agrarisch - Paardenhouderij)

- De aanvulling PlanMER en Passende Beoordeling aanpassen aan onderzoek naar gevolgen interne saldering.

12. Provincie Drenthe

Zienswijze
De provincie is tot het oordeel gekomen dat met dit plan op een evenwichtige en weloverwogen wijze binnen de van toepassing zijnde wet- en regelgeving recht wordt gedaan aan zowel de agrarische belangen als aan de in het geding zijnde milieu- en natuuraspecten.
De provincie wil slechts naar voren brengen dat onder de huidige opgenomen begripsbepaling voor grondgebonden agrarische bedrijven, niet alleen agrarische bedrijven met melkkoeien kunnen vallen maar onder meer ook agrarische bedrijven met melkgeiten. In de Provinciale Verordening (POV) valt een geitenhouderij per definitie onder de noemer niet-grondgebonden agrarisch bedrijf. De provincie heeft naar aanleiding hiervan besloten het vraagstuk grondgebondenheid/niet-grondgebondenheid van agrarische bedrijven mee te nemen in het kader van de Revisie van de Provinciale Omgevingsvisie en daaropvolgend de POV.
Verder geeft de Provincie Drenthe aan geen zienswijze in te dienen tegen het ontwerpbestemmingsplan.

Reactie gemeente
Als er sprake is van een geitenhouderij waarbij de bedrijfsvoering in overwegende mate gebonden is aan de aanwezige gronden en buiten de gebouwen plaatsheeft, is er volgens de definities sprake van een grondgebonden agrarisch bedrijf. Binnen de gemeentelijke begrippen is het noodzakelijk gebruik van gronden voor het functioneren van het bedrijf bepalend voor het al of niet grondgebonden zijn van een agrarisch bedrijf. Een melkrundveehouderijbedrijf valt daar altijd onder, maar een geitenhouderij zou daar ook onder begrepen kunnen worden. Bij nader overleg heeft de provincie aangegeven dat zij geen bezwaar heeft tegen de begripsbepaling in het bestemmingsplan.

Voorstel
De reactie van de provincie geeft geen aanleiding tot aanpassing van het bestemmingsplan.

13. Reclamant 16, Vorrelvenen 11 te Dwingeloo

Zienswijze
Reclamant wil de bestaande mogelijkheden in het vigerende bestemmingsplan buitengebied Dwingeloo 1993 behouden. Hij verwijst naar de onderbouwing hiervoor die hij in zijn eerdere inspraakreactie heeft gegeven. Ondanks zijn inspraakreactie heeft de gemeente om voor hem onbegrijpelijke redenen toch gemeend het bestaande recreatiebedrijf te saneren, zonder dat er een deugdelijke ruimtelijke afweging heeft plaatsgevonden.
Reclamant verwijst in zijn zienswijze naar planregels in het bestemmingsplan Dwingeloo 1993 en geeft aan dat hij mede op grond van deze kennis besloten heeft om tot aankoop van het perceel over te gaan. Verder wijst hij erop dat in zijn inspraakreactie in juni 2016 vermeld is dat op de bestemming “wonen-voormalige boerderijpanden” middels omgevingsvergunning de mogelijkheid ligt om een ‘bed and breakfast’ en recreatieappartementen in zowel hoofdgebouw als karakteristiek bijgebouw te exploiteren. In het voorontwerpbestemmingsplan heeft de gemeente het recreatieterrein echter omgezet naar “agrarisch-2”. Reclamant vindt dit een onwenselijke situatie omdat hij optimaal gebruik wil maken van de recreatieve mogelijkheden die de twee vigerende bestemmingsplannen bieden. Er staat al een modern sanitair gebouw, zodat de exploitatie van de camping nog dit jaar zal worden voortgezet (concreet voornemen).
Daarnaast zal ook dit jaar na enig opknapwerk het inpandig recreatieappartement weer geëxploiteerd worden. Tevens zal een vergunning worden aangevraagd om het karakteristiek bijgebouw geschikt te maken als recreatieappartement. Hij wil niet dat het campingterrein in het nieuwe bestemmingsplan “Buitengebied agrarische gronden” wordt gewijzigd in “agrarisch-2”, maar dat de huidige recreatieve functie behouden blijft, met de ruimste mogelijkheden.
De gemeente stelt dat de oude agrarische bestemming en de bestemming recreatie is vervallen in het bestemmingsplan buitengebied omdat de vorige eigenaar gestopt is met het bedrijf. Daarom is de gemeente van mening dat ook de huidige bestemming in het vigerende bestemmingsplan Dwingeloo 1993 in het nieuwe bestemmingsplan “buitengebied agrarische gronden” moet vervallen.
Deugdelijke ruimtelijke argumenten ontbreken echter, terwijl deze leidend dienen te zijn en niet indirecte privaatrechtelijke afwegingen. Daar komt bij dat in de actuele situatie geen sprake meer is van bedrijfsbeëindiging.
Reclamant heeft een perceel gekocht met o.a. een recreatieve bestemming en heeft het bedrijf opnieuw opgestart en hebben daarbij gebruik gemaakt van de mogelijkheden die het vigerende bestemmingsplan biedt. Volgens reclamant heeft het deelperceel na het besluit van de Raad van State een zelfstandige en volle bestemming en wel artikel 7 bestemmingsplan Dwingeloo 1993.
De gemeente refereert aan de verkoopbrochure waarin de verkoper zou hebben vermeld dat de recreatiebestemming niet meer van toepassing is. De juridische betekenis hiervan ontgaat hem. Bovendien werd deze informatie pas in de brochure gezet nadat de aankoop al onomkeerbaar was gesloten. Dat geen concreet plan tot verwezenlijking van een recreatiebedrijf is ingediend, kan reclamant niet worden tegen geworpen, omdat hij nog maar korte tijd eigenaar is en omdat dit ook niet noodzakelijk of verplicht is. Er wordt immers legaal gebruik gemaakt van

de bestaande mogelijkheden en rechten. Ten overvloede is in juni 2016 aan de gemeente schriftelijk meegedeeld dat het recreatiebedrijf wordt voortgezet, dat dat moest worden gezien als een concreet voornemen en dat reclamant dat graag mondeling wilde toelichten. De gemeente concludeert ten onrechte dat geen recht meer bestaat op voortzetting door reclamant van het recreatiebedrijf.
Reclamant verwijst naar de plantoelichting waarin de kadernota voor het buitengebied als onderliggende beleidsstuk wordt vermeld. In de kadernota staat ten aanzien van het toepasselijke verwevingsgebied onder andere: “In dit gebied kunnen landbouw, natuur en recreatie zich gelijkwaardig ontwikkelen. Hierbij geldt dat bestaande functies en de verdere ontwikkeling daarvan, op de eerste plaats staan”.
Nu dit beleid niet was gewijzigd, er geen voorbereidingsbesluit was genomen, er nog slechts sprake was van een voorontwerp en er geen sprake meer was van bedrijfsbeëindiging konden wij (reclamant), als redelijk denkend en goed handelend koper, niet anders dan erop vertrouwen dat de gemeente(raad) de bestaande rechten in het nieuwe plan zou continueren. Naar de mening van reclamant is het besluit in strijd met de ingevolge artikel 3.2 van de Algemene wet bestuursrecht vereiste zorgvuldigheid voorbereid.

Reactie
De zienswijze geeft aanleiding te beoordelen of er aanleiding is het agrarisch bestemde deel van het perceel De Vorrelvenen 11 alsnog een recreatieve bestemming toe te kennen. In dit geval is er aanleiding om in de beoordeling te betrekken of en hoeverre sprake is van bestaand planologisch recht en of er op het perceel De Vorrelvenen 11, Dwingeloo een bestaand recreatiebedrijf wordt uitgeoefend, al dan niet in samenhang met een agrarisch bedrijf.
Bij de vaststelling van het bestemmingsplan Buitengebied 2012 waren het agrarisch bedrijf en de recreatieve functie van het perceel beëindigd en werd het bestemmingsvlak in het vorige bestemmingsplan buitengebied Dwingeloo 1993 gewijzigd. Vast staat dat het agrarisch bedrijf en de recreatieve bedrijvigheid op dat moment waren beëindigd.
Het bestemmingsvlak “bodemgebonden agrarisch bedrijf” dat op de plankaart voor het perceel De Vorrelvenen 11 is aangegeven, is ongeveer 70 meter breed en 140 meter lang en heeft derhalve een oppervlakte ca 1 ha. Het agrarisch bestemmingsvlak is geheel voorzien is van de nadere aanduiding “recreatie”.
Het bestemmingsvlak werd in het bestemmingsplan buitengebied 2012 in drie verschillende bestemmingen opgedeeld, namelijk “Wonen-Voormalige boerderijpanden”, “Bos-1” en Agrarisch-2. In het bestemmingsplan buitengebied 2012 heeft het bestemmingsvlak “Wonen-Voormalige boerderijpanden” een oppervlakte van ca 5500 m². Het gedeelte dat bestemd is als “Agrarisch-2” is ongeveer 50 meter breed en 60 meter lang, derhalve ca. 3000 m². De zienswijze heeft in hoofdzaak betrekking op dit gedeelte. De twee eerst genoemde bestemmingen zijn onherroepelijk. De bestemming “Agrarisch-2” houdt in dat het agrarische cultuurgrond (zonder bebouwing) betreft.

Voor het agrarisch bestemde deel en de aangrenzende agrarische cultuurgronden geldt volgens het bestemmingsplan 2012 een wijzigingsbevoegdheid (wro-zone –

wijzigingsgebied 2), op basis waarvan de agrarische bestemming kan worden gewijzigd in de bestemming “Bos-1”en/of “Natuur”.
Deze wijzigingsbevoegdheid is in het bestemmingsplan opgenomen voor percelen die volgens het provinciaal natuurbeleidsplan aangewezen zijn voor toevoeging aan het natuurnetwerk (voorheen ecologische hoofdstructuur).

Volgens de uitspraak van de Afdeling bestuursrechtspraak van de Raad van State van 6 augustus 2014 zijn de agrarische bestemmingen in het bestemmingsplan Buitengebied 2012 vernietigd. Dit betekent dat de agrarische bestemming voor het gedeelte van het oorspronkelijk perceel De Vorrelvenen 11, met een oppervlakte van ca 3000 m², op 6 augustus 2014 werd vernietigd.

Vast staat dat op het betreffende perceel ook op dat moment en in elk geval tot de aankoop in 2016 van het perceel door reclamant, geen agrarisch bedrijf en/of recreatiebedrijf werd uitgeoefend. In juridisch opzicht herleeft in dat geval echter desondanks het vorige bestemmingsplan voor de betreffende gronden, totdat in de uitspraak is voorzien. De herleefde recreatieve bestemming betreft in dit geval een grondoppervlakte van iets meer dan een derde deel van het bestemmingsvlak van het vorige bestemmingsplan.
Uit de ontstaansgeschiedenis van de toevoeging van de recreatieve bestemming blijkt dat deze bestemming verband hield met het al jarenlang bestaande gebruik en de aanwezigheid van agrarische bedrijfsbebouwing. Dit wordt bevestigd in de uitspraak van de Raad van State van 30 januari 1998 inzake het bestemmingsplan buitengebied Dwingeloo. In de uitspraak wordt de bestemming als volgt beschreven: “Het erf van de Barelshoeve is bestemd tot “Bodemgebonden agrarisch bedrijf” met nadere aanduiding “recreatie”. Ingevolge artikel 7, eerste lid, voor zover hier van belang, van de planvoorschriften zijn de gronden aangeduid met “recreatie” tevens bestemd voor een kampeerbedrijf met bijbehorende gebouwen, met dien verstande dat het aantal standplaatsen voor kampeermiddelen ten hoogste 25 mag bedragen”.
Verder is voor de duiding van de planologische rechten van belang dat in de uitspraak wordt aangegeven dat met de nadere aanduiding beoogd wordt planologisch te voorzien in de bestaande situatie, namelijk dat het al meer dan 20 jaar mogelijk is op het erf van de Bareldshoeve te kamperen, en dit te doen door het agrarische bouwperceel te voorzien van een aanduiding die de verblijfsrecreatie toestaat en dat het gewenst is de maximale capaciteit van het terrein af te stemmen op de bestaande situatie.
Met deze ontstaansgeschiedenis en de vaststelling dat het in dit geval om een sterk verouderd bestemmingsplan gaat, doet zich de situatie voor dat de recreatieve bestemming in planologisch opzicht niet herleefd is, i.c. niet zondermeer opnieuw mag worden gerealiseerd.
In deze zin ziet de zienswijze van reclamant niet op een rechtens bestaande situatie maar op een nieuwe ontwikkeling, ten aanzien waarvan niet voorbij mag worden gegaan aan de actuele beleidskaders en de actuele wetgeving. In de voorliggende situatie is dit met name van belang omdat het aangrenzende Leggelderveld intussen is aangewezen als Natura 2000-gebied en de betreffende agrarische

gronden in het provinciaal natuurbeheerplan zijn aangewezen als te verwerven ten dienste van het Natuur Netwerk Nederland (ecologische hoofdstructuur).

Dat reclamant bij de aankoop (al dan niet terecht) is uitgegaan van de recreatieve bestemming, wordt niet gestaafd door de leveringsakte. Reclamant heeft het perceel op 3 juni 2016 gekocht. De akte van levering dateert van 20 september 2016. In deze akte wordt het betreffende registergoed omschreven als 'woonhuis met ondergrond, erf en tuin, ter grootte van drie hectare, tweeëntwintig are en vijfenvijftig centiare'.
Uit de akte blijkt verder dat het gaat om (fiscaal) de volgende gesplitste delen: de woning; het grasland, ter grootte van vijfennegentig are; het bos met bossingel ter grootte van ca één hectare. In de akte van levering wordt geen melding gemaakt van een recreatieve functie.

Ook als er wel sprake zou zijn van bestaand planologisch recht, geeft dit op zich onvoldoende aanleiding om de recreatieve bestemming in het nieuwe bestemmingsplan over te nemen.
De uitspraak van de Afdeling bestuursrechtspraak heeft geen betrekking op de beleidsmatige keuze om deze gronden een agrarische bestemming toe te kennen. Het ruimtelijk beleid voor dit perceel is niet gewijzigd. Ook in dit verband geldt dat niet kan worden beoordeeld of een recreatieve ontwikkeling
binnen de bestaande beleids- en wettelijke kaders aanvaardbaar is. Het is aan reclamant om daartoe de nodige ruimtelijke onderbouwing aan te dragen.
Geconcludeerd moet worden dat er geen concreet plan voor het ontwikkelen van een recreatiebedrijf is ingediend, op basis waarvan de gemeenteraad bij de vaststelling van dit bestemmingsplan kan afwegen of er aanleiding is de beleidsmatige keuze te herzien. De zienswijze bevat voor de te maken afwegingen onvoldoende informatie en tijdens het gesprek met reclamant d.d. 22 maart 2017 heeft deze aangegeven dat hij geen concreet plan gaat indienen zolang niet duidelijk is dat de gemeente bereid is medewerking te verlenen.

Reclamant heeft tijdens het gesprek weliswaar aangegeven dat het om een kleinschalige recreatievorm met enkele recreatiewoningen zal gaan, waarbij hij het bestaande planologische recht wil inzetten om de kansen voor verdere recreatieve ontwikkeling zo groot mogelijk te laten zijn, maar dit is volstrekt onvoldoende om het opnieuw toekennen van een recreatieve bestemming te kunnen rechtvaardigen.
Overigens zag de recreatieve bestemming uitsluitend op ten hoogste 25 kampeermiddelen en dus niet op recreatiewoningen. De melding van reclamant dat hij het recreatiebedrijf heeft hervat, zonder overlegging van gegevens waaruit blijkt dat dat het geval is, biedt eveneens onvoldoende grondslag voor het toekennen van een recreatieve bestemming. Het is niet aannemelijk gemaakt dat door reclamant een recreatiebedrijf wordt uitgeoefend of zal worden uitgeoefend. De woonbestemming van het perceel biedt geen mogelijkheid om het wonen te combineren met standplaatsen voor kampeermiddelen.

De melding van reclamant, gedaan tijdens het voormelde gesprek, dat recent twee chalets zijn geplaatst, maakt dit niet anders. Kamperen 'bij de burger' wordt volgens het gemeentelijk beleid niet toegestaan.

Tenslotte wordt terzijde vermeld dat tijdens het eerder genoemde gesprek namens de gemeente is aangegeven, dat het voor reclamant de moeite waard kan zijn om, met eventuele advisering door het Recreatie Expert Team, onderzoek te laten doen naar de recreatieve mogelijkheden op de betreffende locatie. Hierbij zou aansluiting kunnen worden gezocht bij de realisatie van voormelde doelstelling op grond van het provinciaal natuurbeheerplan en kan in de integrale afweging mede worden betrokken dat tot 2012 op deze locatie kleinschalige verblijfsrecreatie aanwezig was, in elk geval nog tijdens de voorbereiding van de aanwijzing van het Natura 2000-gebied. Eventuele nadelige effecten op het aangrenzende Natura 2000- gebied zouden wellicht op deze wijze gemitigeerd kunnen worden. Kleinschalige recreatie in samenhang met 'winst' voor de natuur, verdraagt zich in beginsel goed met het ruimtelijk beleid. Dit zou vervolgens kunnen leiden tot een concreet verzoek tot wijziging van het bestemmingsplan, voorzien van de nodige ruimtelijke onderbouwing. Ook in dit geval zal moeten worden aangetoond dat het gaat om een bedrijfsmatige activiteit.

Voorstel:
De zienswijze ongegrond verklaren.

3. AMBTSHALVE WIJZIGINGEN

3. 1. Toelichting

In de toelichting worden aanpassingen in de regels en op de verbeelding nader toegelicht waar dat nodig is. Verder wordt de aangepast stikstofregeling uitgelegd en wordt de aangepast aanvulling PlanMER en Passende Beoordeling aan de toelichting toegevoegd.
Voor het overige wordt de toelichting waar nodig geactualiseerd en aangepast aan deze reactienota en het nieuwe stadium waarin het bestemmingsplan zich nu bevindt.

3. 2. Regels

Van artikel 3, lid 3.7.1 onder b en artikel 4, lid 4.7.1 onder b is de redactie aangepast:
het aanplanten van bomen en/of houtgewas ten behoeve van bosaanplant, mits de aaneengesloten oppervlakte ten hoogste één ha bedraagt.

Aan de specifieke gebruiksregels 3.5 en 4.5 is toegevoegd:
het gebruik van gronden voor het aanplanten van bomen en/of houtgewas ten behoeve van bosaanplant, met een aaneengesloten oppervlakte van meer dan 1,00 ha.

Aan de regels worden bijlagen toegevoegd met de verleende Natuurbeschermingswetvergunningen. Deze bijlagen zijn ook aan deze nota gekoppeld.

3. 3. Verbeelding

Naamgeving plan
De naamgeving van het bestemmingsplan is op de verbeelding aangepast aan artikel 25 van de planregels.

Gemeente Westerveld
Buitengebied, agrarisch gebied

Bestemmingsplan

N

project	14-84-03		
formaat	840 x 1330 mm	vastgesteld	
schaal	1:10.000	ontwerp	01-12-2016
kaart	1/6	voorontwerp	30-03-2016
getekend	PVD	concept	12-06-2015
idn	NL.IMRO.1701.509Agragronden2016-0002		

Rho
ADVISEURS VOOR LEEFRUIMTE
w www.rho.nl
e info@rho.nl

Ontwerp

Gemeente Westerveld
Buitengebied Agrarische gronden

Bestemmingsplan

N

project	14-84-03		
formaat	840 x 1330 mm	vastgesteld	..-..-2017
schaal	1:10.000	ontwerp	01-12-2016
kaart	1/6	voorontwerp	30-03-2016
getekend	PVD	concept	12-06-2015
idn	NL.IMRO.1701.509Agragronden2016-0003		

Rho
ADVISEURS VOOR LEEFRUIMTE
w www.rho.nl
e info@rho.nl

Vastgesteld

Ambtelijke wijziging 1: Naamgeving plan

Aanpassing renvooi

Op het renvooi van de verbeeldingen staat de aanduiding sa-kw. Op de verbeeldingen staat de aanduiding sa-kb. In het 'moederplan' staan beide aanduidingen op het renvooi aangegeven. Op het renvooi wordt de aanduiding sa-kb toegevoegd voor de regeling van een agrarische bedrijfskavel ten behoeve van een kwekerijbedrijf.

(sa-ab)	specifieke vorm van agrarisch - agrarische bedrijfskavel grondgebonden bedrijf
(sa-oil)	specifieke vorm van agrarisch - agrarische bedrijfskavel grondgebonden bedrijf met ondergeschikte intensieve tak
(sa-nab)	specifieke vorm van agrarisch - agrarische bedrijfskavel niet-grondgebonden bedrijf
(sa-kw)	specifieke vorm van agrarisch - kwekerijbedrijf
(sb-hk)	specifieke vorm van bedrijf - huifkarverhuur
(sco-kuv)	specifieke vorm van cultuur en ontspanning - kunstveld

Ontwerp

(sa-ab)	specifieke vorm van agrarisch - agrarische bedrijfskavel grondgebonden bedrijf
(sa-oil)	specifieke vorm van agrarisch - agrarische bedrijfskavel grondgebonden bedrijf met ondergeschikte intensieve tak
(sa-kb)	specifieke vorm van agrarisch - agrarische bedrijfskavel kwekerijbedrijf
(sa-nab)	specifieke vorm van agrarisch - agrarische bedrijfskavel niet-grondgebonden bedrijf
(sa-fol)	specifieke vorm van agrarisch - foliekas
(sa-kw)	specifieke vorm van agrarisch - kwekerijbedrijf
(sa-reg)	specifieke vorm van agrarisch - regenkappen

Vastgesteld

Ambtelijke wijziging 2: Aanpassing renvooi

Wittelterweg 20 te Uffelte

Voor Wittelterweg 20 te Uffelte is op 6 oktober 2015 een postzegelplan vastgesteld ten behoeve van een functieverandering naar kwekerijbedrijf. Bijzondere bepaling is dat regenkappen zijn toegestaan. Dit postzegelplan wordt overgenomen in dit bestemmingsplan.

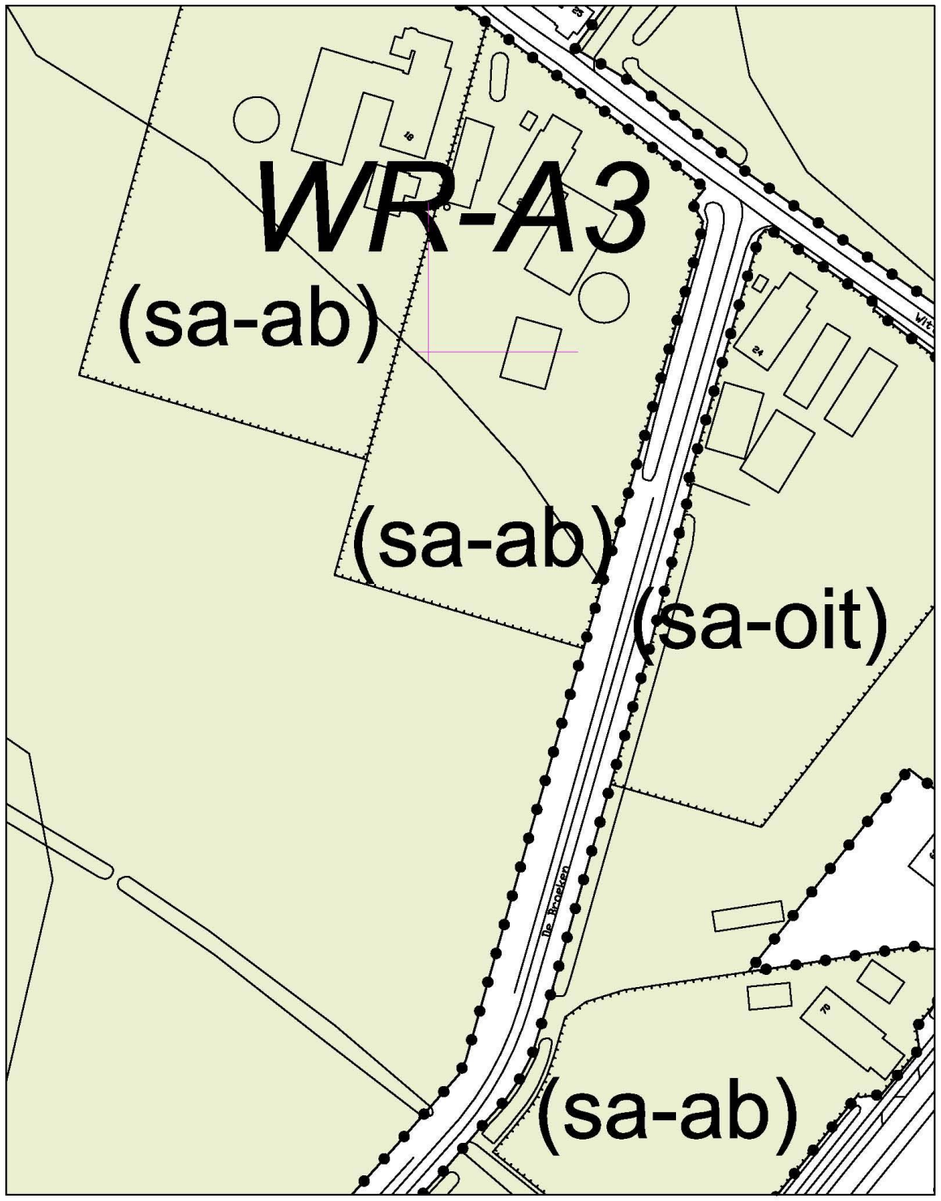

Ontwerp

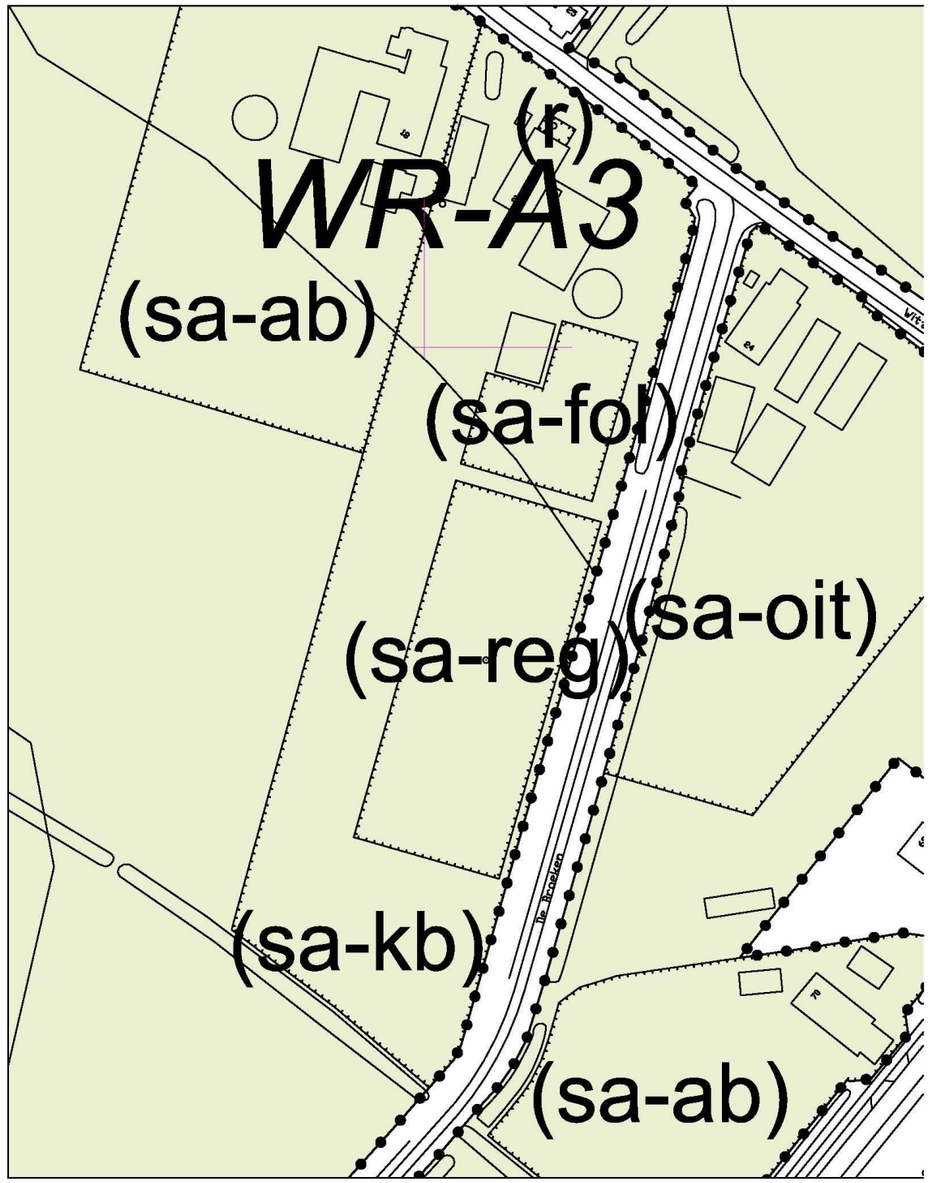

Vastgesteld

Ambtelijke wijziging 3: Wittelterweg 20 te Uffelte

Boterveen 14a te Dwingeloo

Voor het perceel Boterveen 14a is een postzegelplan in voorbereiding (voorontwerp 13 mei 2016), op grond waarvan voor deze Arnicakwekerij een bedrijfswoning mag worden gerealiseerd. Omdat de procedures zich mogelijk kunnen overlappen, wordt het plangebied buiten de begrenzing van dit plan gebracht.

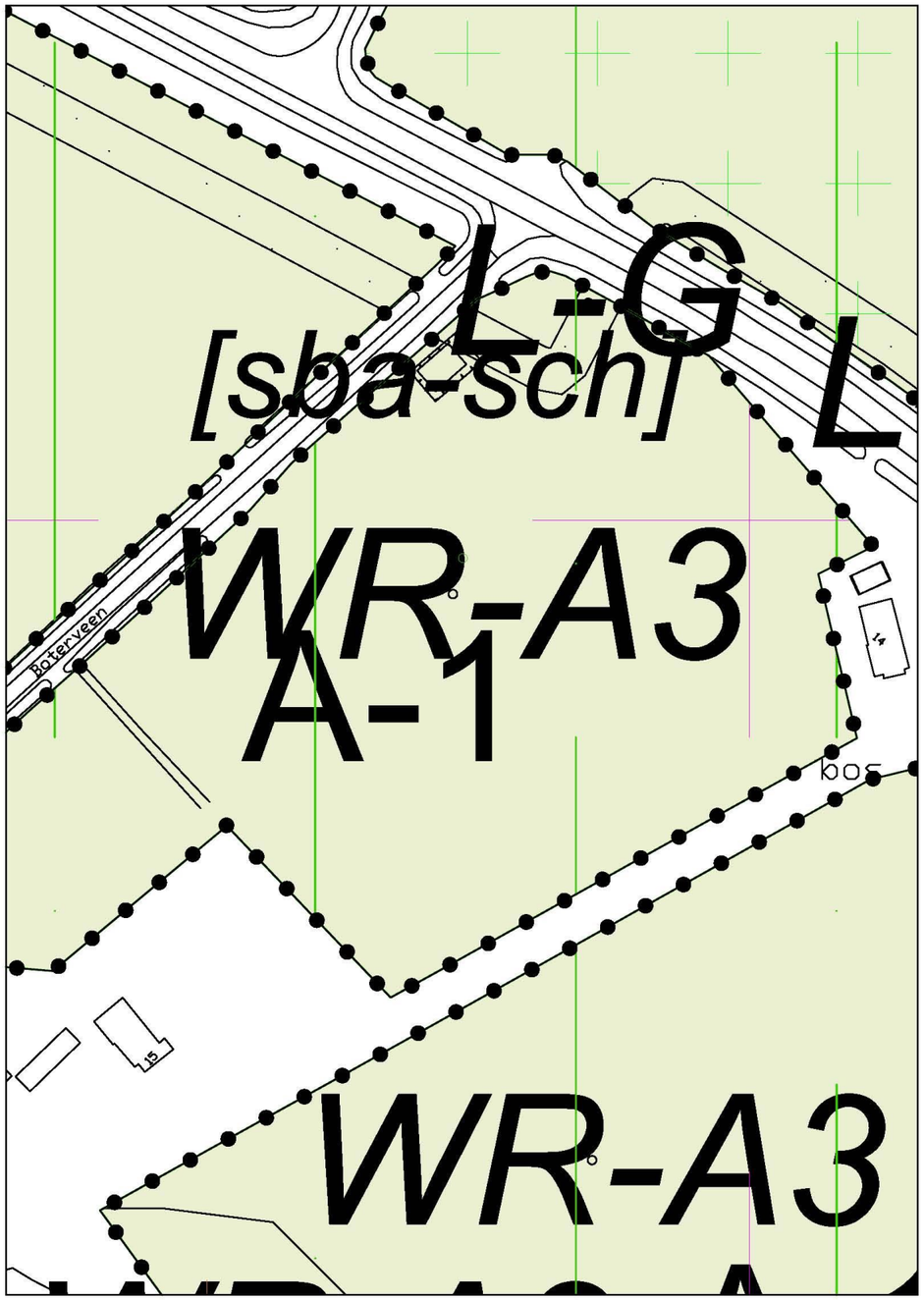

Ontwerp

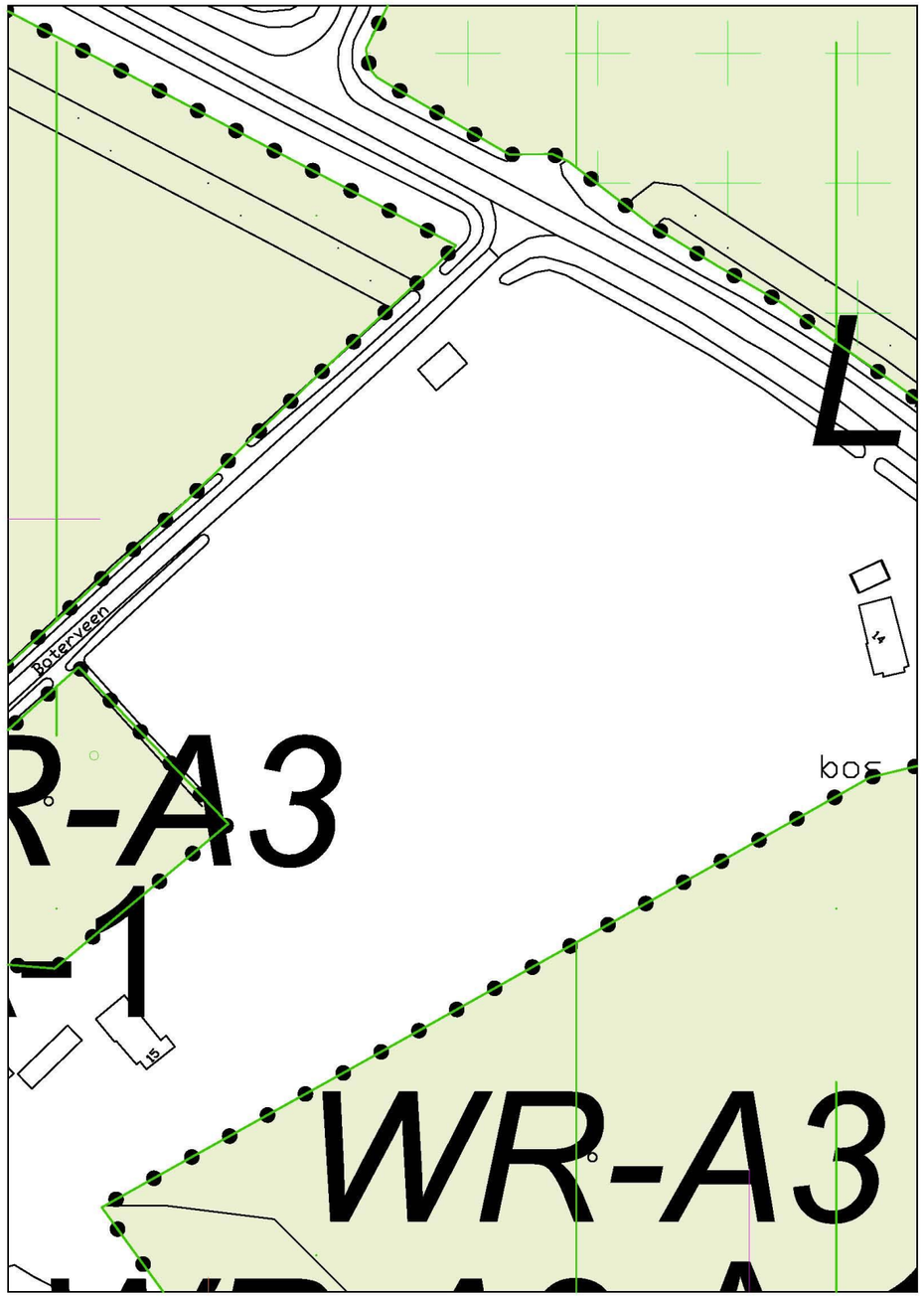

Vastgesteld

Ambtelijke wijziging 4: Boterveen 14a te Dwingeloo

Zijlweg 3 te Wapserveen
Voor Zijlweg 3 en omgeving is op 25 oktober 2016 een postzegelplan vastgesteld. Het betreffende plangebied wordt buiten de begrenzing van dit plan gebracht.

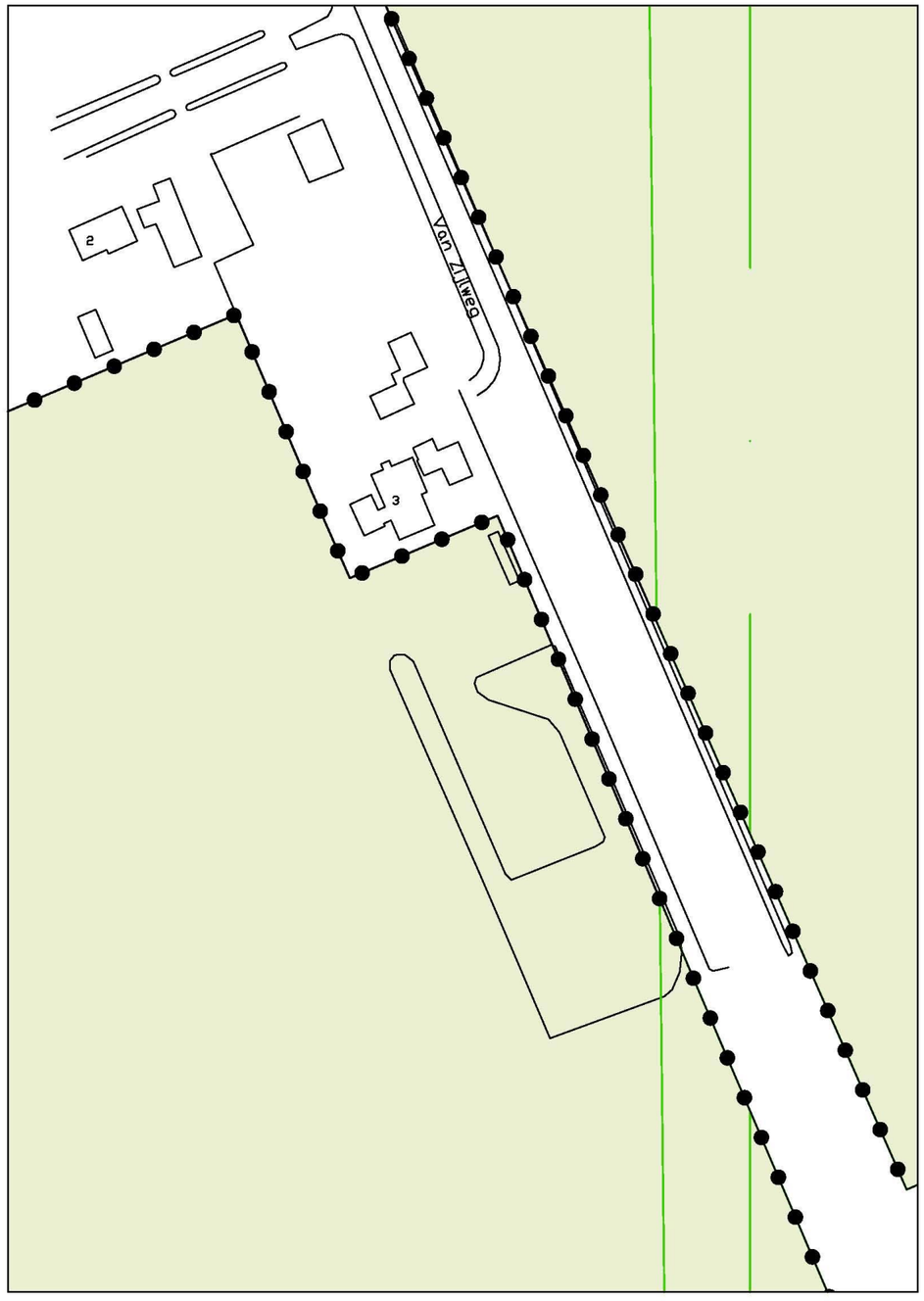

Ontwerp

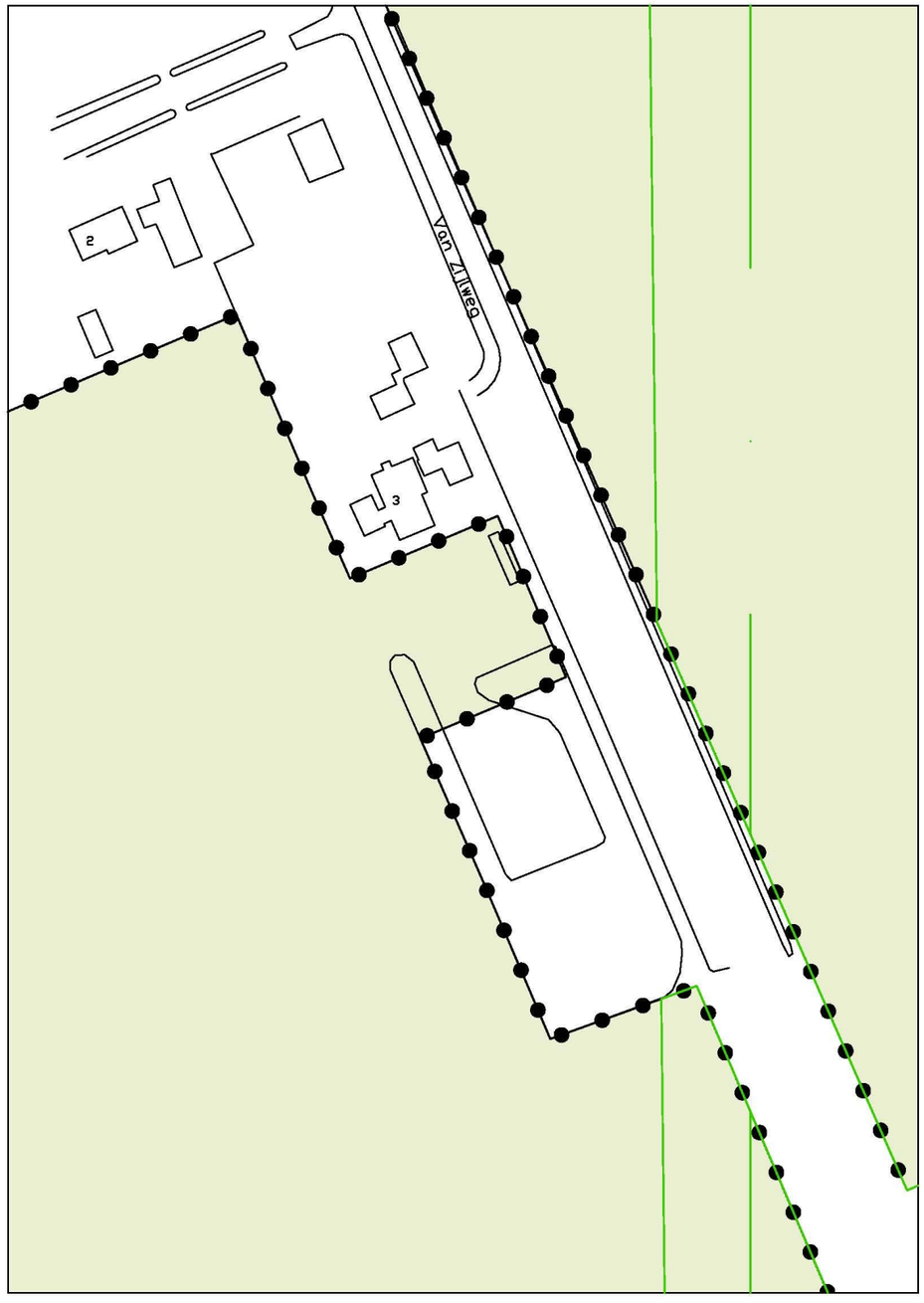

Vastgesteld

Ambtelijke wijziging 5: Zijlweg 3 te Wapserveen

Weg achter de Es 2 te Uffelte

Voor het perceel Weg achter de Es 2 Uffelte is een postzegelplan vastgesteld. Dit plangebied wordt buiten de begrenzing gebracht.

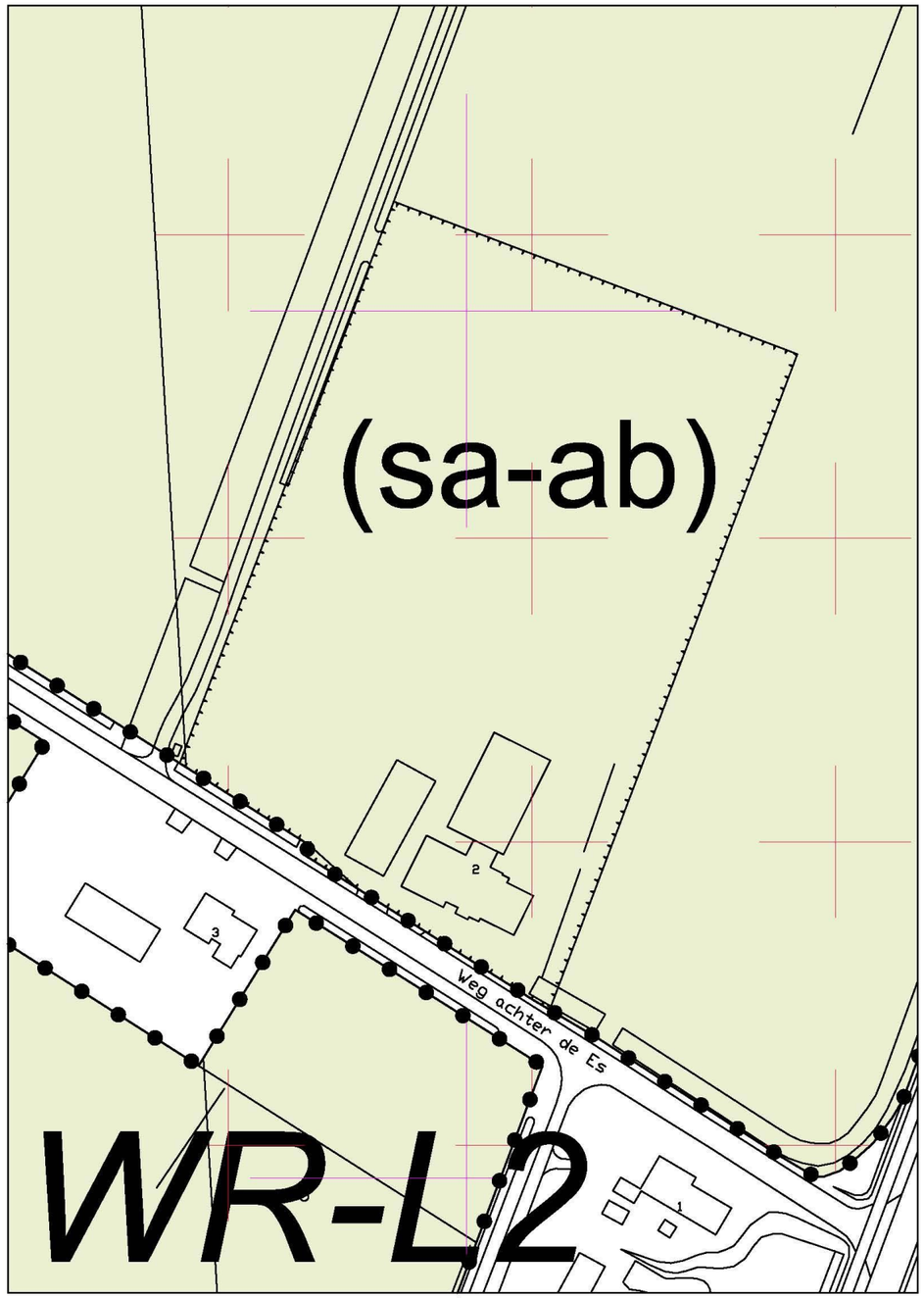

Ontwerp

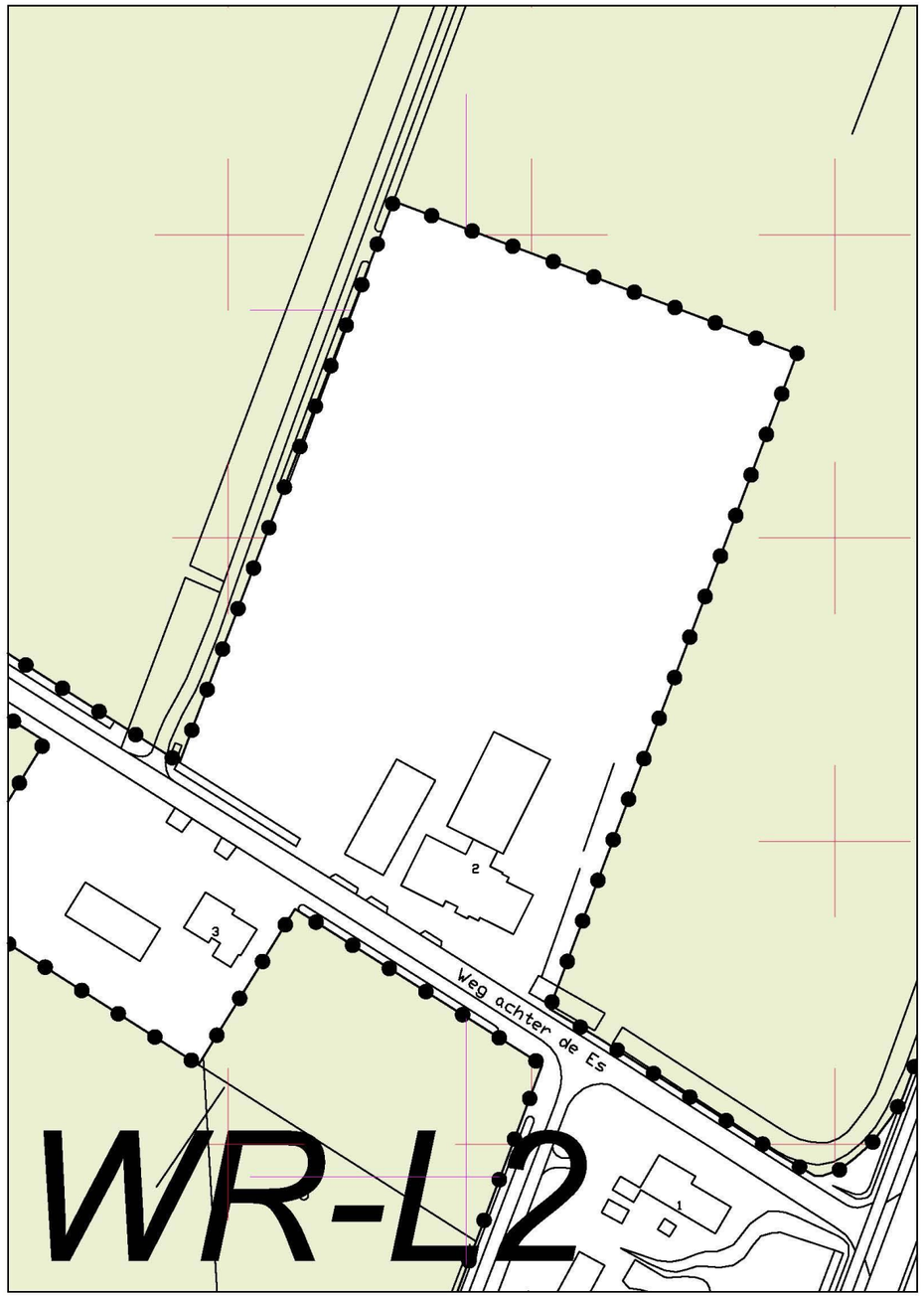

Vastgesteld

Ambtelijke wijziging 6: Weg achter de Es 2 te Uffelte

Meenteweg 10 te Havelte

Kwekerij De Woerthe, Meenteweg 10 te Havelte heeft een oppervlakte kassen (glas) van ca 7500 m² en een containerveld van ca 15.000 m². De planregels laten ten hoogste 2500 m² aan kassen (glas) toe en het gebruik als containerveld is niet (specifiek) in de regels opgenomen. De planregeling is hierop aangepast. De agrarische bedrijfskavel "Kw" van het perceel Meenteweg 10 wordt verruimd tot 2 ha (tot een diepte van ten hoogste 250 meter vanaf de weg). Het kwekerijbedrijf is van plan permanente folie-tunnelkassen (tot een hoogte van ca 4 meter) te realiseren, waarvoor de huidige bedrijfskavel te klein is. De landschappelijke inpassing is op grond van de 'bouwblokregels' voldoende gewaarborgd.
Ten behoeve van de containerteelt bij dit bedrijf wordt in artikel 3.5 onder s na 'boomteeltbedrijf' ingevoegd: "kwekerijbedrijf".

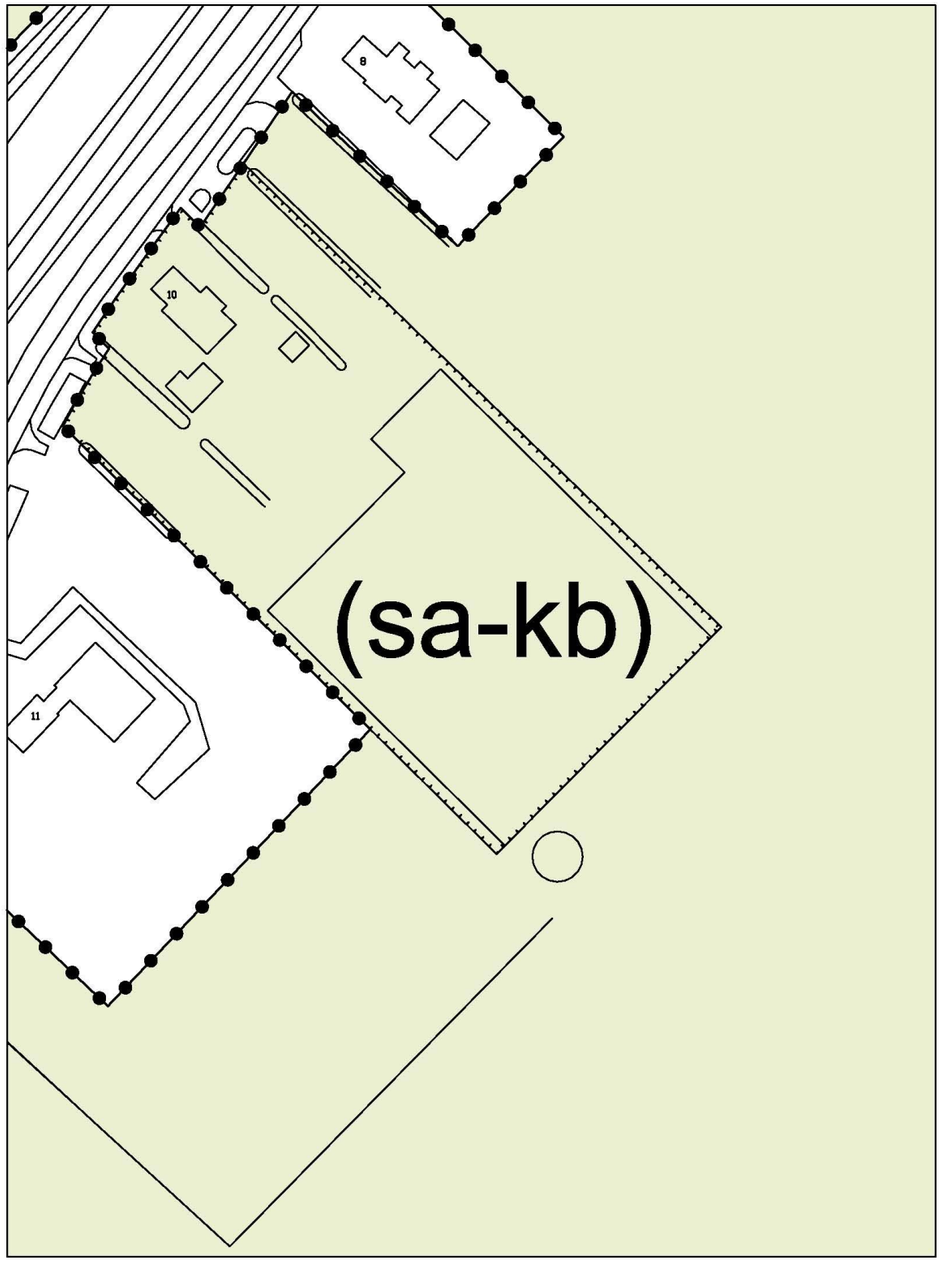

Ontwerp

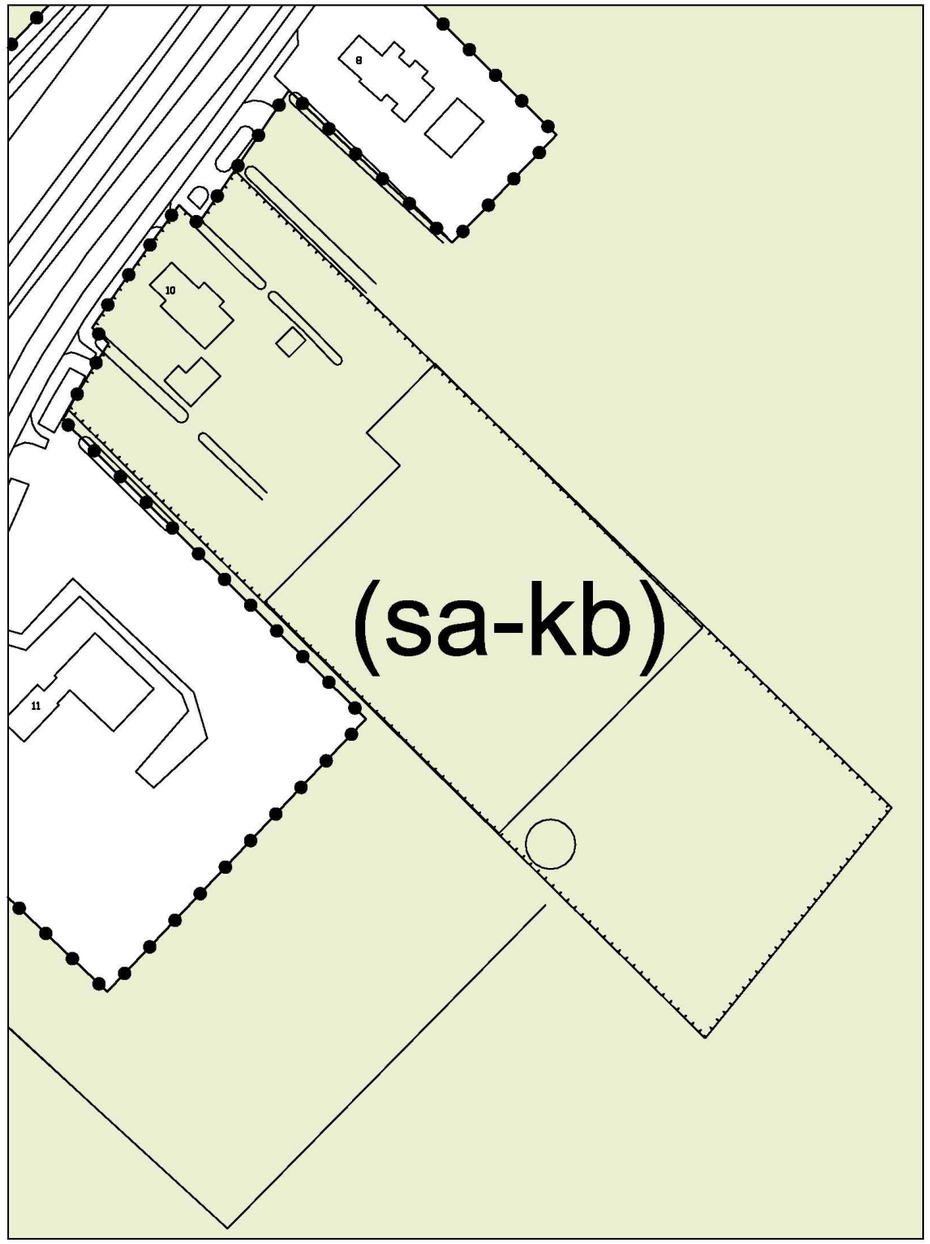

Vastgesteld

Ambtelijke wijziging 8: Meenteweg 10 te Havelte

Smeenholtenpad 1 te Uffelte

Voor het perceel Smeenholtenpad 1 te Uffelte is de W-V bestemming verruimd. Deze verruiming was onbedoeld niet in dit bestemmingsplan meegenomen.

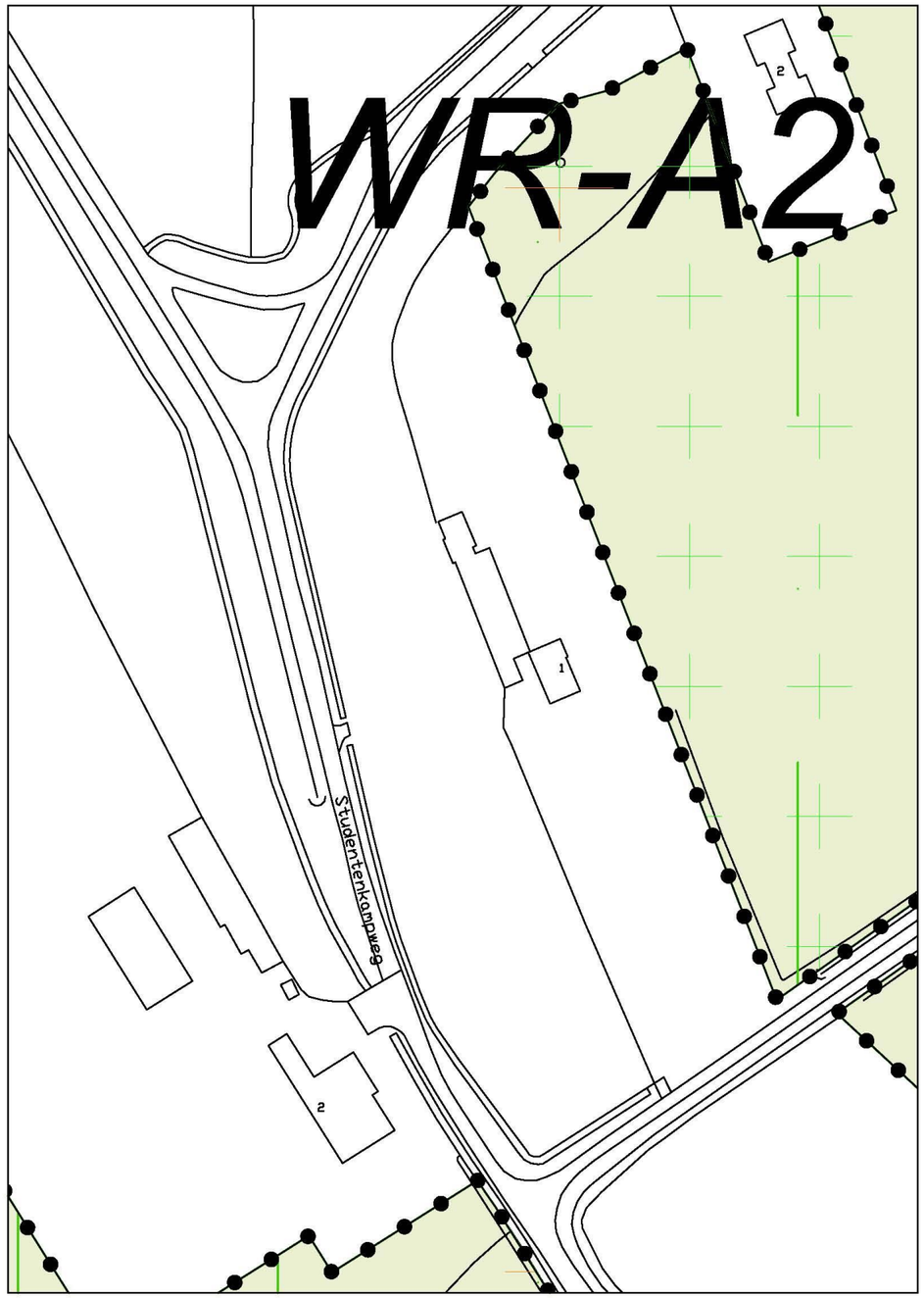

Ontwerp

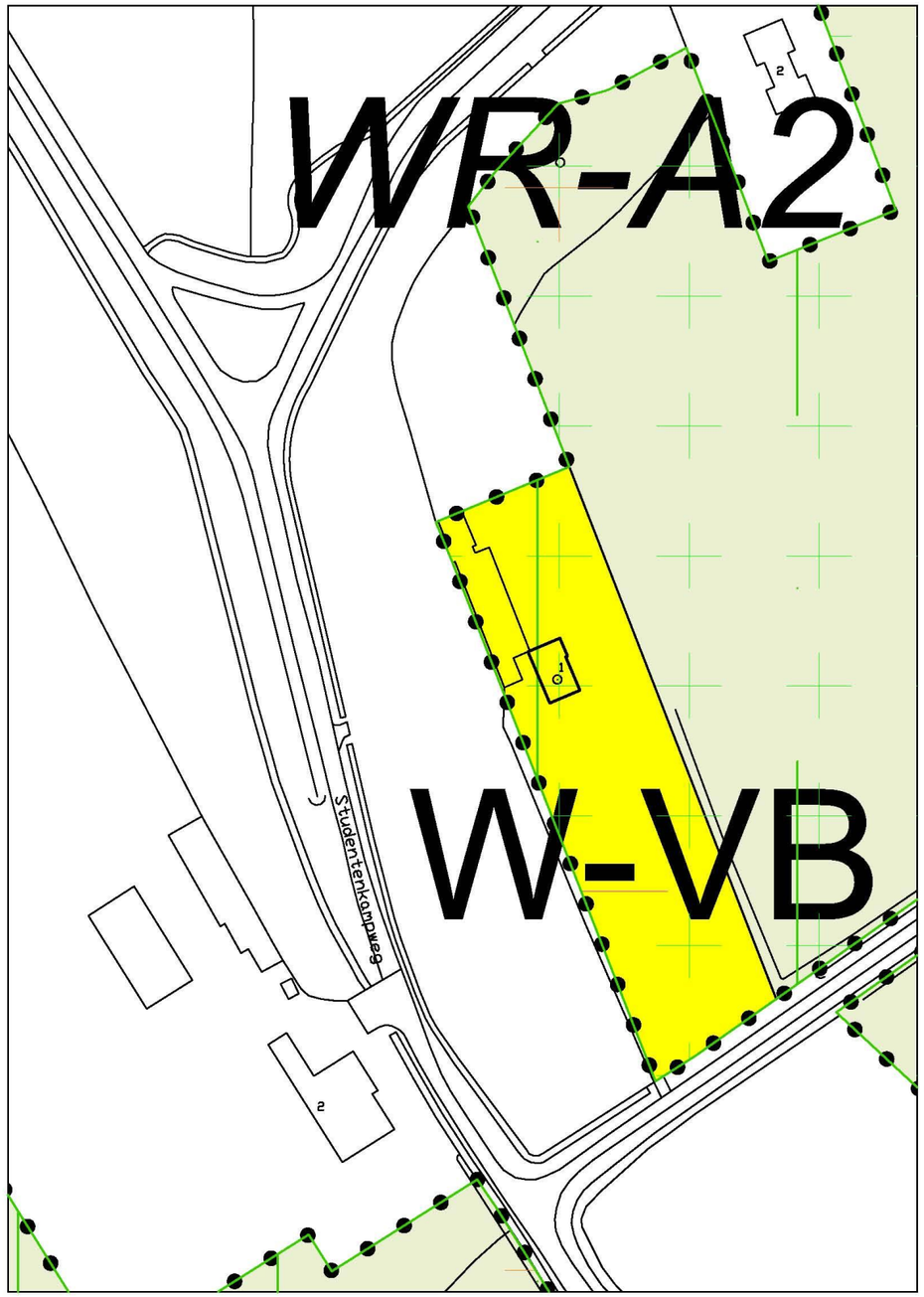

Vastgesteld

Ambtelijke wijziging 9: Smeenholtenpad 1 te Uffelte

Leiding Eesveen – Nijensleek

Voor deze leiding is een apart bestemmingsplan gemaakt dat voorafgaand aan het bestemmingsplan Buitengebied al was vastgesteld. Met het vaststellen van het bestemmingsplan voor het buitengebied, waarin de leiding niet is opgenomen, is de leiding weg bestemd. Dat was niet de bedoeling. Om die reden wordt de leiding nu alsnog in overeenstemming met het specifieke bestemmingsplan in deze herziening opgenomen.

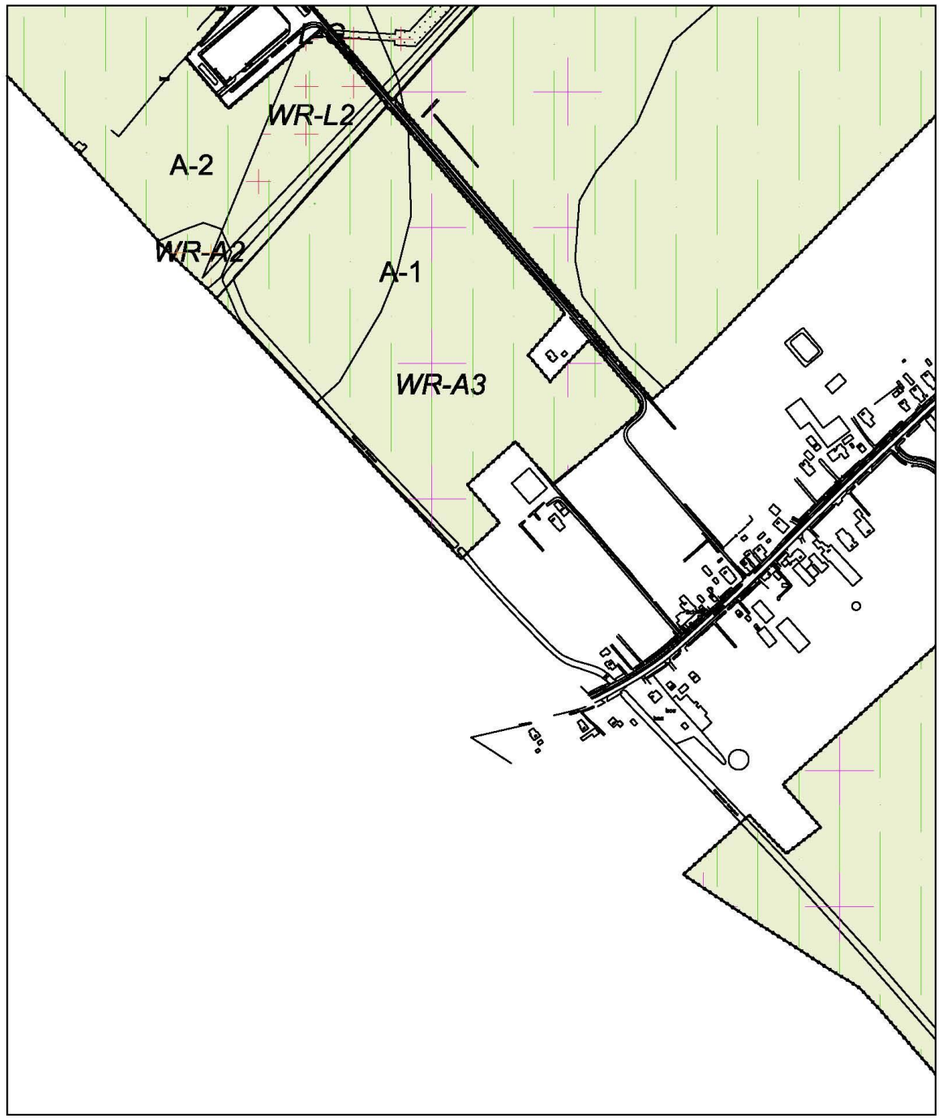

Ontwerp

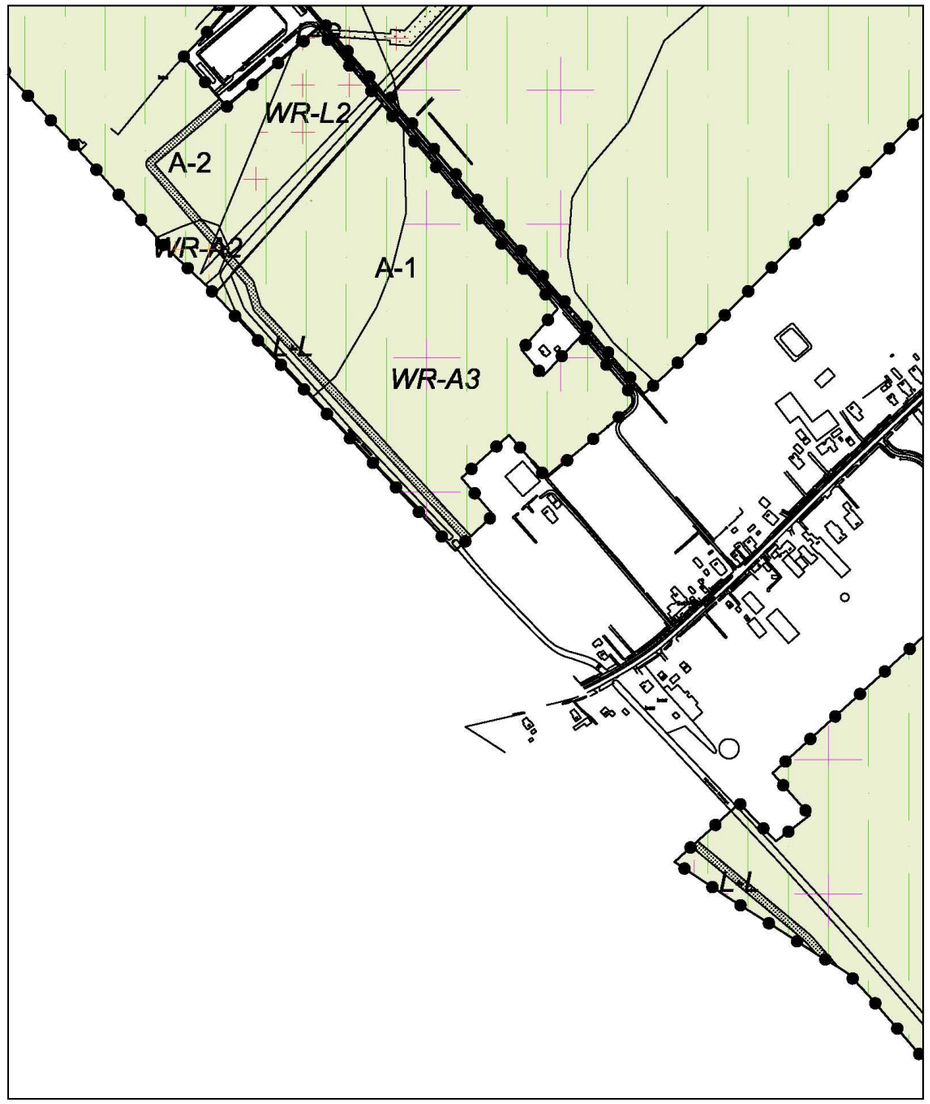

Vastgesteld

Ambtelijke wijziging 10: Water- en aardgastransportleiding Eesveen - Nijensleek

Functiewijziging agrarische bedrijfskavel naar wonen en vergroten bestemmingsvlakken wonen
(artikelen 3.8, sub c, punt 7 en sub e, punt 2; 4.8, sub d, punt 7 en sub f, punt 2; 6.7, sub a. punt 2)

De maximale oppervlakte van het bestemmingsvlak voor het wonen wordt gewijzigd van 2000 m2 in 5000 m2.

Motivering

In het ontwerpbestemmingsplan is voor de wijzigingsbevoegdheid in geval van agrarische bedrijfsbeëindiging van een agrarisch bedrijf naar wonen een verschillend toetsingscriterium opgenomen met betrekking tot de maximale oppervlakte van het bestemmingsvlak. De bedoeling van het criterium is dat bij functieverandering van agrarisch bedrijf naar wonen, het bestemmingsvlak voor wonen niet één op één wordt overgenomen volgens de begrenzing van de agrarische bedrijfskavel die op de verbeelding staat aangegeven.
Boerderijen hebben gemiddeld genomen een agrarische bedrijfskavel van 2 ha en een bouwblok van 1,5 ha.
Uitgangspunt is dat het bestemmingsvlak voor wonen wordt afgestemd op de bestaande situatie van het woonerf van de boerderij.
Dit kan per vrijkomend agrarisch bedrijf tot sterk verschillende oppervlaktes van het bestemmingsvlak leiden. Dat dit het geval is blijkt uit de sterk uiteenlopende oppervlaktes van de bestaande bestemmingsvlakken van met name de woonboerderijen (met de bestemming ‘Wonen- Voormalige boerderijpanden’).
Belangrijk doel van de wijzigingsbevoegdheid is dat bij bedrijfsbeëindiging zo spoedig mogelijk een nieuwe situatie tot stand komt, die goed past bij de nieuwe functie, die niet ten koste gaat van bestaande functies in de omgeving en die zoveel mogelijk recht doet aan de omgevingskwaliteit van het buitengebied.
Bij de vaststelling van de Nota van uitgangspunten voor het bestemmingsplan buitengebied in 2008 werd al onderkend dat agrarische bedrijfsbeëindiging in het buitengebied in de toekomst een sterk groeiend probleem zou kunnen worden voor de plattelandseconomie en de omgevingskwaliteit van het buitengebied. In het bestemmingsplan Buitengebied 2012 werden daarom de ontwikkelingsmogelijkheden bij functieverandering aanzienlijk verruimd. Aan de betreffende wijzigingsbevoegdheden in het bestemmingsplan werd onder andere het toetsingscriterium verbonden dat bij functieverandering het bestemmingsvlak voor wonen ten hoogste 2000 m2 mag worden.
In de praktijk blijkt echter dat deze kaderstelling onvoldoende beleidsruimte biedt om de beoogde doelstelling tot stand te doen komen. De maximale oppervlakte wijkt bovendien sterk af van de in het verleden toegekende woonbestemmingen aan voormalige boerderijen. Eigenlijk betekent dit dat het genoemde criterium niet goed aansluit op het in 2008 in gang gezette beleid ten aanzien van vrijkomende boerderijen. dit geldt niet alleen voor nog vrij komende boerderijen maar ook voor bestaande woonsituaties in het buitengebied, waarbij het bestemmingsvlak te weinig ruimte biedt.
Het actuele landbouw- en milieubeleid wijzen in de richting dat de komende jaren nog meer (grote) boerderijen in het buitengebied zullen vrij komen.

Mede tegen deze achtergrond is het uit oogpunt van het behoud van de ruimtelijke kwaliteit van het buitengebied van belang dat een randvoorwaarde bij functieverandering niet conflicteert met het beoogde doel van de planregeling.
In dit verband kan worden gedacht aan het creëren van een bijzondere woonsituatie in de sfeer van 'optimaal landleven' met eventueel meerdere huishoudens in de woonboerderij en/of kleinschalige bedrijvigheid, met een bijbehorend erf dat kan worden ingericht voor bijvoorbeeld eigen voedselproductie (groentetuin, fruithof) en eigen energieproductie (zonnecollectoren op het erf), privézwembad, het kleinschalig houden van dieren, landschapselementen enzovoort. Dit betekent dat de woonboerderij moet kunnen beschikken over een erf dat ruimtelijk gezien in evenwicht is met de schaal van de woonboerderij en de nieuwe functies die binnen het bestemmingsvlak een plek krijgen.
Het uitgangspunt blijft dat de bestaande begrenzing van het erf in beginsel bepalend is voor de begrenzing van het nieuwe bestemmingsvlak en niet de begrenzing van de agrarische bedrijfskavel of het agrarische bouwblok. Een maximale oppervlakte van 5000 m2 (ongeveer 1/3 deel van het bouwblok) is een goed passende randvoorwaarde voor de toepassing van de wijzigingsbevoegdheid.

3. 4. Ingekomen ambtshalve reacties

Vermillion Energy Netherlands B.V.

Reclamant wijst erop dat de bestemmingsomschrijving voor 'Bedrijf – Delfstof-/energiewinning niet mogelijk is omdat mijnbouwlocaties onder het Besluit externe veiligheid inrichtingen vallen en daarmee zijn zij per definitie een risicovolle inrichting. Daarop geeft reclamant een voorstel voor een vervangende bestemmingsomschrijving:
'De voor 'Bedrijf-Delfstof-/energiewinning' aangewezen gronden zijn bestemd voor:
Een locatie bestemd voor een inrichting, die krachtens de Mijnbouwwet aangewezen is als een mijnbouwwerk waarbinnen gasexploratie, gaswinning en daarmee verband houdende werkzaamheden plaatsvinden.

Reactie gemeente
De gemeente heeft geen moeite met de aanpassing van de bestemming.

Voorstel
De bestemmingsomschrijving aanpassen op de wijze zoals door reclamant voorgesteld.

RUD Drenthe

Het RUD Drenthe heeft een onderzoek naar het externe veiligheidsaspect uitgevoerd ten behoeve van dit bestemmingsplan en op basis daarvan advies uitgebracht.

Risico-inventarisatie
De RUD heeft een risico-inventarisatie opgesteld. In het plangebied liggen verspreid een aantal aardgasleidingen van Gasunie en Vermillion. Aan de rand van het plangebied liggen de autosnelwegen A28 en A32 en erbinnen de N371. Dit zijn transportroutes voor gevaarlijke stoffen. Daarnaast zijn een aantal risicobronnen relevant. Het gaat om 6 LPG-tankstations en een aantal mijnbouwinrichtingen. Binnen het plangebied zijn verder een aantal propaangastanks in werking. Verder is op de grens met de gemeente Steenwijkerland een terrein van Defensie, deels binnen het plangebied, waar explosieven worden opgeslagen. De Wolden is tevens een terrein van Defensie waarvan het effectgebied binnen het plangebied ligt.

Risicoanalyse buisleidingen
De RUD wijst erop dat op grond van artikel 14 Bevb de buisleiding en de belemmeringenstrook van de hoge druk aardgasleidingen in het bestemmingsplan moet worden weergegeven. Binnen de belemmeringenstrook mogen geen locaties worden bestemd waar bouwwerken kunnen worden opgericht. Aandachtspunt is de locatie Hoofdweg 87 in Nijensleek. Het betreft de bestemming wonen, waarvan één van de bijgebouwen buiten het bouwvlak, maar gedeeltelijk binnen de belemmeringenstrook ligt. Omdat het om een bestaand schuurtje gaat hoeft hier niets te worden ondernomen. Bij eventuele vervanging dient de eigenaar wel rekening te houden met de belemmeringenstrook van deze buisleiding.
De RUD wijst erop dat een buisleiding van Vermillion op twee locaties een PR10^{-6} contour heeft. Deze contouren liggen binnen het plangebied en in het plan moet rekening worden gehouden met het plaatsgebonden risico 10^{-6}. Hierbinnen mogen geen bestemmingen worden vastgelegd die het realiseren van (beperkt) kwetsbare objecten mogelijk maakt. De contouren worden in het plan aangewezen als 'veiligheidszone buisleiding'. De buisleidingen van de Gasunie hebben geen PR 10^{-6} die groter is dan 4 meter gemeten uit het hart van de leiding.
De RUD heeft daarnaast het groepsrisico berekend en de 100% letaliteitszone onderzocht. Binnen de 100% letaliteitszone zijn woningen en bedrijven aanwezig. Dit zijn bestaande objecten en leiden niet tot knelpunten. De berekening van het groepsrisico voor het plangebied levert geen overschrijding van de oriëntatiewaarde van het groepsrisico op.

Risicoanalyse Transport
Het plangebied ligt naast de A28, de A32 en de N371, waarover gevaarlijke stoffen worden getransporteerd. Bij het vaststellen van besluiten die ruimtelijke ontwikkelingen mogelijk maken langs wegen die deel uitmaken van het Basisnet Weg kan de berekening van het plaatsgebonden risico achterwege blijven. Op basis van de Bevt dient voor de A28 eveneens rekening te worden gehouden met een plasbrandaandachtsgebied (PAG) van 30 meter vanaf de rand van de buitenste rijbaan. Binnen

dit gebied wordt geadviseerd om daar geen kwetsbare of beperkt kwetsbare objecten te realiseren. Wanneer dit wel noodzakelijk is dan moeten op basis van het nieuwe Bouwbesluit extra brandveiligheidseisen aan een gebouw worden gesteld dat binnen het PAG zal worden gerealiseerd. Het groepsrisico is met behulp van het rekenprogramma RBMII. Uit deze analyse is gebleken dat het groepsrisico ten aanzien van de rijkswegen en de provinciale weg ruimschoots beneden de oriëntatiewaarde van het groepsrisico ligt. Op grond van artikel 8 van het Bevt kan in dit geval worden volstaan met een eenvoudige verantwoording van het groepsrisico. Wel dient op basis van artikel 9 Bevt advies te worden gevraagd bij de VRD in verband met de aspecten van zelfredzaamheid en hulpverlening. Het advies van de VRD dient onderdeel te zijn van de verantwoording van het groepsrisico.

Risicoanalyse LPG-tankstations

De LPG-tankstations hebben een invloedsgebied dat in het plangebied ligt. De RUD wijst erop dat de grenswaarde van het plaatsgebonden risico 10^{-6} nergens wordt overschreden.
Binnen het invloedsgebied van de twee LPG-tankstations aan de A32 zijn geen objecten aanwezig of geprojecteerd. Het groepsrisico is hier 0. Binnen het invloedsgebied van de overige 4 LPG-tankstations zijn wel objecten aanwezig. Deze liggen in aangrenzende bestemmingsplannen. Rekening houdend met de totale aanwezige populatie binnen het invloedsgebied van de tankstations, die binnen de verschillende plannen aanwezig zijn of zijn toegelaten, kan worden geconcludeerd dat de oriëntatiewaarde van het groepsrisico niet wordt overschreden.
In de circulaire LPG worden effectafstanden van 60 en 160 meter gehanteerd waarbinnen geen nieuwe objecten mogen worden gerealiseerd. De RUD concludeert dat het bestemmingsplan geen nieuwe objecten binnen deze afstanden mogelijk maakt.

Defensieterrein

De RUD wijst erop dat voor explosieve stoffen een effectbenadering wordt gehanteerd die wordt weergegeven in de zogenaamde A-, B- en C-zones. Binnen de zones gelden verschillende beperkingen. Binnen de zones van defensieterrein Havelte zijn geen objecten aanwezig en worden ook niet geprojecteerd. Binnen de zones nabij Ruinen geldt hetzelfde.
De RUD wijst erop dat het Barro rechtstreeks werkend is op de defensie-inrichting. Op grond van het Barro moeten in het plan beperkingen worden opgenomen:

- Binnen de begrenzing van de A-zone worden:
    - Geen bestemmingen opgenomen die het oprichten van kwetsbare of beperkt kwetsbare objecten als bedoeld in het Bevi mogelijk maken, of de aanleg van autowegen, autosnelwegen, spoorwegen of druk bevaren waterwegen, parkeerterreinen of recreatieve voorzieningen toestaan, en
    - Geen nieuwe agrarische bestemmingen opgenomen met een meer dan incidentele aanwezigheid van enkele personen.
- Binnen de begrenzing van de B-zone worden:
    - Geen bestemmingen opgenomen die het oprichten van kwetsbare of beperkt kwetsbare objecten als bedoeld in het Bevi toestaan.

- Binnen de begrenzing van de C-zone worden:
    - Geen bestemmingen opgenomen die het oprichten van bouwwerken mogelijk maken met vlies- of gordijngevelconstructies of grote glsoppervlakten en waarbinnen zich doorgaans een groot aantal personen bevindt.

In het Barro is geen saneringsverplichting opgenomen voor bestaande objecten binnen de zones. De huidige bestemming is dus niet in strijd met het Barro. Het Barro ziet alleen toe op welke ontwikkelingen wel en niet zijn toegestaan.

Overige risicobronnen

De RUD wijst erop dat er 2 gasontvangststations en 7 propaangastanks die onder het Activiteitenbesluit vallen. In Darp en nabij Geeuwenbrug zijn gasontvangststations van de Gasunie gevestigd. De geldende veiligheidsafstand valt niet binnen het bestemmingsplan en zijn daarom niet relevant.
De RUD stelt dat binnen het plangebied op 5 locaties propaangastanks met een inhoud groter of gelijk aan 3.000 liter aanwezig zijn. Binnen de veiligheidszones van deze tanks liggen agrarische gronden en zijn geen bouwmogelijkheden toegestaan. Daarmee voldoet het plan aan het Activiteitenbesluit.

Conclusies en aanbevelingen

Buisleidingen

De hoge druk aardgasleidingen dienen met een lijnsymbool op de verbeelding te worden geplaatst.

Plaatsgebonden risico buisleidingen

De contouren van het plaatsgebonden risico 10^{-6} per jaar moet worden aangeduid met veiligheidszone buisleidingen. De RUD adviseert om deze veiligheidszones buisleidingen niet op de verbeelding te plaatsen, omdat ze in de loop van de tijd kunnen wijzigen. Wanneer na vaststelling een ontwikkeling nabij een buisleiding plaatsvindt, dient er altijd een Carola berekening te worden uitgevoerd, waarmee de dan geldende veiligheidszone in beeld komt.

Invloedsgebied buisleidingen

De RUD adviseert om in een werkbeschrijving te borgen dat het aspect externe veiligheid aan de orde komt wanneer een nieuwe ruimtelijke ontwikkeling binnen het invloedsgebied van hoge druk aardgasleidingen plaats gaat vinden.

Belemmeringenstrook

Van de buisleidingen moet naast de leiding zelf ook de belemmeringenstrook van 5 meter, gemeten vanuit het hart van de leiding, aan weerszijden van de leiding op de verbeelding worden geplaatst. Voor leidingen met een druk lager dan 40 bar is dit 4 meter. Binnen de belemmeringenstrook gelden beperkingen die in de regels moeten worden opgenomen:

- Geen nieuwe bestemmingen die het oprichten van kwetsbare objecten of overige bouwwerken toestaan;

- Een vergunningenstelsel (artikel 3.3 van de WRO) voor werken of werkzaamheden die van invloed kunnen zijn op de integriteit en werking van de buileiding, niet zijnde graafwerkzaamheden als bedoeld in de Wion;
- Voor zover een wijzigingsbevoegdheid wordt gegeven om in afwijking van het bestemmingsplan bij een omgevingsvergunning het oprichten van een bouwwerk binnen de belemmeringenstrook toe wordt gestaan, mag alleen de omgevingsvergunning worden verleend voor zover de veiligheid met betrekking tot de buisleiding niet wordt geschaad.
- Binnen de belemmeringstrook gelden de Algemene VELIN-voorwaarden voor grondroer- en overige activiteiten.

Groepsrisico buisleidingen
In de toelichting van het bestemmingsplan dient het groepsrisico te worden verantwoord. Hierin moet het volgende terugkomen:
- Het groepsrisico neemt vanwege de actualisatie van het bestemmingsplan niet toe en ligt over het algemeen vrij laag;
- Evenmin wijzigt het groepsrisico;
- De oriëntatiewaarde van het groepsrisico wordt niet overschreden;
- Omdat het om een actualisatie gaat zijn er geen alternatieve mogelijkheden aanwezig die tot een lager groepsrisico zullen leiden;
- Er zijn geen maatregelen noodzakelijk die tot een lager groepsrisico leiden.

Vertaling naar planregels
De RUD adviseert om in het bestemmingsplan onderstaande regels op te nemen:

Bestemmingsomschrijving
De voor Leiding - Gas aangewezen gronden zijn behalve voor de andere daar geldende bestemming(en), tevens bestemd voor een ondergrondse leiding voor het transport van aardgas.

Bouwregels
Voor het bouwen gelden de volgende regels:
a. op deze gronden mogen ten behoeve van de in lid 1 genoemde bestemming uitsluitend bouwwerken, geen gebouwen zijnde, worden gebouwd met een bouwhoogte van ten hoogste 3 m;
b. ten behoeve van de andere, voor deze gronden geldende bestemming(en) mag met inachtneming van de voor de betrokken bestemming(en) geldende (bouw)regels uitsluitend worden gebouwd, indien het bouwplan betrekking heeft op vervanging, vernieuwing of verandering van bestaande bouwwerken, waarbij de oppervlakte, voor zover gelegen op of onder peil, niet wordt uitgebreid en gebruik wordt gemaakt van de bestaande fundering.

Afwijken van de bouwregels
Het bevoegd gezag kan bij een omgevingsvergunning afwijken van de bouwregels voor het bouwen overeenkomstig de andere daar voorkomende bestemming(en) indien de veiligheid van de betrokken leiding niet wordt geschaad en vooraf schrif-

telijk advies is ingewonnen bij de betrokken leidingexploitant. Een omgevings-vergunning kan slechts worden verleend indien geen kwetsbare objecten worden toegelaten.

Omgevingsvergunning voor het uitvoeren van werken, geen bouwwerk zijnde, of van werkzaamheden
4.1. Het is verboden op of in de gronden met de bestemming Leiding - Gas zonder of in afwijking van een omgevingsvergunning de volgende werken, geen bouwwerken zijnde, of werkzaamheden uit te voeren:
a. het aanbrengen van diep wortelende beplantingen en bomen;
b. het aanleggen van wegen of paden en het aanbrengen van andere oppervlakteverhardingen;
c. het indrijven van voorwerpen in de bodem;
d. het uitvoeren van grondbewerkingen, waartoe worden gerekend afgraven, woelen, mengen, diepploegen, egaliseren, ontginnen, ophogen en aanleggen van drainage;
e. het aanleggen, vergraven, verruimen of dempen van sloten, vijvers en andere wateren;
f. het permanent opslaan van goederen.

4.2. Het verbod is niet van toepassing op werken en/of werkzaamheden:
a. die reeds in uitvoering zijn op het van kracht worden van het plan;
b. die het normale onderhoud ten aanzien van de leiding en belemmeringenstrook of ten aanzien van de functies van de andere voorkomende bestemming(en) betreffen;
c. welke graafwerkzaamheden als bedoeld in de Wet informatie-uitwisseling ondergrondse netten vormen.

4.3. Een omgevingsvergunning voor het uitvoeren van werken, geen bouwwerk zijnde, of van werkzaamheden, kan worden verleend indien de betreffende werken en/of werkzaamheden niet strijdig zijn met de veiligheid van de leiding en van de bijbehorende belemmeringenstrook.

Adviesprocedure
Alvorens omgevingsvergunning te verlenen als bedoeld in lid 3 of lid 4 wint het bevoegd gezag advies in bij de leidingbeheerder omtrent de vraag of door de voorgenomen werken of werkzaamheden de belangen van de leiding niet onevenredig worden geschaad en welke voorwaarden gesteld dienen te worden om eventuele schade te voorkomen.

Transport weg en spoor (Bevt)
De RUD beveelt aan om, wanneer toekomstige ruimtelijke ontwikkelingen binnen een afstand van 200 meter vanaf een transportas plaatsvinden, een risicoanalyse plaats te laten vinden.

Plaatsgebonden risico transport
Er vindt geen overschrijding van de richt- en grenswaarde van het plaatsgebonden risico 10^{-6} plaats.

Plasbrandaandachtsgebied (PAG)
De RUD wijst erop dat binnen het plangebied voor de A28 rekening gehouden moet worden met een PAG van 30 meter. RUD adviseert deze op de verbeelding te plaatsen. In het plan moet in de toelichting of onderbouwing de redenen worden vermeld die tot aanvullende brandveiligheidsvoorschriften hebben geleid, wanneer een object binnen de zone van een PAG wordt gerealiseerd. De RUD wijst erop dat binnen het PAG de bepalingen van artikel 2.5 tot en met 2.10 van hert Bouwbesluit gelden in situaties dat er een vergunning voor een object binnen het PAG wordt aangevraagd.

Groepsrisico transport
Het groepsrisico dient in de toelichting van het bestemmingsplan te worden verantwoord. Daarvoor kan van de volgende input worden uitgegaan:
- Het groepsrisico neemt vanwege de actualisatie van het bestemmingsplan niet toe;
- Evenmin wijzigt het groepsrisico;
- De oriëntatiewaarde van het groepsrisico wordt niet overschreden;
- Omdat het om een actualisatie gaat zijn er geen alternatieve mogelijkheden die tot een lager groepsrisico leiden.

Risico-inrichtingen (BEVI)
De RUD stelt vast dat er een aantal LPG-tankstations die onder het Bevi vallen, invloed hebben op het plangebied.

Plaatsgebonden risico LPG
De RUD adviseert om de PR-contouren niet op de verbeelding te plaatsen. Er vindt geen overschrijding plaats van de richt- en grenswaarden van het plaatsgebonden risico PR 10^{-6} per jaar.

Circulaire LPG
De RUD concludeert dat het bestemmingsplan voldoet aan de Circulaire LPG.

Groepsrisico LPG
De RUD wijst erop dat in de toelichting van het bestemmingsplan het groepsrisico verantwoord moet worden op basis van de volgende input:
- Het groepsrisico neemt vanwege de actualisatie van het bestemmingsplan niet toe;
- Evenmin wijzigt het groepsrisico;
- De oriëntatiewaarde van het groepsrisico wordt niet overschreden;
- Omdat het om een actualisatie gaat zijn er geen alternatieve mogelijkheden die tot een lager groepsrisico leiden.

Defensie inrichting
De RUD wijst erop dat de defensie-inrichting onder de regels van het Barro valt. De beperkingen die daarvoor gelden zijn weergegeven onder de paragraaf ‘Defensieterrein’.

Risicobronnen
In het plangebied liggen enkele risicobronnen die niet onder het Bevi vallen. Het gaat om acht propaangastanks en twee aardgasontvangststations. Binnen de in het Activiteitenbesluit vastgestelde veiligheidsafstand mag het bestemmingsplan geen mogelijkheden bieden tot het realiseren van (beperkt) kwetsbare objecten. De RUD concludeert dat aan het Activiteitenbesluit wordt voldaan omdat het plan geen mogelijkheden biedt om binnen de veiligheidsafstanden objecten te realiseren.

Reactie gemeente
De gemeente neemt de uitgebreide reactie met dank van de RUD voor kennisgeving aan. Daar waar dat aanpassingen van het plan met zich meebrengt, worden die op de wijze zoals de RUD dat zelf in haar advies aangeeft en zoals hiervoor concreet weergegeven, in het plan verwerkt. Enkel de hartlijn van de gasleiding wordt niet overgenomen. Dat is in het bestemmingsplan Buitengebied ook niet gebeurt, omdat de exacte ligging van de leidingen niet altijd bekend is. De gemeente gaat er vanuit dat het plan daarmee voldoet aan de aspecten voor de externe veiligheid.

Voorstel
Het plan aanpassen aan hetgeen de RUD concreet in haar zienswijze aandraagt. Het advies van de RUD wordt tevens integraal opgenomen in de bijlagen op de toelichting van het bestemmingsplan.

<u>Waterschap Drents Overijsselse Delta</u>

Het Waterschap heeft per email aangegeven geen opmerkingen of vragen over het ontwerpbestemmingsplan te hebben.

Reactie gemeente
De gemeente neemt deze reactie ter kennisgeving aan.

===

Lijst vergunningen Natuurbeschermingswet

Wemmen-hove	201400 987	Ruiner-woldse-weg	3	7975 PD	Uffelte	Wester-veld	12-1-2015
Duiven	201400 958	Oosteind e	34	8351 HB	Wap-serveen	Wester-veld	19-1-2015
Stapel	201400 955	Ooster-weiden-weg	9	7971 PB	Havelte	Wester-veld	2-2-2015
Betlehem	201401 147	Werk-horstlaan	12	8381 XP	Vledder	Wester-veld	16-2-2015
Oostra	201402 574	Meente-weg	7	7971 RZ	Havelte	Wester-veld	23-2-2015
Potuijt-Dekker	201401 149	Madeweg	1	8386 XA	Dolder-sum	Wester-veld	16-3-2015
Otten-Hulsman	201401 148	Hoofd-weg	32		Nij-ensleek	Wester-veld	27-4-2015
Wiltinge-Veen	201400 867	De Dikte	2	7991 NH	Dwinge-loo	Wester-veld	1-5-2015
ter Wal	201402 672	Lhee-broek	24	7991 PM	Dwinge-loo	Wester-veld	22-5-2015
Oenema	201400 866	Baeteweg	2	7983 LZ	Wapse	Wester-veld	22-6-2015
Baaiman	201500 018	Eemster	34	7991 PS	Dwinge-loo	Wester-veld	15-6-2015
Jorritsma	201403 302	Dwars-drift	18a	7981 AP	Diever	Wester-veld	1-6-2015
van den Berg	201500 155	Eemster	38	7991 PS	Dwinge-loo	Wester-veld	22-6-2015
Wemmen-hove	201400 961	Landweg	1	7983 KX	Wapse	Wester-veld	29-6-2015
Oostindie	201403 425	Vledder-landen	4	8381 XL	Vledder	Wester-veld	22-6-2015

Hofman	201403448	Vorrelvenen	10	7991 TP	Dwingeloo	Westerveld	29-6-2015
Elting	201401093	Hoofdweg	69 en 17	8383 ED	Nijensleek	Westerveld	17-11-2015
Kuipers	201401077	Midden	80	8351 HJ	Wapserveen	Westerveld	24-9-2015
Daatselaar	201500442	Lheebroek	22	7991 PM	Dwingeloo	Westerveld	12-10-2015
van Unen	201500440	Lheebroek	18d	7991 PL	Dwingeloo	Westerveld	12-10-2015
Van der Gun	201500416	Eemster	59	7991 PT	Dwingeloo	Westerveld	19-10-2015
Ogink	201500788	Meester Broerweg	4	7986 PM	Wittelte	Westerveld	19-10-2015
Daatselaar	201501335	Lheebroek	ong.	7991 PM	Dwingeloo	Westerveld	19-10-2015
Timmer	201500465	Eemster	30	7991 PS	Dwingeloo	Westerveld	26-10-2015
van Noord	201500705	Lhee	7	7991 PE	Dwingeloo	Westerveld	9-11-2015
Vernooy	201501379	Sprakelingen	1a	7986 PS	Wittelte	Westerveld	23-11-2015
Stigter	201501093	Looweg	6	7991 RZ	Dwingeloo	Westerveld	23-11-2015
Driesen-van den Berg	201501088	Madeweg	5	8386 XA	Doldersum	Westerveld	30-11-2015
Bijker	201501887	Hesselterdwarsweg	3	7971 PR	Havelte	Westerveld	7-dec-15
Gras	201501898	Veendijk	1	7971 RN	Havelte	Westerveld	7-dec-15
Stichting Het Drentse Landschap	201403383	x	x	x	x	Westerveld/Ooststellingwerf	25-2-2015

Staatsbos-beheer	201402889	Plagwerk-zaamhe-den DFW	x	x	x	Wester-veld/Oo ststel-lingwerf	23-2-2015

Melkvee-houderij Brandts-Elting	201502212	Wap-serveen-seweg	26	7986 PH	Wittelte	Wes-ter-veld	14-3-2016
J.J.L. van Nes	201501700	Eemster	53	7991 PR	Dwinge-loo	Wes-ter-veld	21-3-2016
Mts. Spij-kerman-Duiven	201501705	Oosterbu-tenweg	1	8351 GH	Wap-serveen	Wes-ter-veld	21-3-2016
Mts. Snoeken	201401040	Noorden-veldweg	3	7983 LH	Wapse	Wes-ter-veld	28-3-2016
Mts. G. van den Berg en H.J. vam den Berg-Wolfsen	201501932	Legge-lerstraat	24	7991 TA	Dwinge-loo	Wes-ter-veld	4-4-2016
Melkvee-bedrijf Gol-Krol	201501825	Wes-teinde	177	8351 HN	Wap-serveen	Wes-ter-veld	26-4-2016
R. Jor-ritsma	201502010	Dwarsdrift	18a	7981 AP	Diever	Wes-ter-veld	23-5-2016
Hoeve de Werk-horst	201501984	Werk-horstlaan	12	8381 XP	Vledder	Wes-ter-veld	30-5-2016
T.A.J. en T.J.C. Bou-wens en J.A.P. Bouwens-Nissen	201502258	Katten-made	2	7991 SH	Dwinge-loo	Wes-ter-veld	5-7-2016
Jongvee Opfokbe-drijf Koops	201501575	Dorps-straat	15	7975 AM	Uffelte	Wes-ter-veld	29-3-2016
H. Kasten	201401150	Anserweg	4	7975 PB	Uffelte	Wes-ter-veld	13-6-2016

V.O.F. Benak	201401039	Midden	82	8351 HJ	Wapserveen	Westerveld	23-2-2016
J.A. de Wit	201401114	Drogterweg	4	7921 RK	Zuidwolde	Westerveld	23-6-2016
J.E. Zantinge	201401054	Ten Darperweg	43	7983 KS	Wapse	Westerveld	3-5-2016
A.J. Bult	201401038	Wittelterweg	2	7981 NA	Diever	Westerveld	4-4-2016
J.H. Bloemerts	201502705	Lhee	78	7991 PJ	Dwingeloo	Westerveld	15-8-2016
G.T.A.W. Hakker-Vink	201503222	Boergrup	23	8388 GH	Vleddderveen	Westerveld	15-8-2015
Agara Hoeve	201400854	De Vorrelvenen	8	7991 TP	Dwingeloo	Westerveld	6-9-2016
Maatschap Tabak	201401075	Veendijk	14	7971 RR	Havelte	Westerveld	6-9-2016
Maatschap Benning	201600196	Lheebroek	18a	7991 PL	Dwingeloo	Westerveld	29-8-2016
Maatschap J. van Beukelen en MCM van Beukelen	201400844	Kralooerweg	11	7933 TA	Pesse	Westerveld	12-9-2016
Maatschap Jongbloed	201502857	Westeinde	9	7991 RS	Dwingeloo	Westerveld	12-9-2016
A.C. Oostindie, N.J. Ennik en S.K. Oostindie	201600818	Hoofdweg	68	8383 EH	Nijensleek	Westerveld	12-9-2016
H. Nieuwenhuis	201501780	Smeenholtenweg	2	7975 RC	Uffelte	Westerveld	17-10-2016
W. Roozendaal	201502335	Eemster	41	7991 PR	Dwingeloo	Westerveld	5-12-2016

C.V. de Wit	201600481	Hoofdweg	116	8383 EK	Nij-ensleek	Wes-ter-veld	19-12-2016

A.J. Bult –		Wittel-terweg	2	7981 NA	Diever	Wes-terveld	13-02-2017

Westerveld vergunning 2013-2014

Naam aanvrager	Zaaknummer	Locatie	Gemeente	Datum vergunning
De Groot	201500678	Paardeweide 3, 7973 KS Darp	Westerveld	16-09-13
Hessels-Noord	201500631	Landweg 4, 7983 KZ Wapse	Westerveld	05-08-13
Hofman	201500635	De Vorrelvenen 10, 7991 TP Dwingeloo	Westerveld	29-07-13
Kok	201402727	De Vorrelvenen 12, 7991 TP Dwingeloo	Westerveld	15-04-13
Schuring	201402464	Pastoorszandweg 3, 7985 NR Geeuwenbrug	Westerveld	14-10-13
Van Hummel	201402469	P.W. Janssenlaan 53, 8385 GC Vledderveen	Westerveld	06-05-13
Bijker	201401293	Smeenholtenweg 3, 7975 RC Uffelte	Westerveld	02-09-13
Bloemerts	201401243	Lhee 78, 7991 PJ Dwingeloo	Westerveld	23-08-13
Bosker-Hoorn	201401308	Noordsweg 6, 7986 PN Wittelte	Westerveld	29-07-13
Bruins-De Wit	201401276	Looweg 3, 7991 RZ Dwingeloo	Westerveld	20-06-13
Buiten	201401284	Eursingerlaan 4 7971 RE Havelte	Westerveld	11-03-13
De Vries-Petter	201401257	Dwarsweg 20, 8383 EP Nijensleek	Westerveld	19-08-13
Dijkhuizen	201401344	Koningin Wilhelminalaan 33, 8384 GG Wilhelminaoord	Westerveld	08-07-13
Dolsma	201401323	Midden 153a, 8351 HG Wapserveen	Westerveld	17-06-13
Gorte	201401242	Helomaweg 2a, 8315 HP Wapserveen	Westerveld	03-06-13
Hessels	201401305	Witteltermade 1, 7986 PE Wittelte	Westerveld	23-08-13
Jousma	201401319	Dwarsweg 2, 8383 EN Nijensleek	Westerveld	03-06-13
Mulder-Ter Stege	201401259	Eemster 80, 7991 PT Dwingeloo	Westerveld	26-08-13
Oostra Barnes	201401266	Heuringsweg 4, 7983 KG Wapse	Westerveld	18-08-13
Rosink	201401246	Leggeloo 54, 7991 PZ Dwingeloo	Westerveld	12-08-13
Smit-Delfsma	201401291	Veendijk 47, 7971 RP Havelte	Westerveld	17-06-13
Timmerman	201401261	Ruinerwoldseweg 2, 7975 PD Uffelte	Westerveld	18-07-13
Welhuis	201401285	Ten Darperweg 65, 7983 KS Wapse	Westerveld	07-01-13
Wemmenhove	201401272	van der Sluisweg 47, 7975 PL Uffelte	Westerveld	22-07-13
Westert	201401265	Hesselterdwarsweg 1, 7971 PR Havelte	Westerveld	22-07-13
Wiechers	201401315	Lheebroek 5, 7991 PL Dwingeloo	Westerveld	04-03-13
Huisman	201401277	Paardeweide 1, 7973 KS Darp	Westerveld	13-05-13
Boerhof-Luten	201401320	Westeinde 185, 8351 HN Wapserveen	Westerveld	18-03-13
Schiphorst	201401303	Veendijk 19, 7971 RN Havelte	Westerveld	15-04-13

Voesten-Kamp	201402802	Polder-weg	1	8383 XS	Nij-ensleek	Wes-terveld	03-02-14
Middel-wijk	201401644	Konin-gin Wil-helmi-nalaan	64	8382 GD	Frede-riksoord	Wes-terveld	22-09-14
DLG	201402029	x		x	x	Wes-terveld	27-10-14

Hekkelman Advocaten N.V.
Prins Bernhardstraat 1
6521 AA Nijmegen
www.hekkelman.nl

Postbus 1094
6501 BB Nijmegen
T 024 - 382 83 84
advocatuur@hekkelman.nl

Hekkel man advocaten | notarissen

Gemeente Westerveld
t.a.v. de heer J. Kamping
Postbus 50
7970 AB HAVELTE

Per e-mail : j.kamping@gemeentewesterveld.nl
cc : j.klooster@gemeentewesterveld.nl

Nijmegen, 14 maart 2017

Ons kenmerk	**Telefoonnummer**	
Westerveld/spuitzones 20170023 - 1260149/1 - PB/RW/mc	024-38 28 333	
E-mail	**Faxnummer**	**Betreft**
p.bodden@hekkelman.nl	024-38 28 388	Advies

Geachte heer Kamping,

U heeft mij verzocht de gemeente te adviseren met betrekking tot de zienswijzen van Stichting Bollenboos en Vereniging Milieudefensie met betrekking tot het ontwerp van het bestemmingsplan 'Buitengebied Agrarische gronden', voor zover daarin wordt verzocht om (kort weergegeven) spuitzones van 50 meter vanwege de bloembollenteelt.

0. Leeswijzer

Dit advies is als volgt opgebouwd:

1. Zienswijzen
2. Problematiek
3. Regelgeving; goede ruimtelijke ordening
4. Jurisprudentie
   - 4.1 Spuitzones
   - 4.2 Belangen van telers
   - 4.3 Voorzorgsbeginsel
   - 4.4 Jurisprudentie met betrekking tot vergelijkbare thema's
5. Huidige wetenschappelijke inzichten
6. Bloembollen
7. Conclusie
8. Toekomst
9. Advies

Hekkelman advocaten en notarissen is de handelsnaam waaronder Hekkelman Advocaten N.V. (KvK nr. 09170462) en Hekkelman Notarissen N.V. (KvK nr. 09170507), beide statutair gevestigd te Nijmegen, ieder voor eigen rekening werken. Op onze dienstverlening zijn van toepassing de algemene voorwaarden, zie ommezijde, waarin onder andere een beperking van de aansprakelijkheid is opgenomen.

1. Zienswijzen

Stichting Bollenboos en Vereniging Milieudefensie stellen zich op het standpunt dat een goede ruimtelijke ordening ertoe noopt spuitvrije zones van 50 meter (of breder) op te nemen in het bestemmingsplan. Zo geeft Stichting Bollenboos onder meer het volgende aan:

> *"(...) In deze zienswijze concluderen we echter dat daar* [NB: voor het opnemen van spuitzones, PB] *wel degelijk mogelijkheden voor zijn in de ruimtelijke ordening en dus ook in dit bestemmingsplan. Ruimtelijke ordening die voorziet in spuitvrije zones rondom met bestrijdingsmiddelen behandelde percelen is reëel en – belangrijker nog – in overeenstemming met de jurisprudentie.*
> *Op 19 december 2016 is in het 'bollenoverleg' toelichting gegeven op de mogelijkheden om via de ruimtelijke ordening bij te dragen aan een oplossing van de problemen waarmee de bollenteelt gepaard gaat. De gemeente heeft daarvoor jurist Paul Bodden (Hekkelman advocaten uit Nijmegen) in de arm genomen. Uit zijn heldere uiteenzetting blijkt dat hiervoor uitgebreide jurisprudentie bestaat (zie de als bijlage bijgevoegde presentatie van dhr. Bodden). Bescherming tegen drift van bestrijdingsmiddelen dient primair in het kader van een goede ruimtelijke ordening te worden geregeld. Daarom vragen we de gemeenteraad hiervoor bepalingen/regels in het bestemmingsplan op te nemen, waaronder het instellen van spuitvrije zones uitgaande van de hiervoor geldende norm van 50 meter. (...)".*

Vereniging Milieudefensie stelt onder meer:

> *"(...) Niet eerder gewogen bestaande situaties moeten beoordeeld worden. Dat het een historisch gegroeide situatie is, is een ontoereikende onderbouwing.*
> *(...)*
> *Uit informatie verkregen van de jurist Paul Bodden komt een ander beeld naar voren dan uit de Reactienota. Weliswaar ziet wet- en regelgeving niet primair op de bescherming van gevoelige objecten tegen drift, maar kan dat wel vanuit de ruimtelijke ordening: bescherming van gevoelige objecten tegen drift van bestrijdingsmiddelen moet primair in het kader van een goede ruimtelijke ordening worden geboden. Zie de powerpointpresentatie getiteld "Bollenteelt, gewasbestrijdingsmiddelen, spuitzone en bestemmingsplan" die we als bijlage van deze zienswijze digitaal opsturen.*
> *(...)*
> *Dus zijn er weinig argumenten om een spuitvrije zone van minder dan 50 meter in te stellen. Eerder zijn grotere zones denkbaar omdat de vergelijking met andere teelten negatief uitvalt vooral vanwege: het lange seizoen, de hoge spuitfrequentie en de relatief grotere giftigheid van de gebruikte middelen. Het verplichten van gebruik van de beste driftreducerende spuitkoppen evenals het toepassen van bestrijdingsmiddelen in gelvorm kan enige uitkomst bieden. (...)".*

Zoals ik in de volgende paragrafen zal toelichten, stellen Stichting Bollenboos en Vereniging Milieudefensie zich ten onrechte op het standpunt dat een goede ruimtelijke ordening zonder meer noopt tot het opnemen van regels ter zake spuitvrije zones in het bestemmingsplan 'Buitengebied Agrarische gronden'. Op grond van de jurisprudentie waarnaar wordt verwezen (die ik heb behandeld tijdens de presentatie op 18 januari 2017), is deze conclusie niet te trekken. De behandelde jurisprudentie ziet namelijk voor het overgrote deel op postzegelbestemmingsplannen voor een of enkele percelen en is

niet zonder meer relevant voor en van toepassing op een bestemmingsplan voor het volledige buitengebied, zoals Stichting Bollenboos en Vereniging Milieudefensie ten onrechte aannemen.

2. Problematiek

Wanneer gewassen worden bespoten met gewasbeschermingsmiddelen, komen deze middelen dikwijls niet alleen op het gewas zelf neer, maar ook in de (nabije) omgeving. Als in de omgeving sprake is van gevoelige functies[1] rijst de vraag of de gewasbeschermingsmiddelen een bedreiging vormen voor de volksgezondheid en of gelet daarop, al dan niet uit voorzorg, een spuitvrije zone (hierna ook 'spuitzone') aangehouden kan / moet worden tussen de gevoelige functies en de percelen met open teelt.

3. Regelgeving; goede ruimtelijke ordening

In geen enkele wettelijke regeling zijn afstanden vastgelegd die in acht moeten worden genomen voor spuitzones tussen gevoelige functies en percelen met open teelt waarop gewasbeschermingsmiddelen worden gebruikt (zoals bloembollenvelden).[2]

Nu wettelijke normen voor spuitzones ontbreken, dient de bestemmingsplanwetgever in het belang van een goede ruimtelijke ordening – op grond van artikel 3.1 van de Wet ruimtelijke ordening – te beoordelen of sprake is van een aanvaardbaar woon- en leefklimaat. Afgewogen moet worden of het gebruik van gewasbeschermingsmiddelen zodanig effect heeft op de volksgezondheid van de mensen die verblijven op de percelen met een gevoelige functie, dat het gelet op een goede ruimtelijke ordening noodzakelijk is een afstand aan te houden.[3]

Bij de beoordeling van een goede ruimtelijke ordening dient niet alleen rekening te worden gehouden met de mogelijke gevolgen voor de volksgezondheid. Ook de belangen van de (bestaande) telers bij het gebruik van gewasbeschermingsmiddelen moeten afgewogen worden.[4] Zo kunnen bestaande telers niet zomaar onder het overgangsrecht worden geplaatst.[5]

---

[1] Volgens de jurisprudentie is hiervan sprake, indien ter plaatse langdurig mensen verblijven. Voorbeelden van gevoelige functies in de jurisprudentie zijn: burgerwoningen, bedrijfswoningen, bedrijfs- en kantoorruimten en bijbehorende erven van een landbouwmechanisatiebedrijf, kampeerplaatsen en bij gevoelige objecten behorende tuinen.
[2] Zo hebben bijvoorbeeld de richtafstanden die zijn opgenomen in de VNG-brochure 'Bedrijven en milieuzonering' hierop geen betrekking. Zie AbRS 29 juli 2015, zaaknummer 201408339/1/A1 en AbRS 23 september 2009, zaaknummer 200900570/1/R2.
[3] Zie o.a. AbRS 13 mei 2009, zaaknummer 200801516/1 en AbRS 18 mei 2011, zaaknummer 201001510/1/R3.
[4] Zie AbRS 26 maart 2014, zaaknummer 201306395/1.
[5] Zie AbRS 10 september 2014, zaaknummer 201308924/1/R2.

4. Jurisprudentie

4.1 Spuitzones

Uit de jurisprudentie blijkt dat de Afdeling bestuursrechtspraak van de Raad van State (hierna: 'de Afdeling') een afstand van 50 meter tussen gevoelige functies en agrarische bedrijvigheid waarbij gewasbeschermingsmiddelen worden gebruikt, in het algemeen niet onredelijk vindt.[6] Deze jurisprudentie is voor het overgrote deel van toepassing op nieuwe ontwikkelingen die mogelijk worden gemaakt op grond van een postzegelbestemmingsplan (denk aan een bestemmingsplan voor een of enkele percelen waarbij de uitbreiding van een teeltbedrijf dan wel de ontwikkeling van nieuwe woningen of andere gevoelige functies aan de orde is). In beginsel is de afstand van 50 meter gebaseerd op de benodigde afstand bij fruitteelt.[7] Volgens vaste rechtspraak kan een kortere of langere afstand ook aanvaardbaar zijn, indien hieraan een locatiespecifieke onderbouwing ten grondslag ligt.[8] Onder meer indien sprake is van een andere teelt dan fruitteelt (zoals bloembollenteelt) wordt vaak een kortere afstand dan 50 meter aanvaardbaar geacht, afhankelijk van de locatiespecifieke omstandigheden.[9] Zo kan de spuittechniek van het type teeltgewas (zoals bij bloembollen) verschillen van de spuittechniek bij fruitbomen, waardoor een andere afstand dan 50 meter aanvaardbaar is. Bloembollen worden neerwaarts bespoten, zodat de drift doorgaans kleiner is dan bij het op- en zijwaarts bespuiten van fruitbomen.

Anders dan Stichting Bollenboos en Vereniging Milieudefensie aannemen, noopt deze jurisprudentie niet tot het opnemen van een algemene spuitzone van 50 meter voor alle relevante percelen in het bestemmingsplan voor het buitengebied. Niet alleen kan voornoemde jurisprudentie (die ziet op postzegelplannen) niet zomaar worden doorgetrokken naar een bestemmingsplan voor het volledige buitengebied, ook laat deze jurisprudentie juist zien dat de feitelijke omstandigheden (denk onder andere aan de spuittechniek en het type gewas) zorgen voor een andere drift en een andere mogelijk gewenste spuitzone. Gelet hierop zouden met name bloembollentelers door een vaste afstand van 50 meter onevenredig worden geschaad. Dit blijkt ook uit de hierna te bespreken onderzoeken en jurisprudentie.

4.2 Belangen van telers

De belangen van bestaande telers dienen eveneens te worden meegewogen. Van belang is bijvoorbeeld de uitspraak van de Afdeling van 12 november 2014.[10] De gemeenteraad van Geldermalsen had een lang bestaande situatie waarbij woningen op kortere afstand

---

[6] Zie o.a. AbRS 18 september 2013, zaaknummer 201209567/1/R1.
[7] Zie AbRS 15 februari 2006, zaaknummer 200504921/1 en AbRS 23 september 2009, zaaknummer 200900570/1/R2. Zie tevens de uitspraak van 23 juni 2004, zaaknummer 200400297/1, *JB* 2004/284.
[8] Zie o.a. AbRS 25 april 2012, zaaknummer 201012191/1/R3, AbRS 7 december 2011, zaaknummer 201102611/1/T1/R2 en AbRS 30 april 2014, zaaknummer 201304742/1/R2.
[9] Zie o.a. AbRS 13 mei 2009, zaaknummer 200801516/1 en AbRS 5 december 2012, zaaknummer 201200904/1/R1.
[10] ECLI:NL:RVS:2014:4036.

dan 50 meter liggen van een fruitteeltbedrijf waar gewasbestrijdingsmiddelen worden gebruikt, aanvaardbaar geacht. Hij vond dat het belang van het behoud van de bestaande situatie prevaleerde, aangezien niet vaststond dat de nadelige gevolgen van deze situatie zo groot waren dat deze niet langer aanvaardbaar waren. Ook had de gemeenteraad de financiële gevolgen bij de belangenafweging betrokken. De Afdeling overwoog te dien aanzien het volgende:

> *"(...) Uit artikel 3, lid 3.1.2, onder a, van de planregels in samenhang bezien met het verweerschrift van de raad, volgt dat de raad het noodzakelijk acht om in nieuwe situaties een afstand aan te houden van 50 meter tussen nieuwe boomgaarden en woningen. Nu het in dit geval gaat om een lang bestaande situatie, is het plan, anders dan [appellant] stelt, derhalve niet vastgesteld in strijd met het gemeentelijk beleid. De raad heeft bovendien gemotiveerd waarom een dergelijke afstandseis niet geldt in bestaande situaties. Hierbij is met name van belang dat de raad, onder verwijzing naar het rapport van de Gezondheidsraad en in reactie op de door [appellant] overgelegde rapporten van Nicure, heeft overwogen dat het belang bij behoud van de bestaande situatie in dit geval dient te prevaleren aangezien niet vaststaat dat de nadelige gevolgen hiervan vanuit een oogpunt van een goede ruimtelijke ordening zo groot zijn dat deze in redelijkheid niet langer aanvaardbaar kunnen worden geacht, waarbij de raad in zijn afweging heeft betrokken dat ook de financiële middelen ontbreken om de bestaande situatie te beëindigen. In hetgeen [appellant] heeft aangevoerd ziet de Afdeling geen aanleiding voor het oordeel dat de belangenafweging van de raad onredelijk is noch dat de motivering geen ruimtelijke relevante argumenten bevat. Het betoog faalt. (...)".*

Een ander voorbeeld is een situatie in de gemeente Houten, waar de gemeenteraad een bepaling in het bestemmingsplan had opgenomen die het spuiten met gewasbestrijdingsmiddelen op gronden met een agrarische bestemming die zijn gelegen binnen 50 meter tot gevoelige objecten (zoals woningen met bijbehorende tuinen en erven) verbood. Bestaande fruitteeltbedrijven binnen deze spuitzone van 50 meter bleven volgens de gemeenteraad (enkel) toegestaan op grond van het overgangsrecht. De Afdeling oordeelde dat de gemeenteraad niet aannemelijk had gemaakt dat een spuitzone van 50 meter tot gevoelige objecten noodzakelijk was. Bovendien was er geen zicht op beëindiging van het procederende teeltbedrijf binnen de planperiode van (maximaal) tien jaar (de productiecyclus van de appel- en perenbomen bedroeg 10 tot 15 jaar en 25 tot 40 jaar). In dat geval mag een situatie niet onder het overgangsrecht worden gebracht, aldus de Afdeling.[11]

Van de andere kant is het niet in overeenstemming met een goede ruimtelijke ordening, indien bij lang bestaande situaties geen enkele betekenis wordt toegekend aan de milieuhygiënische gevolgen voor de omgeving. Zo overwoog de Afdeling in haar uitspraak van 26 maart 2014:

[11] AbRS 10 september 2014, ECLI:NL:RVS:2014:3342.

> *"(...) Het enkele gegeven dat een bestaande situatie aan de orde is, betekent niet dat in het geheel geen betekenis behoeft te worden toegekend aan de milieuhygiënische gevolgen van de fruitboomgaard voor de omgeving. Het laten voortbestaan van een bestaande historisch gegroeide situatie kan onder omstandigheden in strijd zijn met een goede ruimtelijke ordening, indien blijkt dat de nadelige gevolgen hiervan zo groot zijn dat deze in redelijkheid niet langer aanvaardbaar kunnen worden geacht. Dit is met name het geval indien de gezondheid van omwonenden niet kan worden gegarandeerd."*.[12]

Zoals Vereniging Milieudefensie aangeeft, zal de gemeenteraad dus ook historisch gegroeide situaties moeten beoordelen in het kader van een goede ruimtelijke ordening. Dit betekent echter niet zonder meer dat nieuwe inzichten er op dit moment voor zorgen dat een spuitzone opgenomen zou moeten worden.

Een voorbeeld waarin de inperking van bestaande mogelijkheden van telers door de Afdeling werd geaccepteerd, is de uitspraak van 18 januari 2012.[13] In dat geval was sprake van een relatief beperkte inperking (achtereenvolgens werd 0,7 hectare en 40 m^2 van twee bestaande boomgaarden verboden middels de aanduiding 'boomgaarden niet toegestaan'). Ook gaf de gemeenteraad aan dat de financiële schade van de telers door de gemeenteraad zou worden gecompenseerd. Van belang is bovendien dat de telers niet hadden bestreden dat een spuitzone van 50 meter nodig was.

4.3 Voorzorgsbeginsel

Uit het voorzorgsbeginsel volgt dat de afwezigheid van zekerheid over het intreden van milieuschade, gelet op wetenschappelijke en technische kennis op een bepaald moment, niet kan rechtvaardigen dat een Staat effectieve en proportionele maatregelen nalaat die zijn gericht op het voorkomen van ernstige en onomkeerbare milieuschade.[14] Het voorzorgsbeginsel brengt echter niet met zich dat de enkele vrees voor risico's tot maatregelen moet leiden.[15] Met hypothetische risico's die berusten op wetenschappelijk niet bewezen veronderstellingen, hoeft geen rekening te worden gehouden.[16] Daar staat tegenover dat het bevoegd gezag bij onzekerheid over het bestaan en de omvang van risico's voor de volksgezondheid beschermende maatregelen mag nemen, zonder te hoeven wachten totdat ten volle blijkt dat deze risico's inderdaad bestaan en groot zijn.[17] Er moeten dan wel redelijke gronden zijn om gevaar voor de volksgezondheid aan te nemen en bovendien moet de gevreesde schade significant zijn.[18]

---

[12] ECLI:NL:RVS:2014:1085.
[13] ECLI:NL:RVS:2012:BV1169.
[14] In de Nederlandse wetgeving is het voorzorgsbeginsel nog niet vastgelegd (in de toekomstige Omgevingswet is het voorzorgsbeginsel wel opgenomen, zie paragraaf 7 van dit advies), maar het Europees recht hanteert het als één van de leidende beginselen. Zie artikel 191 lid 2 van het Verdrag betreffende de werking van de Europese Unie (VwEU). Zie voorts bijv. EHRM 27 januari 2009, 67021/01, *AB* 2009/285 (*Tatar/Roemenië*).
[15] Vgl. AbRS 5 juni 2013, ECLI:NL:RVS:2013:CA2050, *BR* 2013/103.
[16] T-392/02, *Solvay Pharmaceuticals*.
[17] C-157/96, *National Farmers Union* en C-180/96, *Verenigd Koninkrijk tegen Commissie*.
[18] F. Onrust en T. Barkhuysen, *De betekenis van het voorzorgsbeginsel voor de Nederlandse (milieu)rechtspraktijk*, in *Kansen in het Omgevingsrecht*, Europa Law Publishing 2010, p. 15.

In de hiervoor genoemde uitspraak over het bestemmingsplan van de gemeente Houten[19] lijkt de gemeenteraad een spuitzone in het bestemmingsplan te hebben opgenomen (mede) vanwege het voorzorgsbeginsel. De gemeenteraad bracht namelijk het volgende naar voren:

> *"(...) dat hij mede naar aanleiding van zorgen over de effecten van gewasbeschermingsmiddelen voor de gezondheid van omwonenden van landbouwpercelen waar deze middelen worden toegepast, die ook ten grondslag liggen aan het verzoek van de staatssecretaris van Infrastructuur en Milieu van 18 april 2011 aan de Gezondheidsraad om advies uit te brengen over de vraag of omwonenden van landbouwpercelen gezondheidsrisico's lopen door toepassing van gewasbeschermingsmiddelen, het bedrijfsmatig spuiten met gewasbeschermingsmiddelen en biociden binnen een afstand van 50 meter tot spuitgevoelige functies niet langer zonder meer in overeenstemming met een goede ruimtelijke ordening acht. Derhalve heeft de raad uit voorzorg in het plan een bepaling opgenomen die het spuiten met gewasbeschermingsmiddelen op gronden met een agrarische bestemming die zijn gelegen binnen een bepaalde afstand tot spuitgevoelige functies verbiedt. Daarbij heeft de raad aangesloten bij de door de Afdeling in het algemeen niet onredelijk geachte vuistregel om een afstand aan te houden van 50 meter tussen gevoelige functies en agrarische bedrijvigheid waarbij gewasbeschermingsmiddelen worden gebruikt. Bestaand gebruik kan volgens de raad onder het algemene overgangsrecht worden voortgezet. (...)".*
> (onderstreping mijnerzijds, PB).

De Afdeling gaat in haar uitspraak niet met zoveel woorden in op het voorzorgsbeginsel. Wel merkt de Afdeling op dat de zorgen voor de volksgezondheid bij het spuiten met gewasbeschermingsmiddelen (die ten grondslag liggen aan het rapport van de Gezondheidsraad, waarover hierna meer) niet met zich brengen dat een spuitzone noodzakelijk is. De Afdeling overwoog:

> *"(...) De drie percelen van [appellant] in het plangebied, waarvan een in gebruik is voor fruitteelt, hebben de bestemming "Agrarisch". De raad heeft met de verwijzing naar de aan het onderzoek van de Gezondheidsraad ten grondslag liggende zorgen alsmede de zogenoemde vuistregel om een afstand aan te houden van 50 meter tussen gevoelige functies en agrarische bedrijvigheid waarbij gewasbeschermingsmiddelen worden gebruikt niet aannemelijk gemaakt dat op de gronden met de bestemming "Agrarisch" een verbod op het spuiten met gewasbeschermingsmiddelen en biociden binnen een afstand van 50 meter tot woningen en andere spuitgevoelige functies noodzakelijk is. (...)".*
> (onderstreping mijnerzijds, PB).

Op dit moment zie ik nog geen, althans onvoldoende, reden om met het oog op de teelt van bloembollen op grond van het voorzorgsbeginsel 'algemene spuitzones' op te nemen in een bestemmingsplan voor het buitengebied. Naast de hiervoor behandelde jurisprudentie, verwijs ik hierbij naar vergelijkbare jurisprudentie over bestemmingsplannen ten aanzien van het thema 'gewasbeschermingsmiddelen en grondwater' en het thema 'veehouderij en volksgezondheid', alsmede naar de huidige stand van de wetenschap.

[19] ECLI:NL:RVS:2014:3342.

4.4 *Jurisprudentie met betrekking tot vergelijkbare thema's*

Met betrekking tot het thema 'gewasbeschermingsmiddelen en grondwater' is de uitspraak van de Afdeling van 8 juni 2016 over het bestemmingsplan voor het buitengebied van Ommen relevant.[20] De Afdeling oordeelde dat de gemeenteraad van Ommen ten onrechte in het bestemmingsplan een verbod op bollenteelt en akkerbouwmatige sierteelt voor grondwaterbeschermingsgebieden had opgenomen. De Afdeling overwoog:

> *"(...) Een regulering waarbij rekening wordt gehouden met de hoeveelheid te gebruiken gewasbeschermingsmiddelen in verschillende teelten kan vanuit planologisch oogpunt gewenst zijn. De raad dient bij het opnemen van een dergelijke regeling wel te onderzoeken of dit in overeenstemming is met een goede ruimtelijke ordening. Hiervoor is het onvoldoende om te verwijzen naar de afweging die in het kader van het voorheen geldende plan is gemaakt. In zijn afweging dient de raad ook nieuwe inzichten te betrekken ten opzichte van het moment dat het voorheen geldende plan werd vastgesteld. De verwijzing naar het Alterra rapport ("De ecologische gevolgen van bollenteelt op de Veluwe" van juni 2014), de Nota ("Gezonde Groei, Duurzame Oogst, Tweede nota van duurzame gewasbescherming periode 2013 tot 2023" van mei 2013 opgesteld door het Ministerie van Economische Zaken) en het rapport van de Gezondheidsraad ("Gewasbescherming en omwonenden" van 2014 opgesteld door de Gezondheidsraad) is onvoldoende als onderbouwing van het verbod in artikel 25, lid 25.2, van de planregels.*
>
> *Hierbij is van belang dat in het Alterra rapport, de Nota en het rapport van de Gezondheidsraad niet staat hoe groot het risico van het bestrijdingsmiddelengebruik in de bollenteelt en akkerbouwmatige sierteelt voor de kwaliteit van het grondwater is. Dit wordt met betrekking tot het Alterra rapport in de beantwoording van de Kamervragen door de staatssecretaris van Infrastructuur en Milieu eveneens onderkend. Ook heeft de raad niet in zijn afweging betrokken dat het CTGB de risico's van individuele middelen beoordeelt. Onder meer vanwege de beoordeling door het CTGB zag de staatssecretaris van Infrastructuur en Milieu geen aanleiding om gevolgen aan de conclusies uit het Alterra rapport te verbinden. Voorts is van belang dat volgens de voortgangsrapportage er geen aanwijzingen zijn dat het gebruik van gewasbeschermingsmiddelen in de bollenteelt en akkerbouwmatige sierteelt een nadelig effect heeft op de kwaliteit van het grondwater. De raad heeft verder geen gegevens over de lokale situatie overgelegd. Gelet op hetgeen hiervoor is overwogen schieten de aan het plan ten grondslag gelegde rapporten tekort om als grondslag te dienen voor het standpunt van de raad dat er een verband is tussen verontreiniging van het grondwater en het gebruik van gewasbeschermingsmiddelen in de bollenteelt en akkerbouwmatige sierteelt. De raad heeft in zoverre bij de voorbereiding van het plan niet de nodige kennis omtrent de relevante feiten vergaard.*
>
> *Het betoog slaagt.*
>
> *3.10. Voorts heeft de raad ter zitting erkend dat niet is uitgesloten dat ten tijde van de vaststelling van dit plan percelen in gebruik waren voor bollenteelt waarop thans het verbod zoals neergelegd in artikel 25, lid 25.2, van de planregels van toepassing is. Het is daardoor niet uitgesloten dat door dit plan bestaand, legaal gebruik onder het overgangsrecht is gebracht. De raad heeft in het kader van de vaststelling van het plan ten onrechte niet onderzocht of en zo ja, in hoeverre ondernemers door dit verbod in hun belangen*

[20] ECLI:NL:RVS:2016:1558.

worden geraakt. De raad heeft in zoverre bij de voorbereiding van het plan niet de nodige kennis omtrent de relevante feiten en de af te wegen belangen vergaard.".

Ten aanzien van het thema 'veehouderij en volksgezondheid' is de uitspraak van de Afdeling van 4 november 2015 relevant.[21] De gemeenteraad van Bladel had in het bestemmingsplan voor het buitengebied een zone van 100 meter verplicht gesteld tussen veehouderijen en recreatie. De Afdeling overwoog ter zake als volgt:

"(...) Op pagina 6 van de Plattelandsnota, die de raad als bijlage 1 bij de toelichting aan het plan ten grondslag heeft gelegd, staat dat het rapport van de Gezondheidsraad over gezondheidsrisico's rond veehouderijen geen nieuwe inzichten biedt, omdat onderzoeks-gegevens onvoldoende wetenschappelijk en wettelijk houvast geven voor de te nemen preventieve maatregelen of te hanteren normen. Uit deze passage in de Plattelandsnota volgt verder dat GGD Nederland bij brief van 11 december 2012 in reactie op dit rapport een algemeen advies heeft verstrekt om uit een oogpunt van voorzorg een afstand van 250 m tussen veehouderijen en burgerwoningen aan te houden. Uit artikel 16, lid 16.5.1, aanhef en onder a, van de planregels volgt dat indien een perceel met de bestemming "Recreatie" zich binnen 100 m tot een bestemming "Agrarisch - Agrarisch bedrijf 1" bevindt, een aanduiding voor recreatie voor dat perceel niet mag worden gewijzigd ten behoeve van een andere vorm van recreatie. De raad heeft toegelicht dat deze planregeling is opgenomen vanwege bezorgdheid over de invloed van veehouderijen op de volksgezond-heid en vanwege het advies van GGD Nederland om het voorzorgsprincipe leidend te laten zijn binnen een straal van 250 m rondom veehouderijen.

Zoals de Afdeling eerder heeft overwogen, bijvoorbeeld in haar uitspraak van 10 september 2014 in zaak nr. 201208940/1/R3, zijn aspecten van volksgezondheid een bij de vaststel-ling van een bestemmingsplan mee te wegen belang. De raad heeft de bevoegdheid om een regeling in het plan op te nemen ter behartiging van ruimtelijk relevante belangen zoals aspecten van volksgezondheid, bijvoorbeeld door het hanteren van een afstand tussen bepaalde functies. Hier dient wel een voldoende draagkrachtige motivering aan ten grondslag te liggen. De keuze van de raad om bij gebreke van algemeen aanvaarde wetenschappelijke inzichten over de gezondheidsrisico's van intensieve veehouderijen uit te gaan van een minimale afstand van 100 m tussen veehouderijen en de recreatieve functies op het perceel [locatie 11], acht de Afdeling onvoldoende draagkrachtig gemotiveerd. Hierbij neemt de Afdeling in aanmerking dat de raad heeft aangegeven dat hij de door de GGD Nederland aanbevolen afstand van 250 m tussen veehouderijen en burgerwoningen te bezwaarlijk acht voor voormalige veehouderijen die naar andere functies zijn omgeschakeld en die in de buurt van veehouderijen zijn gelegen. De raad heeft echter niet inzichtelijk gemaakt waarom een afstand van 100 m voor [appellant sub 9] niet te bezwaarlijk zou zijn. Hierbij is van belang dat [appellant sub 9] ter zitting naar voren heeft gebracht dat ingevolge het bepaalde onder a van voormeld artikellid een strook van ongeveer 60 m op zijn perceel niet kan worden gebruikt voor wijziging naar een andere vorm van recreatie. Het betoog slaagt. (...)".

[21] ECLI:NL:RVS:2015:3394.

Voorts wijs ik, wederom ter vergelijking, op de jurisprudentie die is verschenen naar aanleiding van het onderzoek Veehouderij en Gezondheid Omwonenden[22] (hierna: het 'VGO-rapport') dat op 5 juli 2016 is gepubliceerd. Illustratief is de uitspraak van de Afdeling van 12 oktober 2016.[23] In die kwestie lag de vormverandering van het bouwvlak van een intensieve veehouderij voor. Appellant voerde aan dat uit het VGO-rapport volgt dat de geursituatie slecht is voor de gezondheid. Op dit punt overwoog de Afdeling dat in het rapport in het algemeen verbanden zijn onderzocht tussen het wonen in de omgeving van veehouderijen en de gezondheid. Sommige effecten zijn negatief voor de gezondheid, andere positief. Volgens de Afdeling had appellant niet aannemelijk gemaakt dat uit het VGO-rapport kan worden afgeleid dat de in het plan voorziene ontwikkeling onaanvaardbare negatieve gezondheidseffecten heeft. Het komt erop neer dat het VGO-rapport nog niet de algemeen aanvaarde wetenschappelijke inzichten heeft opgeleverd die nodig zijn om ruimtelijk beleid op te baseren.[24]

5. Huidige wetenschappelijke inzichten

Meest recent heeft de Gezondheidsraad als volgt geadviseerd:

> *"(...) Het zal nog enige tijd duren voor het door de commissie voorgestelde blootstellingsonderzoek meer duidelijkheid zal verschaffen over de blootstelling van omwonenden van land- en tuinbouwpercelen (inclusief agrariërs en hun gezinnen) aan chemische gewasbeschermingsmiddelen.*
>
> *(...)*
>
> *Het is onduidelijk of omwonenden in Nederland in zo'n mate aan gewasbeschermingsmiddelen worden blootgesteld dat daar risico's voor hun gezondheid uit voort kunnen vloeien. De commissie constateert dat er in ons eigen land nauwelijks onderzoek is verricht naar de blootstelling en gezondheidstoestand van omwonenden van land- en tuinbouwgronden in relatie tot het gebruik van chemische gewasbeschermingsmiddelen.*
>
> *(...)*
>
> *Spuitvrije zones en afstandseisen: dit zijn maatregelen die aanzienlijke financiële consequenties kunnen hebben. Een probleem is dat wetenschappelijk niet goed is aan te geven hoe de relatie tussen afstand tot een behandeld perceel en blootstelling (en dus risico) precies is. Die varieert met de aard van het middel, de formulering, de toedieningswijze, de inrichting van het landschap en de weersomstandigheden. Wel kan men stellen dat met toenemende afstand de blootstelling daalt. Als de toelating goed is geregeld en alle regels en voorschriften in de praktijk goed worden nageleefd, zouden de risico's voor omwonenden in principe afgedekt moeten zijn en afstandscriteria niet nodig zijn. Spuitvrije zones en afstandscriteria zijn volgens de commissie daarom meer op te vatten als maatregelen die een (extra) veiligheidsmarge bieden, omdat bepaalde zaken in de toelatingsprocedure (nog) niet goed geregeld zijn en omdat in de praktijk de voorschriften niet altijd worden*

[22] RIVM, 5 juli 2016, kenmerk 2015 – 0058.
[23] ECLI:NL:RVS:2016:2687.
[24] Zie hierover nader: Paul Bodden, *Gezondheidsrisico's van veehouderijen*, *TO* mei 2014, p. 18 e.v.

nageleefd. Op dit moment is onbekend wat de blootstellingsniveaus van omwonenden zijn en dus of vermindering van de blootstelling wel nodig is. Op grond van de huidige onzekerheid kan men het instellen van spuitvrije zones zowel bepleiten als afwijzen. (...)".[25]

Om de mogelijke gezondheidsrisico's te onderzoeken, heeft het RIVM begin 2016 een tweeledig onderzoek gestart. Enerzijds wordt er onderzoek gedaan naar de blootstelling van omwonenden aan bestrijdingsmiddelen (het Onderzoek Bestrijdingsmiddelen en Omwonenden (OBO)). Dit blootstellingsonderzoek is gestart met een onderzoek naar de blootstelling in gebieden met bloembollenteelt. Op basis van dit onderzoek kunnen nog geen uitspraken worden gedaan over mogelijke gezondheidsrisico's voor omwonenden. Hiervoor is er in maart 2016 een verkennend gezondheidsonderzoek gestart dat momenteel wordt uitgevoerd door het RIVM, het Institute for Risk Assessment Sciences (IRAS) en het Nederlands Instituut voor onderzoek van gezondheidszorg (NIVEL). Dit onderzoek loopt tot eind 2017. Totdat de uitkomsten van dit onderzoek bekend zijn, zullen er geen teeltvrije zones worden opgelegd in een wettelijke regeling.[26] Wegens onvoldoende wetenschappelijk onderzoek acht de staatssecretaris het juridisch niet houdbaar om op dit moment een spuitvrije zone verplicht te stellen. Dit standpunt is gebaseerd op een advies van de landsadvocaat. De landsadvocaat adviseert om met algemene regels te wachten tot het blootstellingsonderzoek is uitgevoerd. De landsadvocaat ziet momenteel geen juridische grondslag aanwezig voor een verplichte spuitzone. Onder meer het voorzorgsbeginsel biedt deze grondslag niet. Hierbij acht de landsadvocaat cruciaal dat er, gelet op het rapport van de Gezondheidsraad, onvoldoende wetenschappelijk onderzoek beschikbaar is over mogelijke gezondheidsrisico's door het gebruik van gewasbeschermingsmiddelen om dergelijke ingrijpende maatregelen te kunnen invoeren.[27]

6. Bloembollen

Specifiek ten aanzien van bloembollen is verder nog het onderzoek 'Blootstellingsrisico's aan gewasbeschermingsmiddelen voor omwonenden van bollenteelt-bedrijven' van belang (hierna kortweg: 'het bloembollenonderzoek').[28] Dit onderzoek komt aan de orde in de uitspraak van de Afdeling van 13 mei 2009:

"(...) In het plan is een bufferzone opgenomen van 30 meter tussen gronden met een woonbestemming of met een verblijfsrecreatieve bestemming en gronden die worden gebruikt voor de wisselteelt van bloembollen. Voor zover ter onderbouwing van deze afstand door het college in navolging van de raad is verwezen naar jurisprudentie van de Afdeling wordt overwogen dat, anders dan het college stelt, geen sprake is van vergelijkbare gevallen. De uitspraken waarnaar door het college is verwezen hebben geen betrekking op het gebruik van gewasbeschermingsmiddelen bij open teelten, waarbij in neerwaartse richting wordt gespoten, zoals bij de teelt van bloembollen, zodat niet zonder meer bij de in die uitspraken genoemde minimale afstanden kan worden aangesloten.

---

[25] Zie het advies van de Gezondheidsraad van 29 januari 2014 (*Gewasbescherming en omwonenden*), p. 123, 125 en 118.
[26] *Kamerstukken II* 2014/15, 27 858, nr. 311, p. 3.
[27] *Kamerstukken II* 2014/15, 27 858, nr. 311, p. 2.
[28] Universiteit Utrecht, februari 2009.

Voorts is door LTO Noord en de KAVB het rapport "Blootstellingsrisico's aan gewasbeschermingsmiddelen voor omwonenden van bollenteelt-bedrijven" van februari 2009 (hierna: tegenrapport) overgelegd. Het tegenrapport is op verzoek van LTO Noord en de KAVB opgesteld door prof. dr. ir. D.J.J. Heederik, als hoogleraar verbonden aan het Institute for Risk Assessment Sciences, Divisie Milieu-epidemiologie, van de Universiteit Utrecht. Volgens het tegenrapport zijn de gevolgen van het gebruik van gewasbeschermingsmiddelen bij de teelt van bloembollen voor de gezondheid van omwonenden verwaarloosbaar klein. Ter zitting heeft prof. dr. ir. D.J.J. Heederik in dit verband verklaard dat hij het vanuit het oogpunt van de volksgezondheid niet noodzakelijk acht om vanwege het gebruik van gewasbeschermingsmiddelen een bufferzone te hanteren tussen gronden met een woonbestemming of met een verblijfsrecreatieve bestemming en gronden die worden gebruikt voor de wisselteelt van bloembollen.

Gelet op het vorenstaande en nu het college voorts heeft volstaan met de stelling dat niet onomstotelijk is komen vast te staan dat het gebruik van gewasbeschermingsmiddelen bij de wisselteelt van bloembollen geen gevolgen heeft voor de gezondheid van omwonenden, is niet gebleken waarom een bufferzone van 30 meter noodzakelijk is. Uit het bestreden besluit blijkt voorts niet waarom een zone van 30 meter uit het oogpunt van hinder gerechtvaardigd is. Uit het vorenstaande volgt dat onvoldoende is onderzocht waarom een verbod om binnen een afstand van 30 meter van de grens van gronden met een woonbestemming of met een verblijfsrecreatieve bestemming gronden te gebruiken voor de wisselteelt van bloembollen noodzakelijk is. De Afdeling is van oordeel dat het plan in zoverre is vastgesteld in strijd met de bij het nemen van het besluit te betrachten zorgvuldigheid. (...)".[29]

In de uitspraak van de Afdeling van 5 december 2012 komt het bespuiten van bloembollen eveneens aan de orde:

"(...) De raad stelt zich voorts op het standpunt dat wat betreft het gebruik van gewasbeschermingsmiddelen een afstand van minimaal 10 meter tussen het agrarische perceel en (bedrijfs)woningen binnen de gemeente een gebruikelijke afstand is. Het gebruik van gewasbeschermingsmiddelen leidt niet tot gezondheidsrisico's, aldus de raad. De raad heeft ter motivering van zijn standpunt dat de overlast ten gevolge van het gebruik van gewasbeschermingsmiddelen beperkt zal zijn verwezen naar het rapport "Blootstellingsrisico's aan gewasbeschermingsmiddelen voor omwonenden van bollenteelt-bedrijven" van prof. dr. ir. D.J.J. Heederik, van het Institute for Risk Assessment Sciences, Divisie Milieu-epidemiologie, van de Universiteit Utrecht van februari 2009 (hierna: het rapport gewasbeschermingsmiddelen).

(...)

Uit het rapport gewasbeschermingsmiddelen volgt dat het uitwaaien van de nevel hoofdzakelijk afhankelijk is van de meteorologische omstandigheden en de gebruikte spuittechniek. Het betreft derhalve factoren waarmee rekening kan worden gehouden. Daarbij geldt voorts dat bij open teelten zoals de teelt van bloemenbollen in neerwaartse richting wordt gespoten, vanaf een geringe afstand tot de grond. Het uitwaaien van de nevel wordt daardoor beperkt. Gelet op de afstand van 15 m tussen het perceel van [appellant sub 1] en de voorziene bedrijfswoningen in samenhang met de omstandigheid dat uit het landschapsplan volgt dat voorzien moet worden in een "filter van bomen die in een dichter plantverband

[29] Zaaknummer 200801516/1.

> *zijn gezet" ter afscherming van de percelen met bedrijfswoningen van de ten westen daarvan gesitueerde gronden van [appellant sub 1], zal het gebruik van gewasbeschermingsmiddelen volgens de raad naar verwachting niet hoeven leiden tot hinder of het niet langer aanwezig zijn van een aanvaardbaar woon- en leefklimaat ter plaatse van de bedrijfswoningen en dientengevolge tot beperkingen van de bedrijfsvoering van [appellant sub 1]. In hetgeen [appellant sub 1] heeft aangevoerd ziet de Afdeling geen aanleiding voor het oordeel dat de raad zich niet in redelijkheid op dit standpunt heeft kunnen stellen. (...)".*[30]

Gelet op het voorgaande stelt Vereniging Milieudefensie zich ten onrechte op het standpunt dat bij de bollenteelt een grotere spuitzone dan 50 meter noodzakelijk zou zijn. Op grond van het bloembollenonderzoek en de jurisprudentie waarin naar dit onderzoek wordt verwezen, ligt dit (juist) niet voor de hand. Gelet op de neerwaartse spuittechniek bij bollenteelt is de drift namelijk kleiner dan bij andere teelten.

7. Conclusie

Op dit moment lijkt er (nog) geen grond om in het bestemmingsplan voor het buitengebied een algemene regeling voor spuitzones op te nemen vanwege de teelt van bloembollen. Anders dan Stichting Bollenboos en Vereniging Milieudefensie stellen, noopt een goede ruimtelijke ordening hiertoe (nog) niet, nu algemeen aanvaarde wetenschappelijke inzichten ontbreken. Bovendien spelen de belangen van de (bestaande) telers in het plangebied een rol. Deze belangen dienen meegenomen te worden in de belangenafweging, waarbij van relevant is dat bestaande telers niet zomaar onder het overgangsrecht kunnen worden geplaatst.

8. Toekomst

Voor de volledigheid merk ik op dat in de toekomst rekening dient te worden gehouden met een drietal ontwikkelingen, die andere inzichten en conclusies met zich kunnen brengen:

1. De uitkomsten van het landelijk onderzoek naar de gevolgen van drift voor de volksgezondheid;
2. De inwerkingtreding van de wijziging van het Activiteitenbesluit milieubeheer;
3. De inwerkingtreding van de Omgevingswet.

In de eerste plaats zouden eind 2017 uit het landelijk onderzoek van het RIVM, het IRAS en het NIVEL (wel) algemeen aanvaarde wetenschappelijke inzichten over de risico's van drift voor de volksgezondheid en de benodigde maatregelen (zoals een spuitzone) kunnen volgen.

Ten tweede is van belang dat in de loop van 2017 een wijziging van het Activiteitenbesluit milieubeheer in werking zal treden op grond waarvan men wordt verplicht tot een

[30] Zaaknummer 201200904/1/R1.

driftreductie van 75%.[31] Na inwerkingtreding van deze wijziging mag bij de vaststelling van het bestemmingsplan (bij de beoordeling van de gevolgen voor de volksgezondheid) waarschijnlijk rekening worden gehouden met deze driftreductie. Ter vergelijking wijs ik op de uitspraken van de Afdeling waaruit blijkt dat (onder meer) rekening mag worden gehouden met de ligging van het teeltperceel aan een sloot/watergang. In dat geval dient op grond van het Activiteitenbesluit milieubeheer een spuitzone aangehouden te worden en dient te worden gespoten met driftreducerende spuitkoppen.[32] Deze omstandigheid mag echter niet de enige reden zijn om een situatie ruimtelijk aanvaardbaar te achten.[33] In het kader van een goede ruimtelijke ordening (en niet enkel op grond van het Activiteitenbesluit milieubeheer) moet worden beoordeeld of het bestemmingsplan leidt tot een aanvaardbare situatie.[34]

Overigens, anders dan Vereniging Milieudefensie in haar zienswijzen oppert, kan het bestemmingsplan het gebruik van driftreducerende spuitkoppen niet verplichten. Op grond van de jurisprudentie mag het gebruik van driftreducerende spuitkoppen niet planologisch worden verplicht. In de uitspraak van 7 januari 2015 overweegt de Afdeling dat het verplichtstellen van driftreducerende koppen in de planregels (met een driftreductie van 90%) niet is toegestaan.[35] De Afdeling oordeelt dat anders sprake is van een ongeoorloofde doorkruising. De essentiële gezondheids- en veiligheidseisen (ingevolge de Machinerichtlijn) zijn al geïmplementeerd via het Warenbesluit machines.

Tot slot wijs ik op de inwerkingtreding van de Omgevingswet (naar verwachting in het voorjaar van 2019).[36] In de Omgevingswet wordt het voorzorgsbeginsel vastgelegd. Op grond van artikel 1.7 moet een ieder die weet of redelijkerwijs kan vermoeden dat zijn activiteit nadelige gevolgen kan hebben voor de fysieke leefomgeving, alle maatregelen nemen die redelijkerwijs van hem kunnen worden gevraagd om die gevolgen te voorkomen en, voor zover die gevolgen niet kunnen worden voorkomen, die gevolgen zoveel mogelijk beperken, en als die gevolgen onvoldoende kunnen worden beperkt, die activiteit achterwege laten, voor zover dat redelijkerwijs van hem kan worden gevraagd. Verder wordt in artikel 3.3 expliciet geregeld dat het bevoegd gezag in een omgevingsvisie rekening moet houden met het voorzorgsbeginsel. Dit betekent dat het bevoegd gezag in zijn beleid aandacht moet besteden aan het voorzorgsbeginsel (welk beginsel overigens niet in de Omgevingswet is gedefinieerd). Dit beleid kan doorwerken naar het bestemmingsplan (na inwerkingtreding van de Omgevingswet het omgevingsplan).

---

[31] Het voorgestelde artikel 3.78a. Zie *Stcrt.* 2016, 32229. Zie voorts de brief van de staatssecretaris aan de Tweede Kamer van 15 december 2016 (kenmerk IENM/BSK-2016/277352). Hier wordt gesproken over de inwerkingtreding "op een zo vroeg mogelijk moment in de eerste helft van 2017".
[32] Zie o.a. AbRS 4 mei 2016, zaaknummer 201506413/1/R2 (*Beuningen*).
[33] Zie o.a. AbRS 25 april 2012, zaaknummer 201108990/1/R3 (*Dongen*).
[34] AbRS 14 februari 2010, zaaknummer 200905405/1/R1.
[35] ECLI:NL:RVS:2015:4
[36] *Kamerstukken II* 2015/16, 33 962, nr. 186, p. 3.

9. Advies

Gelet op het vorenstaande adviseer ik om de zienswijzen van Stichting Bollenboos en Vereniging Milieudefensie, voor zover deze zien op standaardspuitzones, aan de hand van het voorgaande gemotiveerd te weerleggen en het bestemmingsplan niet aan te passen.

Met vriendelijke groet,
Hekkelman Advocaten N.V.

Paul Bodden
advocaat